

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 30 maj 2022

Tid:

kl. 16:00-22:00

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-29

Justerat den 7 juni 2022

Anslaget den 8 juni 2022

Cecilia Brinck

Rana Nasrindotter

Ann-Katrin Åslund

Hans Alsjö
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Justering
- §2 Bordläggning av interpellationer
- §3 Interpellation av Emilia Bjuggren (S) till miljö- och klimatborgarrådet Katarina Luhr (MP) om den riktade bostadstillsynen
- §4 Bordläggning av interpellation
- §5 Frågestund
- §6 Mötet öppnas
- §7 Anmälningar
- §8 Ändring av föredragningsordningen
- §9 Närvaro
- §10 Justering
- §11 Valärenden i kommunfullmäktige 2022
- §12 Cykelplan för Stockholms stad
- §13 Ändring av lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Stockholms kommun
- §14 Projekt Liljeholmsbroarna - större åtgärder
- §15 Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten
- §16 Hyresavtal och upphandling för nya idrottshallar inom fastigheten Herbariet 2
- §17 Nya riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga
- §18 Överenskommelser om exploatering och försäljning avseende projekt Skärholmsdalen, Fokus Skärholmen
- §19 Detaljplan för Skärholmsdalen, del av Skärholmen 2:1, invid Gillsätra, Kråkholmen m.fl. (ca 800 bostäder), Dp 2016-15385-54
- §20 Överenskommelse om exploatering med markförsäljning och tomträttsupplåtelse för bostads-,

förskole- och kommersiella ändamål inom kv. Fader Bergström i Hägersten med Skanska m.fl.

- §21 Detaljplan för Fader Bergström 3 med flera i stadsdelen Axelsberg (cirka 455 bostäder, förskolor och centrumverksamhet), Dp 2015-18144-54
- §22 Förvärv av byggnader samt upphörande av tomträtt på Postgården 2 och 4 inom projektet Årstafältet
- §23 Arvodering av förtroendevald
- §24 Inrätta gröna parkeringsköp och en mobilitetsfond
- §25 Anslut Stockholm till ICAN Cities Appeal till stöd för FN:s konvention om kärnvapenförbud
- §26 Kostnadsfri simskola för stadens 6-åringar
- §27 Återbruksgallerior
- §28 Bordläggning av motioner
- §29 Avslutning

**§ 1
Justering**

1:e vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och 2:e vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar protokollet tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker tisdagen den 7 juni 2022.

**§ 2
Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna som redovisas i punkterna 2-7 i kungörelsen.

Borgarrådet Valeskog (S) ställer en ordningsfråga om interpellationernas besvarande. Borgarrådet Larsson, borgarrådet Valeskog och 1:e vice ordförande Rana Nasrindotter yttrar sig i frågan.

§ 3**Interpellation av Emilia Bjuggren (S) till miljö- och klimatborgarrådet Katarina Luhr (MP) om den riktade bostadstillsynen**

KS 2022/212

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Emilia Bjuggren (S) har ställt en interpellation om den riktade bostadstillsynen. Kommunfullmäktige beslutade den 4 april 2022 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Luhr (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarrådet Luhr och borgarrådet Bjuggren.

**§ 4
Bordläggning av interpellation**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationen som redovisas i punkten 9 i kungörelsen.

Sammanträdet ajourneras kl. 16.18-16.55.

§ 5 Frågestund

Fråga 1

Borgarrådet Wanngård (S) ställer en fråga om brottsförebyggande arbete och avsaknaden av fältassistenter i Skarpnäck.

Borgarrådet König Jerlmyr (M) svarar på frågan.

Fråga 2

Torun Boucher (V) ställer en fråga om samlingslokaler i Stockholm och föreningslivets förutsättningar att mötas.

Borgarrådet Wedin (M) svarar på frågan.

Fråga 3

Martin Westmont (SD) ställer en fråga om lärare i Stockholms skolor som sätter för höga betyg i förhållande till elevens kunskapsnivå.

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist (L) svarar på frågan.

Fråga 4

Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) ställer en fråga om vad som händer när Stockholms stads strategi för romsk inkludering går ut.

Borgarrådet Luhr (MP) svarar på frågan.

Fråga 5

Borgarrådet Valeskog (S) ställer en fråga om låncyklar.

Borgarrådet Helldén (MP) svarar på frågan.

Fråga 6

Maria Mustonen (V) ställer en fråga om låncykelsystemet i Stockholm.

Borgarrådet Helldén (MP) svarar på frågan.

Fråga 7

Linnéa Vinge (SD) ställer en fråga om vad Stockholms stad gör för att motverka sexuella övergrepp i förskolan.

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist (L) svarar på frågan.

Fråga 8

Lisa Palm (Fi) ställer en fråga om skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Borgarrådet Smedberg-Palmqvist (L) svarar på frågan.

§ 6
Mötet öppnas

**§ 7
Anmälningar**

Anmälan av länsstyrelsen Stockholms beslut den 23 maj 2022 angående ny ledamot/ersättare i kommunfullmäktige för Vänsterpartiet. Dnr 2021-26744-2022.

Skrivelser som inkommit till kommunfullmäktige under tiden 10 maj - 30 maj 2022 och delgivits berörda organ godkänns.

§ 8**Ändring av föredragningsordningen**

Föredragningsordningen ändras efter förslag från kommunfullmäktiges ordförande enligt följande.

- Ärende som redovisas i punkt 24 i kungörelsen sambehandlas med ärende i punkt 22 med gemensam debatt och separata beslut.
- Ärende som redovisas i punkt 25 i kungörelsen sambehandlas med ärende i punkt 23 med gemensam debatt och separata beslut.

**§ 9
Närvaro**

Närvaro redovisas i bilaga 1.

**§ 10
Justering**

1:e vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och 2:e vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar protokollet tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker tisdagen den 7 juni 2022.

**§ 11
Valärenden i kommunfullmäktige 2022**

KS 2022/17

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag.
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärende i kommunfullmäktige den 30 maj 2022 behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 12**Cykelplan för Stockholms stad**

Framställan från trafiknämnden

KS 2022/535

Beslut

1. Cykelstaden - cykelplan för Stockholms stad, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Stadens nämnder ska arbeta efter cykelplanens inriktning.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del, samt även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att arbeta efter cykelplanens inriktning.
4. Cykelplan Stockholm 2012 (Dnr 314-1559/2012) upphör därmed att gälla.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Cykelplan för Stockholms stad.

I debatten yttrar sig borgarrådet Helldén, borgarrådet Valeskog, Maria Mustonen, Ulla Hamilton, Malin Ericson, Lennart Tonell och Johan Fälldin.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 13**Ändring av lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Stockholms kommun**

Framställan från trafiknämnden

KS 2022/361

Beslut

1. Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Stockholms kommun fastställs i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.
2. Beslutet anmäls till Länsstyrelsen Stockholm.
3. Föreskrifter kungörs genom att det på kommunens digitala anslagstavla tillkännages att protokoll för de beslutade föreskrifterna har justerats.
4. Beslutet gäller från kungörandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Ändring av lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Stockholms kommun.

I debatten yttrar sig borgarrådet Helldén och Maria Mustonen.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 14**Projekt Liljeholmsbroarna - större åtgärder**

Inriktningsbeslut

Framställan från trafiknämnden

KS 2021/1609

Beslut

1. Inriktningen för projekt Liljeholmsbroarna - större åtgärder, godkänns.
2. Trafiknämnden medges rätt att fortsätta planera förutsättningarna för projekt Liljeholmsbroarna – större åtgärder till en investeringsutgift om upp till 50,0 mnkr, som underlag för ett kommande genomförandebeslut.
3. Utgifterna för 2022 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2023.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Projekt Liljeholmsbroarna - större åtgärder.

I debatten yttrar sig borgarrådet Helldén.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15**Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten**

Framställan från trafiknämnden

KS 2021/794

Beslut

1. Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Trafiknämnden ska samordna arbetet med att implementera och genomföra handlingsplanen.
3. I handlingsplanen angivna nämnder ska medverka i genomförandet av handlingsplanen.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge i handlingsplanen angivna bolagsstyrelser i uppdrag att medverka i genomförandet av handlingsplanen.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten.

I debatten yttrar sig borgarrådet Helldén, borgarrådet Luhr, borgarrådet Naddebo, borgarrådet Bjuggren samt Rose-Marie Rooth.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16**Hysesavtal och upphandling för nya idrottshallar inom fastigheten Herbariet 2**

Hemställan från idrottsnämnden

KS 2022/506

Beslut

Ärendet återremitteras med stöd av kommunallagens regler om minoritetsåterremiss och med den motivering som anförs i Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Hysesavtal och upphandling för nya idrottshallar inom fastigheten Herbariet 2.

I debatten yttrar sig borgarrådet Ernlund, borgarrådet Lindblom, Martin Hansson, borgarrådet Bjuggren, Hassan Jama, Mirja Räihä, borgarrådet Larsson, Peter Öberg, Tobias Johansson, Maria Ljuslin och Madeleine Kaharascho Fridh.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ernlund (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Mirja Räihä (S), borgarrådet Lindblom (V) och Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen som innebär återremiss.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska avgöras idag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar återremittera ärendet med stöd av kommunallagens regler om minoritetsåterremiss och med den motivering som anförs i Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

§ 17**Nya riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga**

Hemställen från socialnämnden

KS 2021/892

Beslut

1. Riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga godkänns i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.
2. Gällande riktlinjer för familjehemsvård för barn och ungdom, dnr 325-577/2013, upphävs.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Nya riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga.

I debatten yttrar sig borgarrådet Jönsson, Alexandra Mattsson Åkerström och Madeleine Kaharascho Fridh.

Förslag till beslut

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Överenskommelser om exploatering och försäljning
avseende projekt Skärholmsdalen, Fokus Skärholmen**

Genomförandebeslut

Framställan från exploateringsnämnden

KS 2022/124

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom Skärholmen 2:1 och Sättra 2:1, projekt Skärholmsdalen, till en investeringsutgift om 927,4 mnkr, investeringsinkomst om 229,3 mnkr samt en försäljningsinkomst om 574,2 mnkr.
2. Utgifterna för år 2022 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2023.
3. Försäljning av mark inom fastigheten Skärholmen 2:1 med en sammanlagd preliminär köpeskilling om cirka 151,6 mnkr godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelse om exploatering i enlighet med bilaga 2 och bilaga 3 till utlåtandet.
4. Exploateringsnämnden ska i övrigt beakta vad som framgår i utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Överenskommelser om exploatering och försäljning avseende projekt Skärholmsdalen, Fokus Skärholmen.

Utlåtandet sambehandlas i gemensam debatt med utlåtande dnr KS 2021/1313.

I den gemensamma debatten yttrar sig Cecilia Obermüller.

Förslag till beslut

Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19

Detaljplan för Skärholmsdalen, del av Skärholmen 2:1, invid Gillsätra, Kråkholmen m.fl. (ca 800 bostäder), Dp 2016-15385-54

Framställan från stadsbyggnadsnämnden

KS 2021/1313

Beslut

Detaljplan för Skärholmsdalen, del av Skärholmen 2:1 invid Gillsätra, Dp 2016-15385-54, antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Detaljplan för Skärholmsdalen, del av Skärholmen 2:1, invid Gillsätra, Kråkholmen m.fl. (ca 800 bostäder), Dp 2016-15385-54. Utlåtandet sambehandlas i gemensam debatt med utlåtande dnr KS 2022/124.

I debatten yttrar sig Cecilia Obermüller.

Förslag till beslut

Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20**Överenskommelse om exploatering med markförsäljning och tomträttsupplåtelse för bostads-, förskole- och kommersiella ändamål inom kv. Fader Bergström i Hägersten med Skanska m.fl.**

Genomförandebeslut

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2022/267

Beslut

1. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra exploatering inom Fader Bergström 3 med flera, projekt Fader Bergström, till en investeringsutgift om 132,6 mnkr, investeringsinkomst om 28,4 mnkr samt en försäljningsinkomst om 515,5 mnkr.
2. Utgifterna för år 2022 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2023.
3. Försäljning av mark inom Fader Bergström 3 och Hägersten 1:1 med en preliminär köpeskilling om cirka 515,5 mnkr godkänns och exploateringsnämnden medges rätt att träffa överenskommelser om exploatering i enlighet med bilaga 2, bilaga 3 och bilaga 4 till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Överenskommelse om exploatering med markförsäljning och tomträttsupplåtelse för bostads-, förskole- och kommersiella ändamål inom kv. Fader Bergström i Hägersten med Skanska m.fl. Utlåtandet sambehandlas i gemensam debatt med utlåtande dnr KS 2021/1631.

I den gemensamma debatten yttrar sig Cecilia Obermüller, Sara Stenudd, Johan Nilsson, Björn Ljung, Peter Backlund, borgarrådet Larsson och Madeleine Kaharascho Fridh.

Förslag till beslut

Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Sara Stenudd (V) och Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) föreslår att

kommunfullmäktige beslutar enligt Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Detaljplan för Fader Bergström 3 med flera i stadsdelen Axelsberg (cirka 455 bostäder, förskolor och centrumverksamhet), Dp 2015-18144-54**

Framställan från stadsbyggnadsnämnden

KS 2021/1631

Beslut

Detaljplan för Fader Bergström 3 m.fl., Dp 2015-18144-54, antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Detaljplan för Fader Bergström 3 med flera i stadsdelen Axelsberg (cirka 455 bostäder, förskolor och centrumverksamhet), Dp 2015-18144-54. Utlåtandet sambehandlas i gemensam debatt med utlåtande dnr KS 2022/267.

I den gemensamma debatten yttrar sig Cecilia Obermüller, Sara Stenudd, Johan Nilsson, Björn Ljung, Peter Backlund, borgarrådet Larsson och Madeleine Kaharascho Fridh.

Förslag till beslut

Cecilia Obermüller (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Förvärv av byggnader samt upphörande av tomträtt på
Postgården 2 och 4 inom projektet Årstafältet**

Genomförandebeslut

Hemställan från exploateringsnämnden

KS 2022/390

Beslut

1. Exploateringsnämndens förvärv av Postgården 2 och 4 med tillhörande byggnader av S:t Erik Markutveckling AB till en preliminär köpeskilling om cirka 676 miljoner kronor godkänns.
2. Exploateringsnämnden medges rätt att genomföra förvärvet i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Förvärv av byggnader samt upphörande av tomträtt på Postgården 2 och 4 inom projektet Årstafältet.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23**Arvodering av förtroendevald**

KS 2022/304

Beslut

1. Arvode ska utges till Julian Kroon (SD) om 51,06 % av helt arvode för perioden 1 juni 2022 till 14 oktober 2022.
2. Arvode för Peter Wallmark (-) om 51,06 % av helt arvode upphör från och med den 1 juni 2022.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Arvodering av förtroendevald.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24**Inrätta gröna parkeringsköp och en mobilitetsfond**

Motion av Arvid Vikman (S)

KS 2020/772

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Inrätta gröna parkeringsköp och en mobilitetsfond.

I debatten yttrar sig Arvid Vikman, borgarrådet Helldén, Maria Mustonen och Madeleine Kaharascho Fridh.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Arvid Vikman (S), Maria Mustonen (V) och Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25**Anslut Stockholm till ICAN Cities Appeal till stöd för FN:s konvention om kärnvapenförbud**

Motion av Lisa Palm m.fl. (alla Fi)

KS 2020/1055

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Anslut Stockholm till ICAN Cities Appeal till stöd för FN:s konvention om kärnvapenförbud.

I debatten yttrar sig Rodrigo Arce Oliver, Kristina Lutz, Lisa Palm, Madeleine Kaharascho Fridh, borgarrådet Luhr, borgarrådet Jönsson och Nike Örbrink.

Förslag till beslut

Kristina Lutz (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Rodrigo Arce Oliver (V) och Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Kostnadsfri simskola för stadens 6-åringar**

Motion av Tobias Johansson m.fl. (alla V)

KS 2020/860

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Kostnadsfri simskola för stadens 6-åringar.

I debatten yttrar sig Tobias Johansson, borgarrådet Ernlund, Madeleine Kaharascho Fridh och Alexandra Mattsson Åkerström.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ernlund (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Tobias Johansson (V) och Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 27**Återbruksgallerior**

Motion av Maria Mustonen och Sara Stenudd (båda V)

KS 2020/1077

Beslut

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Återbruksgallerior.

I debatten yttrar sig Maria Mustonen, borgarrådet Luhr, Malin Ericson, Rose-Marie Rooth och borgarråden Bjuggren och Ernlund.

Förslag till beslut

Borgarrådet Luhr (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Bjuggren (S), Maria Mustonen (V) och Malin Ericson (Fi) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 28
Bordläggning av motioner

Kommunfullmäktige bordlägger motionerna som redovisas i punkterna 32-117 i kungörelsen.

**§ 29
Avslutning**

Sammanträdet avslutas.

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
49	Brinck, Cecilia §§ 6-14, 25-29		M	17:57	21:59
97	Nasrindotter, Rana §§ 1-4, 15-16		S	16:01	21:57
50	Åslund, Ann-Katrin §§ 5, 17-24		L	17:36	21:59
44	Adolfsson, Fredrik	Vesterlund, Johan	C	17:35	21:59
59	Ahlstrand, Lisa		S	17:39	21:59
56	Ali, Naseer	Güler, Esme	S	16:08	21:59
63	Arce Oliver, Rodrigo		V	17:45	21:59
23	Bjuggren, Emilia		S	16:01	21:57
7	Boucher, Torun		V	16:44	21:57
52	Burell, Olle	Lindgren, Jimmy	S	16:24	21:57
57	Carlsson, Lisa		S	17:54	21:59
72	Cederschiöld, Anna		M	17:44	21:59
58	Edlund, Ingela		S	16:01	21:56
60	Edvardsson, Inger		S	16:04	21:56
41	Elfvén, Anne-Lie		L	17:39	21:57
20	Ernlund, Karin		C	17:05	21:57
10	Fernell-Ingelström, Yvonne		M	16:27	21:57
78	Fors, Emilie		L	17:36	21:57
42	Fälldin, Johan		C	17:58	21:57
33	Granswed Baat, Sophia		M	18:01	21:59
25	Gustafsson, Karin		S	17:34	21:57
53	Göransson, Anders		S	16:04	21:59
11	Hamilton, Ulla		M	17:57	21:57
86	Hansson, Martin		MP	16:35	21:59
95	Hedelin, Joakim	Lundgaard, Mads	SD	17:46	21:57
34	Hedin, Andrea		M	17:59	21:59
73	Hedrup, Tom	Elmlund, Annika	M	18:03	21:59
48	Heldén, Daniel		MP	17:28	21:57
71	Hellström, Anette		M	16:28	21:57
96	Herke, Bengt		-	17:36	21:57
14	Hollis, Michaela		KD	18:01	21:57
70	Häggman, Börje		M	17:32	21:56
80	Jacobsson, Kristin	Paniagua Dachner, María del Rocío	C	16:17	21:57
61	Jama, Hassan		V	18:07	20:12
107	Jansson, Maria	Ericson, Malin	FI	17:40	21:57
76	Johansson, Daisy	Jonlund, Rasmus	L	17:59	21:54
104	Johansson, Stefan		S	17:40	21:57
29	Johansson, Tobias		V	16:48	21:59

18	Jönsson, Jan		L	17:56	21:57	Sida 36 (125)
12	Jönsson, Peter	Wejke-Norberg, Lou-Ann	M	17:33	21:57	
13	Karlsson, Anders		M	19:00	21:57	
30	Kratz, Tina	Nylander, Jackie	V	16:11	21:59	
6	König Jerlmyr, Anna		M	16:56	21:57	
93	Larsson, Björn	Cimini, Erik	-	18:07	21:57	
82	Larsson, Ewa		MP	17:53	21:59	
5	Larsson, Joakim		M	15:59	21:59	
54	Lekberg, Karin	Näslund, Inga	S	17:53	21:59	
74	Lennaárd, Fritz		M	17:58	21:57	
9	Lindblom, Clara		V	18:00	21:59	
45	Lindstål, Fredrik		C	17:54	21:59	
16	Ljung, Björn		L	17:27	21:57	
64	Ljuslin, Maria		V	17:16	21:59	
47	Luhr, Katarina		MP	16:01	21:57	
35	Lutz, Kristina		M	17:41	21:59	
94	Malmström, Jeanette		-	17:45	21:57	
31	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	17:58	21:57	
28	Mjörnberg, Robert	Santesson, Jonas	V	17:33	21:59	
37	Modigh, Sofia		KD	17:00	21:57	
65	Mohammed, Rashid		V	17:50	21:56	
85	Moreira Duarte, Mariana		MP	17:46	21:59	
19	Naddebo, Jonas		C	17:39	21:57	
67	Nilsson, Johan		M	17:15	21:59	
75	Nilsson, Jonas		M	17:14	21:59	
77	Nordman, Erik	Backlund, Peter	L	17:57	21:57	
79	Nyberg, Claes		C	17:39	21:59	
83	Obermüller, Cecilia		MP	17:55	21:57	
103	Ohlsson, Bengt		S	17:42	21:59	
101	Ojanne, Alexander	Nikolaidis, Moissis	S	17:32	21:57	
84	Okojevoh, Tiemon	Gunnarsson, Vivianne	MP	17:09	21:57	
68	Paccamonti, Johan	Tigerström, Jan	M	18:01	21:57	
105	Palm, Lisa		FI	17:03	21:59	
99	Pettersson, Fredrik	Risberg, Eva	S	16:10	21:59	
106	Rantala Bonnier, Anna	Kaharascho Fridh, Madeleine	FI	16:57	21:59	
51	Rashid, Salar		S	17:46	21:59	
69	Redin, Jennyfer		M	17:46	20:12	
62	Rooth, Rose-Marie		V	17:47	21:59	
26	Räihä, Mirja		S	17:49	21:56	
100	Sjöbergh, Ulla	Raneke, Stian	S	17:36	21:56	
15	Slottner, Erik	Crosson, Steven	KD	17:46	21:57	

17	Smedberg-Palmqvist, Isabel		L	17:00	21:57	Sida 37 (125)
55	Stavling, Margareta		S	16:51	21:57	
27	Stenudd, Sara		V	17:50	21:57	
66	Sundin, Bo		M	17:04	21:57	
32	Svärd, Lars	Erbe, Torbjörn	M	16:01	21:57	
81	Tonell, Lennart		MP	16:00	21:59	
22	Valeskog, Jan		S	16:04	21:56	
38	Valier, Mikael	Ås, Ewa-Marie	KD	17:01	21:59	
46	Vikhe Patil, Nila	Müntzing, Anna-Klara	MP	17:27	21:59	
98	Vikman, Arvid		S	16:01	21:56	
90	Vinge, Linnéa		SD	17:01	21:57	
88	Wallmark, Peter		-	17:47	21:59	
92	Wallsén, Mona	Risberg, Cecilia	SD	18:03	21:59	
102	Walther, Ulf		S	17:39	21:59	
21	Wanngård, Karin		S	16:55	21:57	
8	Warlenius, Rikard	Mustonen, Maria	V	16:56	21:57	
4	Wedin, Dennis		M	16:13	21:59	
89	Westmont, Martin		SD	17:01	21:57	
43	Wicklund, Susanne	Bessner, Linn	C	17:47	21:57	
40	Öberg, Peter		L	17:24	21:57	
36	Örbrink, Nike		KD	17:47	21:59	
24	Kasirga, Kadir		S	17:49	21:57	

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 maj 2022*§ 2 Bordläggning av interpellationer**Ordningsfråga*

Anförande nr 1

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag skulle vilja ta upp som ordningsfråga hur interpellationer besvaras eller snarare *inte* besvaras. Jag har två interpellationer från mars respektive juni 2021 som fortfarande inte är besvarade. Jag vet att fullmäktiges ordförande har varit engagerade i de här frågorna tidigare. Man ska följa fullmäktiges rutiner och svara inom rimlig tid.

Jag förväntar mig kanske inte att få ett svar här och nu, även om vi, som vi ser, har tid över. Det är bara en interpellation som kommer att behandlas, och det är verkligen att kasta bort fullmäktiges tid att inte se till att de interpellationer som finns är besvarade. Men jag skulle ändå vilja att vi, och inte minst fullmäktiges presidium, hjälper till att tillsammans se till att vi får de här interpellationerna besvarade. Jag tror att en av de här faktiskt är nytt rekord när det gäller tidsutdräkt, och den borde åtminstone besvaras på nästa fullmäktige.

Anförande nr 2

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande! Jag vill minnas att diskussionen om interpellationer som olyckligtvis kanske inte besvaras i den takt som man önskar har kommit upp vid ett antal tillfällen, oavsett majoritet. Jag skyndade mig och fick fram material, en interpellation som skrevs under den förra mandatperioden av någon i presidiet – jag ska inte nämna vem – som handlar om att det är viktigt att interpellationssvaren inte dröjer alltför mycket. Huruvida det här är rekord eller inte låter jag vara osagt, men jag läste igenom dåvarande finansborgarrådet Karin Wanngårds svar, som jag tyckte var väldigt bra skrivet, på temat att man måste försöka se till att snabba på processerna.

Det här är alltså frågor som kommer upp med jämna mellanrum, och jag tror väl inte att det är något fullmäktige någon gång som har varit helt nöjt med processen kring interpellationssvaren.

Jag kan konstatera att det stämmer att interpellationer ska besvaras så snabbt det bara går och att den här diskussionen historiskt har kommit upp med jämna mellanrum. Jag misstänker att vi kommer att få höra mer av den här saken, men vi gör självklart ett försök med alla de interpellationer som oppositionen ställer till de föredragande borgarråden.

Anförande nr 3

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nu ska jag väl direkt säga att Joakim Larssons rotel har varit duktig på att svara i tid. Men det finns en rotel som har varit i särklass

jättedålig på att svara i tid under nästan hela mandatperioden, och det är finansroteln. Det är synd att inte finansborgarrådet är här. Det är vad jag förstår nytt rekord för en av de här interpellationerna.

Jag vet att detta har förekommit tidigare i historien och att det var knappt ett år gällande någon tidigare interpellation. Men nu har vi två interpellationer och ett sista fullmäktige. Det handlar om Bromma och vilka privata intressen som vill utnyttja Bromma, och det handlar om nedgrävning av Centralbron. Jag förstår att det är känsliga frågor för Moderaterna. Det kan dock inte vara skäl nog att inte svara, utan jag hoppas och förväntar mig att vi får ett svar till nästa fullmäktige.

Anförande nr 4

O r d f ö r a n d e n : Jag ger mig själv ordet i frågan. Som både borgarrådet Valeskog och borgarrådet Larsson har sagt är det rotlarna som har ansvar för att interpellationer besvaras. Presidiet gör vad vi kan med morot och piska för att få interpellationerna besvarade så snart som möjligt.

§ 3 Interpellation av Emilia Bjuggren (S) till miljö- och klimatborgarrådet Katarina Luhr (MP) om den riktade bostadstillsynen

Anförande nr 5

Borgarrådet L u h r (MP): Jag skulle vilja hänvisa till det utskickade interpellationssvaret.

Anförande nr 6

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för svaret! För ett tag sedan kunde vi läsa i tidningen Mitti om Jaafar och hans familj som slängt alla sina möbler och numera sover på tunna madrasser på golvet eftersom deras hyresvärd inte åtgärdat fuktskador som har gett dem problem med mögel och som konsekvens av det också skadedjur. Man hoppas verkligen att deras situation är extrem och att det inte är jättemånga stockholmare som lever under sådana förhållanden.

Faktum är dock att det vid den riktade bostadstillsynen under 2020 var 38 procent av de fastighetsägare som man besökte som fick anmärkningar och där miljöförvaltningen bedömde att det krävdes uppföljning. Det var bara 5 procent av 422 fastighetsägare som inte fick någon anmärkning i den riktade bostadstillsynen.

Precis som föredragande borgarråd skriver i svaret är det personer som har sämre ekonomiska resurser som bor i de här bostäderna med riktad bostadstillsyn. Det är helt fruktansvärt att personer som redan har en tuffare situation i livet och lider av mer ohälsa också är de som oftast tvingas bo i bostäder med skadedjur, fuktskador, buller eller dålig luft, vilket vi också vet är direkt skadligt för människors hälsa.

För att komma till rätta med det här har man infört den så kallade riktade bostadstillsynen för att besöka också de människor som inte i lika stor utsträckning anmäler klagomål till staden och till miljöförvaltningen. Under pandemin pausades av goda skäl den riktade bostadstillsynen för att minska smittspridningen, men även före pandemin såg vi i årsrapporterna att den riktade bostadstillsynen fick stå tillbaka, troligen på grund av antalet ökade klagomål i den ordinarie bostadstillsynen.

Min mycket enkla fråga är därför: Hur ska borgarrådet säkerställa att den tillsynsskuld som har upparbetats, framför allt under pandemin men också tidigare år, kan hanteras nu?

Anförande nr 7

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för interpellationen! Jag är glad att Emilia Bjuggren lyfter att det var motiverat att stoppa tillsynen under pandemin, för det är också en bedömning som miljöförvaltningen har gjort och en bedömning som jag tycker håller. Man gjorde alltså bedömningen att det finns hälsoeffekter av att bo i en fastighet med mögelskador eller dålig ventilation men att risken för sjukdom och skada för de boende var större om man skulle gå runt och inspektera under pandemin.

Jag skulle vilja gå tillbaka och prata lite just om den riktade bostadstillsynen. Det här är någonting som vi har startat med efter 2006 och sedan fortsatt. Miljöförvaltningen har olika typer av tillsyn. En typ av tillsyn är planerad fastighetstillsyn där man går ut

och ser så att fastighetsägare sköter sig. En annan väldigt vanlig tillsyn är tillsyn baserad på klagomål som kommer in. Där har vi sett att det främst är stockholmare som bor i innerstaden som klagat. Det är såklart mycket bullerstörningar i innerstaden, men det vi också har identifierat är att stockholmare som bor i socioekonomiskt svaga områden har sämre tilltro till myndigheter. De vet inte alltid vart de ska vända sig, och de litar inte heller på att myndigheter kommer att göra någonting bra när de kommer hem till dem, och därför har vi börjat med den riktade bostadstillsynen.

Det som hände under pandemin var egentligen att vi drog ned på alla typer av icke nödvändig tillsyn för att inte bidra till smittspridning. Det är inga konstigheter med det; det gjorde man ju i hela samhället. Vi såg också att i de påbörjade tillsynsfallen, där det till exempel redan fanns identifierade mögelskador som behövde åtgärdas, tackade fastighetsägare och även bostadsinnehavare nej till ytterligare åtgärder på grund av att de var rädda för smittspridning. Jag tycker därför inte att det är några konstigheter att vi gjorde det här.

Däremot startade vi under pandemin en utredningsgrupp där man på miljöförvaltningen kunde sitta och försöka att ringa in med större träffsäkerhet vart man ska gå. Hittills har man baserat den riktade bostadstillsynen på redan kända, sämre värddar eller rapporter utifrån om var det kanske kunde vara dåligt. Nu satte man sig ned och skickade ut enkäter till alla fastighetsägare i de utpekade socioekonomiskt svaga områdena för att bättre kunna ringa in vilka fastighetsägare man bör besöka i första hand. I stället för att gå lite på uppfattad känsla till kanske 20–30 fastighetsägare per år hann vi nu få in information om över 700 fastigheter där man nu kan rikta tillsynen mycket bättre än förut. Jag kan fortsätta att prata om det strax.

Anförande nr 8

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Borgarrådet får jättegärna beskriva ytterligare hur man har ringat in vilka som framför allt behöver besök!

Det är bra att det blir mer träffsäkert vilka som får besök. Men det gäller också att få upp antalet besök, för som sagt: Det vi såg även före pandemin var att klagomålen från den vanliga bostadstillsynen, eller hur man ska uttrycka det, ökade. År 2016 var det 580 ärenden som kom in, 2017 var det nästan 630 och 2018 över 800. Det har det varit även 2020 och 2021. Samtidigt har man inte hunnit med den riktade bostadstillsynen, så det finns i alla fall anledning att tro att det kan störa ut varandra.

Frågan kvarstår alltså: Hur gör man? Vilka resurser är man beredd att tillsätta eller bemanna upp för att se till att den riktade tillsynen faktiskt blir gjord så att människor får en bättre boendemiljö?

Anförande nr 9

Borgarrådet L u h r (MP): Då ska jag avsluta vad jag tänkte säga förra gången. Vi tycker att det här projektet är jätteviktigt. Vi tycker att bostadstillsyn i stort är väldigt viktigt, för det är ett skydd för enskilda personer som kan få hjälp mot till exempel en värd som inte gör vad den ska. Men vi har också stärkt den riktade bostadstillsynen, varje år faktiskt, sedan vi började. Nu har vi ett underlag på vilka fastigheter som till

exempel inte har blivit stambytta eller renoverade på över 50 år, och då kan man börja med dem. Vi vet vilka fastigheter som har dålig ventilation med risk för läckage.

I år har miljöförvaltningen fördubblat resurserna till den riktade fastighetstillsynen, och jag tror därför att vi kommer att komma igång bra. Vi kommer att vara mycket mer pricksäkra, och vi har större resurser att åtgärda det här. Vi har ju egentligen skulder överallt efter pandemin, så vi behöver lägga större resurser. Men vi kommer alltså att ha ett mycket mer pricksäkert arbete, och vi kommer att ha mer resurser för att göra det arbetet.

Anförande nr 10

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tänkte passa på att bre ut mig i ett så här viktigt ämne, eftersom det inte är så lång kö efter oss.

Den riktade bostadstillsynen är otroligt viktig. Jaafar och hans familj var ett exempel, men det finns väldigt många exempel på familjer på Järvafältet som lever med vägglöss eller andra skadedjur. Vid ett besök i Rinkeby träffade jag en familj som sov i badkaret med sitt nyfödda barn för att hålla barnet borta från vägglössen. De här historierna är sådana fruktansvärda tragedier för dessa familjer, och det är klart att det kommer att påverka barnens uppväxtvillkor om man inte kan bo i sitt sovrum eller leva i sin bostad på ett tryggt sätt.

Därför vill jag bara understryka hur viktigt det är att den riktade bostadstillsynen blir av, att den får de resurser som krävs och att vi ser till att människor, oavsett var man bor i vår stad och oavsett vem som äger de fastigheter där man bor, har en hälsosam och trygg boendemiljö.

Tack för svaret! Jag ser fram emot att fortsätta att följa upp den här frågan.

Anförande nr 11

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vill bara säga att jag uppskattar att den här frågan lyfts, för den är jätteviktig. Sedan vill jag också understryka att det faktiskt inte är så att ingen i socioekonomiskt svaga områden rapporterar in olägenheter. Bor man i badkaret med sina barn för att undvika vägglöss tror jag också att man är i kontakt med andra för att försöka att få hjälp med det.

När vi har suttit i nämnden och jobbat med den riktade bostadstillsynen har vi sett bilder på familjer som kanske bor med hål i badrumsgolvet och med stora mögelskador på hela väggen. Tillsynen är ett jätteviktigt projekt att fortsätta med, och vi jobbar också väldigt hårt med den och stärker den år efter år.

*§ 5 Frågestund**Fråga nr 1. Brottsförebyggande arbete och avsaknaden av fältassistenter i Skarpnäck*

Anförande nr 12

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Ordförande och fullmäktige! Det är tragiskt att konstatera att det på tre månader har skett tre skjutningar i Skarpnäck. Situationen har fått boende i området att mobilisera samhället mot våldet. De vill att staden bidrar. I en intervju i Aftonbladet säger Mariama Sarr, en av dem som mobiliserat motståndet: ”Jag är väldigt rädd. Jag är rädd att jag själv ska råka hamna i skottelden men också att fler av dem jag är uppväxt med ska dras in i det här och att jag ska behöva stå vid nya minnesplatser.”

På ett av plakaten står det: Fältassistenter och poliser till Skarpnäck! Det är väldigt relevant, i och med att det finns noll fältassistenter i Skarpnäck. Min fråga till finansborgarrådet lyder: Kan du säkerställa att det finns fältassistenter till sommaren i Skarpnäck?

Anförande nr 13

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Ja, Karin Wanngård, det behövs fler poliser, och det behövs förebyggande insatser. I Skarpnäck har man, som jag tror att Karin Wanngård väl känner till, under många år arbetat med Skarpnäcksmodellen. Man har en familjebehandlare. Man har också i år prövat en öppenvårdsmodell för unga i riskzon mellan 10 och 15 år. Man jobbar med områdesvärdar och med bostadsbolagen. Många delar av samhällets aktörer måste kraftsamla i det förebyggande arbetet. Man har valt att inte använda fältare, och så har det varit under många års tid. Man har hittat en fungerande samverkansform som man har utvecklat. Stiftelsen På Rätt Väg är också väldigt drivande i detta.

Det finns från Stadshusets lednings sida inget motstånd mot fältare. Fältare tycker vi är något alldeles utmärkt. Jag var själv som socialborgarråd med om att utveckla koncept med fältare i tunnelbanan, så att vi skulle kunna få fältare i fler miljöer. Vi stärkte också fältarverksamheten.

Men just i det här fallet har stadsdelen som sagt valt att jobba med Skarpnäcksllyftet och Skarpnäcksmodellen tillsammans med familjebehandlare, områdesvärdar, bostadsbolagen och andra aktörer. Skulle man vilja ompröva detta och anställa fältare är vi öppna för det. Socialtjänsten har ju inte direkt fått några besparingar, utan vi har tillfört 1 miljard kronor till socialtjänsten under den här mandatperioden. Men vi har också respekt för lokala förutsättningar och lokala behov. Här har man valt att hitta sin modell. Vi är dock som sagt öppna för detta om det skulle behövs.

Att det har skett skjutningar är givetvis tragiskt och olyckligt på alla sätt och vis. Det kan också vara så att de som har begått det här dödliga våldet kommer någon annanstans ifrån. Det är därför det är så viktigt att vi jobbar stadsövergripande mellan olika stadsdelar. Jag är särskilt tacksam och glad över att vi nu utvecklar Trefas, vår avhopparmodell, i just Skarpnäck.

Anförande nr 14

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är många delar som måste fungera i ett samhälle för att man ska kunna mota bort brottslighet och naturligtvis få bukt med de skjutningar som sker. Skolan är den absolut viktigaste skyddsfaktor som kommunen ansvarar för. Det är självklart att den ska fungera, och den behöver mer resurser. Men i det läge som vi nu ser att Skarpnäck befinner sig i, i det läge där medborgarna i Skarpnäck väldigt tydligt önskar sig fler fältassistenter, står finansborgarrådet och försvarar dagens modell. Det är oroande när vi politiker börjar försvara olika modeller i stället för att se att det är en väldigt stor skillnad mellan olika stadsdelar i Stockholm. Så får det inte vara. Vi kommuninvånare har all anledning att bli behandlade lika. Min fråga kvarstår. När kommer det fältassistenter till Skarpnäck?

Anförande nr 15

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Karin Wanngård talar om att försvara modeller. Det är väl Karin Wanngård och hennes parti som brukar försvara Sluta skjut-modellen på lokal och nationell nivå. Men när det gäller stadsdelarna menar vi att det är viktigt att utgå från lokala förutsättningar och lokala behov. Här har man valt en intensiv modell som heter Skarpnäckslyftet tillsammans med bostadsbolagen, områdesvärdar och stiftelser och med andra förebyggande insatser. Man förstärker nu också från socialnämndens sida med ungdomsjour, som kommer att finnas tillgänglig, och man jobbar med öppenvårdsinsatser. Bara under det här året har 28 familjer fått hjälp. Man fångar upp unga i riskzon mellan 10 och 15 år. Det tror jag är en väg framåt. Det är inte biståndsbedömt, och det är låga trösklar till insatser för unga i riskzon. Det är en metod som vi ska följa för att se om den ger rätt effekt. Men som sagt: Vill stadsdelen anställa fältare finns det både resurser och möjligheter till det.

Anförande nr 16

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Om det finns resurser till det kan vi nog diskutera i flera debatter. Det är värt att återkomma till, för det är inte riktigt det som stadsdelsnämndspolitikerna uppfattar – inte i alla läger i alla fall.

Sedan är det en diametral skillnad mellan att försvara icke-fungerande modeller och att resonera kring att införa modeller som man har bevis på faktiskt fungerar. Vi vet att fältassistenter är en väldigt viktig del, och vi har ett läge med fler skjutningar i bland annat Skarpnäck. Finansborgarrådet står då fast vid att inte tillföra en enda fältassistent i Skarpnäck och står här och försvarar en icke-fungerande modell. Det är det jag vänder mig emot. Vi vet att fältassistenter är viktiga. Vi vet att vi behöver utöka antalet fältassistenter. Vi behöver fördubbla antalet fältassistenter i Stockholm. Hur kan du som finansborgarråd försvara att det inte finns en enda fältassistent i Skarpnäck?

Anförande nr 17

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag försvarar en fungerande modell. Vet Karin Wanngård att de personer som nu har skjutit kommer från stadsdelen? Är Karin Wanngård säker på det? Man kanske ska vara lite försiktig med att dra slutsatser.

Det vi ser är att gängkriminaliteten rör sig mellan olika stadsdelar. Förövare kan röra sig mellan två stadsdelar. Då är det viktigt att ha ett avhoppningsprogram, vilket vi har byggt upp under den här mandatperioden tillsammans med Kriminalvården och polisen för just den här målgruppen, för dem som riskerar att skjutas eller att skjuta någon annan. Nu tar vi den modellen till Skarpnäck. Vi har evidens, vi har statistik och vi följer programmen. Vi vet att detta är effektivt. Vi sätter in det nu i Skarpnäck som ett led i att jobba mot gängkriminaliteten. Fältare är bra, men det är inte den enda lösningen på gängkriminaliteten. Nu har man ett förebyggande angreppssätt i Skarpnäck som vi får respektera att man har valt. Men som sagt har vi inget motstånd mot fältare i staden, tvärtom.

Fråga nr 2. Samlingslokaler i Stockholm och föreningslivets förutsättningar att mötas

Anförande nr 18

T o r u n B o u c h e r (V): I Sveriges Radio uttalade sig den 20 maj Funktionsrätt Stockholm om att det är svårt att driva föreningsliv i Stockholm. De menar att höga hyror och lokalbrist gör det svårt för föreningar att bedriva verksamhet. De påpekar att föreningar har svårt att hitta lokaler med hyror som de kan klara av med nuvarande ekonomiskt stöd. Det här är inte ett helt nytt problem, men precis som det blir allt svårare att få en hyresrätt med rimlig hyra blir det också allt svårare att hitta en föreningslokal med rimlig hyra.

Jag ska inte ställa frågor till borgarrådet om bidrag utan om lokaler. Hur ser du på stadens ansvar för att säkra föreningslivets tillgång till lokaler med rimlig hyra, Dennis Wedin?

Anförande nr 19

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag tackar Torun Boucher för frågan. Staden växer. Behovet av fler samlingslokaler kommer givetvis att öka, samtidigt som stockholmarna har rätt att förvänta sig att befintliga samlingslokaler är moderna och tillgängliga och givetvis också finns att använda.

I budgeten för 2022 försöker vi från politikens håll peka på att detta är viktigt. Det finns skarpa direktiv om att värna samlingslokaler som till exempel hemgårdar och kulturgårdar. Att vi ska underlätta kulturlivets återhämtning genom att stödja stadens kulturliv, öka äldres tillgång till kultur och motverka äldres isolering finns också givetvis med. Vi har under den här mandatperioden på olika sätt fokuserat på just föreningslokaler.

Apropå just fastighetsaspekten i det hela är jag nöjd med vissa färdiga renoveringar och underhåll som har gjorts under mandatperioden, exempelvis på Järvafältet av Eggeby gård och Akalla by. Även i Alviks kommunalhus och på Hökmossens gård har förvaltningen sett till att det har skett ett viktigt underhåll. Det här ska vi såklart fortsätta att jobba med. Där tror jag inte att det finns någon större politisk oenighet.

Låt oss när vi pratar om detta ämne inte blunda för hur tufft det har varit under de senaste åren i och med pandemin. Samlingslokalerna, studieförbunden och föreningslivet i Stockholm har såklart drabbats av de restriktioner som funnits. Där har

vi försökt vara så förstående som möjligt. Jag är nöjd med och stolt över hur föreningslivet på så sätt har kunnat räddas i Stockholm. Exempelvis jobbade vi med hyreslättnader.

Det har varit en prövande tid. Vi har gjort det vi har kunnat. När det gäller samlingslokalerna är det på sikt fler som behöver förstärka sin ekonomi för att kunna möta exempelvis de lokalhyreshöjningar som ibland kan uppstå. Detta är besvärligt i varje enskild situation.

Anförande nr 20

T o r u n B o u c h e r (V): Upplevelsen är nog ändå ganska stark att det faktiskt inte räcker, Dennis Wedin. Funktionsrätt Stockholm påpekade också i sitt inslag att det naturligtvis inte är så enkelt som att staden bara kan höja till exempel föreningsbidragen. Det är en gammal diskussion som har funnits länge. Det blir lite grann som i den där gamla Blå Tåget/Ebba Grön-klassikern – jag vet inte om du kan den: ”Kapitalet höjer hyrorna och staten bostadsbidragen.” Moderater brukar av någon obegriplig anledning ofta sjunga just den sången, så du kanske kan den.

Hur som helst lyfter Funktionsrätt Stockholm fram att det kan bli en gisslansituation och efterlyser därför också en mer långsiktig strategi, en översyn av såväl bidragen som själva lokalfrågan. Finns det en sådan strategi för föreningslokaler? Jag tror att vi är ganska många som upplever att er strategi trots allt slutligen är att överlåta ansvaret till den privata sidan och hoppas att det finns många mecenater, som i Vällingby och så vidare.

Anförande nr 21

Borgarrådet W e d i n (M): Torun Boucher tar upp en viktig fråga. Det finns nog inte så mycket av politiska skiljelinjer i det här ämnet. I exempelvis Vällingby var det flera lokaler som vi framtog från försäljningen. Det här är någonting som hela tiden måste stötas och blötas i respektive stadsdel. Givetvis handlar det mycket om det lokala, även just föreningsbidragen och att vi försöker hänga med. Det som är svårt i det hela är att vi måste ta hand om fastigheterna. Det måste funka på något vis. Vi försöker kolla på det här med hyresmodeller och hur det kan funka. Vi tror att det skulle vara bra om man kollade på det blocköverskridande i det här huset, så att vi får en långsiktighet i detta. Givetvis behövs det också en långsiktighet i dialogen mellan staden och samlingslokalernas olika huvudmän. Det kan vara ganska svårt på sina håll. Det viktigaste är att vi inte skjuter hyresfrågan men såklart framför allt renoveringsbehoven på framtiden. Där tror jag att vi alla måste bli bättre, lära och dra slutsatser.

Anförande nr 22

T o r u n B o u c h e r (V): Jag håller med om en del saker. Men nu ska jag återkoppla lite till ditt första svar. Under året har två lokalförvaltande organisationer blivit av med sina lokaler, båda två i privata fastigheter. En av dem var en gång i livet ett centrum ägt av staden. Ni sålde ut det tidigare.

Som du pratade om finns det i stadens bestånd lokaler med stora eftersatta renoveringsbehov. Kommande hyreshöjningar måste ni kanske effektuera på grund av renoveringsbehoven, inte bara i fastighetskontorets bestånd utan kanske framför allt i Stadsholmens bestånd, där det bland annat finns en hel del föreningslokaler. Här finns också andra grupper som har stora utmaningar, inte minst konstnärer som hyr ateljéer. Det är en jättestor utmaning. Ofta är det hus som lämpar sig mindre väl för bostäder och andra verksamheter. Vilken är er ambitionsnivå för att kunna behålla kulturutövare och föreningsliv med små ekonomiska ramar i det beståndet?

Anförande nr 23

Borgarrådet *W e d i n* (M): Detta är en viktig fråga som vi hela tiden måste ha en långsiktighet i. Bara så att jag har det sagt är kulturförvaltningen den förvaltning i staden som främst stöder föreningar i lokalfrågor. Där finns två kulturlotsar som fungerar som en länk mellan kulturlivets aktörer, stadens förvaltningar och bolag samt även kommersiella aktörer, som ska ta sitt ansvar i detta. Det tycker jag är väldigt viktigt att tänka på. De här lotsarna ska hjälpa föreningar och enskilda kulturutövare med rådgivning gällande exempelvis lokaler, vilket jag tycker är viktigt. Detta kan vara en ganska snårig sak att försöka manövrera i när man är ideellt engagerad i en förening, kanske en kulturförening.

Låt oss bygga vidare på detta och tänka på att det måste finnas en långsiktighet, gärna en blocköverskridande sådan. Fler samlingslokaler behöver på sikt förstärka sin ekonomi. Det behövs en långsiktighet vad gäller hur det fungerar mellan staden och samlingslokalernas huvudmän. Det här kan bli bättre. Vi försöker från den här majoriteten att göra vårt i det arbetet.

Fråga nr 3. Lärare i Stockholms skolor som sätter för höga betyg i förhållande till elevens kunskapsnivå

Anförande nr 24

M a r t i n *W e s t m o n t* (SD): Fru ordförande! En granskning utförd av Svenska Dagbladet har visat att vi i dag har problem med så kallade glädjebetyg. Det här är vanligast i Stockholms stad. Det finns två sidor när det sätts felaktiga betyg. Den ena är att man som elev kommer in på en skola där man tror att man ska klara av en utbildning som det sedan visar sig att man inte klarar av. Den andra sidan är att den här eleven tar en utbildningsplats från en annan elev, som skulle ha klarat av utbildningen och som hade korrekta betyg. Jag vill fråga skolborgarrådet om det är ett problem i dag att lärare i Stockholms stad sätter så kallade glädjebetyg, det vill säga för höga betyg i förhållande till deras kunskapsnivå.

Anförande nr 25

Borgarrådet *S m e d b e r g - P a l m q v i s t* (L): Fru ordförande! Jag tackar Martin Westmont för frågan. Det är viktigt att vi diskuterar den, inte minst i och med att vi bara är huvudmän för Stockholms stads skolor. Det finns många skolor. Det är klart att vi behöver titta på helheten när vi pratar om betygsättning och så vidare.

Vi ser inga signaler på att det sker någon form av ogynnsam betygsättning eller att det ges glädjebetyg i de skolor som vi ansvarar för i Stockholms stad. Vi har 140 grundskolor och ungefär 40 gymnasier, så det är klart att det finns utrymme för allting. Men om man tittar på helheten har vi inga sådana signaler över huvud taget.

Artikeln pekade på olikheterna mellan Malmö och Göteborg. Ur det perspektivet är det intressant att Stockholm har en mer gynnsam social sammansättning än vad Malmö och Göteborg har. Vi har också i högre utsträckning "akademiska" föräldrar, vilket även gäller staden som helhet.

Det här är en fråga som vi har jobbat med länge. Redan 2011 tog Liberalerna initiativ till något som heter Stockholmsprovet. Vi testar alla elevers mattekunskaper när de börjar gymnasiet för att se om kunskaperna motsvarar de betyg som de fått i nian. När vi tittar på helhetsresultatet av de proven visar det sig att betygen inte ligger över. Men när det är så i någon enskild skola kontaktar vi naturligtvis den skolan och frågar varför det ser ut så och hur man kan göra det här på ett bättre sätt.

Under den här mandatperioden har jag tagit initiativ till att vi ska göra motsvarande Stockholmsprov i svenska för att på så sätt följa hela linjen med det arbete vi gör med språkutvecklande insatser i skolan. Jag får återkomma till det i mitt nästa inlägg, för nu har jag bara fyra sekunder kvar av min talartid.

Anförande nr 26

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tackar för svaret, Isabel Smedberg-Palmqvist. Jag tycker ändå att ditt svar svajar lite. Du säger att ni inte har några signaler. Men jag skulle också vilja säga att vi inte har sett någonting till exempel i utbildningsnämnden om att ni har drivit den här frågan i ett bredare perspektiv för att ta reda på om det är ett problem. Du har stått här i talarstolen åtminstone ett par gånger och varit väldigt stolt över att betygen nu ökar i många skolor i Stockholm. Det är klart att betygen ökar om det är så att det finns ett problem med så kallade glädjebetyg. Hur ställer du dig till det? Har kunskaperna bland elever ökat, eller är det stora problem med att vi har lärare som vill hjälpa vissa elever att komma in på vissa skolor och därför sätter alldeles för höga betyg i förhållande till deras kunskaper?

Anförande nr 27

B o r g a r r å d e t S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag ska alldeles strax svara på just den frågan. Jag vill bara slutföra mitt resonemang om att vi nu försöker utreda möjligheten att ha Stockholmsprov även i svenska. Vi får se hur vi landar i det. Jag tror att det vore ett väldigt bra sätt att följa upp både matematik och svenska för att på så sätt säkerställa hur mycket eleverna kan när de kommer till gymnasiet, för det gäller också att ge dem rätt insatser när de kommer. Det handlar inte om att sätta dit eleverna, utan snarare om att säga: Okej, ni ligger här, vad kan vi göra för insatser och vad kan ni få? Vi är måna om att alla ska ha fått en gymnasieutbildning efter tre år.

Jag vill nu svara på den fråga som du ställde, Martin Westmont. Jag är en människa som snälltolkar andra människor, och jag hoppas verkligen att det är detta du syftar på. Alla vi som jobbar med utbildningsfrågor i den här staden är väldigt glada över att

Järva har ökat med 17 procentenheter. Nej, det är inga glädjebetyg. Jag följer dem jättenoga. Varje gång jag frågar om detta är hållbart svarar alla att det är hållbart. Låt framtiden visa det! Men jag ser en stor utveckling i och med det stora skifte vi har gjort ute på Järva. Där trivs eleverna i skolan. Grundskolechefen brukar säga: Vi har den bästa matteundervisningen i Stockholm ute på Järva.

Anförande nr 28

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tackar för svaret, Isabel Smedberg-Palmqvist. Jag har en sista fråga. Tanken är att de nationella proven ska ligga till grund för betygen. Men vi vet också att lärare förhåller sig olika till resultaten på de nationella proven. Den granskning som Svenska Dagbladet gjorde visade att det i Stockholms skolor finns en överrepresentation, så att lärarna inte i lika stor utsträckning som i andra skolor tar hänsyn till de nationella proven. Min fråga till dig är: Ser du det som ett problem att man bortser från de nationella proven i så stor utsträckning i Stockholms stad? I så fall: Hur ska vi få bukt med det problemet?

Anförande nr 29

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Jag kan ha fel, men jag tror inte att detta bara gäller Stockholms stads skolor, utan jag tror att det är skolor i allmänhet i Stockholm som du syftar på. Jag skulle i så fall vilja göra en mer djupgående utredning av just den frågan. Men det får vi återkomma till.

Något som är jätteviktigt är att vi har mycket bättre stöd av syokonsulenterna – syvarna, som vi kallar dem – i skolan. Det är ett jättebekymmer att många elever väljer fel gymnasieutbildning. Det gör man kanske utifrån att man tycker att man har betyg som skulle räcka för naturvetenskaplig linje, fast man egentligen är mycket mer lämpad att gå en yrkeslinje. Att välja rätt tror jag är en nyckel till framgång. Det är ett problem i dagens gymnasieskola att eleverna väljer fel gymnasielinje. Skulle de välja rätt med möjlighet att gå i högskola tror jag att vi skulle kunna hamna mycket mer rätt, och fler skulle kunna slutföra sin gymnasieexamen efter tre år. Det vore en framgång för oss alla.

Fråga nr 4. Vad händer när Stockholms stads strategi för romsk inkludering går ut?

Anförande nr 30

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande! Åhörare! Förra mandatperioden fattades ett antal beslut om strategier och program för att främja rättigheter för minoritetsgrupper. En kan tycka att vi har lagstiftning och inte behöver program av olika slag. Men en tydlig riktning krävs för att säkerställa att vars och ens rättigheter efterlevs. Inte minst behöver vi särskilt belysa problem och lösningar för såväl de nationella minoriteterna som andra minoritetsgrupper som påverkas alltmer i ett polariserat Sverige och Stockholm.

Jag förstod från ett tidigare KF-sammanträde att Stockholms stads strategi för romsk inkludering inte kommer att förlängas utan i stället kommer att bli en del av ett nytt program för mänskliga rättigheter eller en ny strategi. Mot den bakgrunden undrar jag

hur de åtgärder som finns i strategin kommer att omhändertas och utvecklas vidare framöver.

Anförande nr 31

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för frågan, Madeleine, och tack för att du alltid håller frågorna om nationella minoriteter högt! Vi tog fram två dokument under förra mandatperioden. Det ena är *Stockholms stads strategi för romsk inkludering*. Det andra är *Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter*.

Det som är lite spännande för mig, som glider mellan de hårda och de mjuka frågorna, är hur olika de här frågorna styrs. Till exempel är Stockholms stads miljöprogram ett väldigt styrande program, med övergripande mål, indikatorer, uppföljning i ILS och handlingsplaner för hur man ska utföra arbetet på de här områdena. När det gäller många av de mjuka frågorna har man strategier eller riktlinjer med olika punkter, men egentligen ingen speciell uppföljning.

De här programmen löper ut under 2022. Vi har haft samråd med de nationella minoriteterna och flera samråd med den romska minoriteten om hur man tycker att det har fungerat. Den romska minoriteten tycker att de punkter som finns i de här programmen är bra och att man bör fortsätta jobba med dem. Det gäller till exempel frågor som arbete och försörjning, utbildning, kultur, social omsorg och trygghet. Det är jätteviktiga frågor att fortsätta med. Man tycker dock att arbetet går lite trögt; det går för långsamt och händer för lite. Jag tror att en orsak till att det går lite för långsamt och händer för lite är att det inte har varit tydligt nog. Nu har vi beslutat att ta fram ett övergripande MR-program med underliggande handlingsplaner eller handlingsprogram. Det är någonting som vi har börjat jobba med utifrån våra samråd med den romska minoriteten och de andra minoriteterna.

Anförande nr 32

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Vad bra! Tack så mycket! Det kan mycket väl vara så att klimat- och miljöpolitiken styrs tydligare. Jag vill nämna några av åtgärderna i de program som borgarrådet lyfter fram. En av dem handlar om att stadsdelarna ska utveckla ett strategiskt och långsiktigt arbete för att öka den romska minoritetens förtroende för socialtjänsten. Utbildningsnämnden har i uppdrag att öka kunskaperna om romernas utsatthet och om antiziganism i relation till arbetet med mobbning, kränkande behandling och trakasserier. Även om målen inte är knivskarpa, som vissa klimatmål är, är de ganska tydliga och viktiga för den romska gruppen. Jag undrar fortfarande om det är så att den här typen av åtgärder kommer att finnas med. Hur vill man utveckla dem? Sedan undrar jag också hur borgarrådet ser på att ha ett program i stället för en strategi, som det är nu.

Anförande nr 33

Borgarrådet L u h r (MP): Sedan jag blev borgarråd har vi gjort flera olika typer av budgetbeställningar. Ibland har det varit strategier. Ibland har det varit handlingsprogram. Ibland har det varit handlingsplaner. Ibland har det varit program. Här har vi en strategi och riktlinjer. Jag tror att vi behöver försöka tydliggöra vad vi menar med olika saker. Det som vi nu jobbar med är en struktur som liknar den som

miljöprogrammet har. Man får ett MR-program som är väldigt tydligt styrande: Vad har vi för mål? Vad har vi för olika områden att jobba med? Vad finns det för mål under de områdena? Vad finns det för indikatorer för att följa upp?

Vi har haft en utmaning. Väldigt många förvaltningar och bolag som jobbar med de här frågorna kommer att ha dragningar. Men det svåra är att se vilken riktningen är. Blir det bättre för den romska minoriteten, eller är det bara åtgärder som vidtas så att man kan pricka av dem? Vi behöver något slags uppföljningsverktyg.

Anförande nr 34

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Eftersom vi inte registrerar etnisk tillhörighet kommer uppföljning alltid att vara en utmaning, oavsett om det handlar om Stockholms kommun eller Sveriges olika kommuner. Men det är såklart viktigt att göra mer inom de ramar som finns och utveckla det som går.

Ett program för att stärka arbetet med de mänskliga rättigheterna kan såklart vara bra. Det behöver inte vara dåligt att man nu inte vidareutvecklar den strategi som finns. Det viktiga är att det finns ett långsiktigt arbete. Inom området som handlar om diskriminering och rasism och som ligger under mänskliga rättigheter blir det särskilt viktigt att synliggöra olika former av rasism, till exempel afrofofi, islamofobi, antiziganism, antisemitism, rasism mot samer, rasism mot asiater och kanske även andra former av fientlighet. Kommer det här att finnas med i programmet?

Anförande nr 35

Borgarrådet L u h r (MP): Jag skulle säga ja. Detta är någonting som vi har diskuterat. Något som den romska minoriteten lyfter fram väldigt tydligt är att vi inte får missa att ta med just antiziganism i den del som handlar om den romska minoriteten. Det är jätteviktigt.

Jag vill vara väldigt tydlig med att vi inte backar från de program som ligger. Tanken är nu att sätta ett paraply över och sedan ha olika dokument under paraplydokumentet. Arbetet kommer att fortsätta. Det fortsätter i år och nästa år. Jag vill vara supertydlig med att det här inte är någonting som vi backar från. Vi behöver stärka arbetet med den romska minoriteten. Vi har väldigt många inspel. Förutom de punkter som finns i det här programmet och antiziganism handlar det också om att försöka vidga arbetet och ta in åsikter från många fler inom den romska minoriteten än samrådsgruppen, unga romer och de grupper som vi hittills har lyckats fånga upp. Det finns alltså väldigt mycket mer som vi behöver baka in i de underplaner som vi kommer att göra.

Fråga nr 5. Lånecyklar

Anförande nr 36

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi har fått ett lånecykelsystem som tyvärr inte fungerar, vilket alla kan se. Då är frågan vad som händer från stadens sida framöver. Vi roade oss med att gå igenom avtalet och såg att det finns väldigt många ska-krav. Vi har hittat åtminstone 20 krav som i dag inte uppfylls. Ett exempel är att det till uppdragsstarten ska levereras ett komplett system med minst 1 000 elcyklar samt minst

25 låncyklar. Leverantören ska hålla minst 90 procent av de levererade cyklarna tillgängliga och i drift. Ett annat exempel är att reklamvittriner inte får tas i drift före cykelsystemet. Det finns en hel del ytterligare – jag hinner inte läsa upp allt.

Det är klart att man måste få en chans att bättra sig. Det måste alla kunna få, även låncykelbolaget med systemet Stockholm Ebikes. Men vad händer om de inte lyckas? Hur lång tid har de på sig?

Anförande nr 37

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Ordförande! Jag tackar Jan Valeskog för frågan. Som alla vet har låncykelsystemet drabbats av en del problem. Vi har haft systemet i ungefär tre veckor. Först lyckades de inte leverera cyklarna till den 1 april, vilket de hävdar har att göra med världsläget, Ukrainakriget, en strejk vid deras fabrik i Italien med mera. Det var det första problem som vi råkade ut för. Cyklarna skulle finnas den 1 april. Det står i avtalet, och det är inga konstigheter med det.

När de väl fick ut cyklarna uppstod flera problem. De tappade uppkopplingen med cyklarna. Det var en hel del cyklar som försvann. De kunde inte byta batterierna, eftersom de inte visste var cyklarna fanns. Sedan har det visat sig att motorn har en elkabel som helt enkelt nöts sönder. Nu håller de på och byter den. De håller på och uppgraderar datasystemet, uppkopplingen och alltihop. Just i dag tror jag att vi har 100 cyklar ute. Egentligen ska det finnas 1 000 just nu.

Trafikkontoret för en kontinuerlig diskussion med bolaget. Bolagets chef, som är från Spanien, var här senast i förra veckan. Man hade då diskussioner för att se hur man ska lösa det här. Bolaget vill få ordning på det. Det är inte något snack om det. Men det har inte levererat, vilket är ett stort problem.

Vad händer då just nu, bortsett från att trafikkontoret har diskussioner med dem och att de sätter till alla resurser som finns? Precis som Jan Valeskog säger finns en massa gällande klausuler i avtalet. Uppfyller de inte dem får de betala 100 kronor om dagen i böter. Det innebär att de just nu betalar 700 000 kronor i veckan till staden för att de inte levererar det de ska. Vi är nu uppe i över 5 miljoner i skadestånd. Det här är ett incitament för att få igång dem, men jag kan inte lova att det kommer att ske.

Anförande nr 38

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Det som är intressant är hur tålmodiga vi ska vara från stadens sida och hur länge detta kan pågå. Visserligen måste man naturligtvis få en chans. Men de hade väl åtta månader på sig att ordna detta efter att avtalet blev klart. Det är problem med det mesta, inte bara med mjukvaran utan även med mycket enkla tekniska saker på cyklarna, om jag förstått det rätt. Samtidigt får de en hel del intäkter. Jag vet inte hur många reklamvittriner vi har ute – 120 eller något sådant. De är i alla fall väldigt många. Dessa har gett intäkter hela tiden, utan att man levererat några cyklar. Om de nu är skyldiga staden 5–6 miljoner är det klart att det då blir en diskussion om hur det ska clearas om staden håller fast vid det avtal som gäller. Men huvudfrågan är ändå hur länge vi ska ha det så här – hur många veckor, hur många månader? Finns det någon gräns för vad vi kan acceptera?

Anförande nr 39

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det finns ingen gräns i avtalet som säger att avtalet hävs om de inte lyckas leverera på ett antal månader. Men vid alla typer av upphandlingar är det så att avtalet kan hävas om man inte lyckas leverera det som beställts. Det är inga konstigheter med det. Frågan är hur länge det ska gå. Nu har de haft tre veckor på sig. De har ännu inte fått ordning på det. Den första veckan fungerade det någorlunda. Sedan blev problemen värre.

Vad vi kan göra just nu är att vänta och se. Trafikkontoret för diskussioner med dem hela tiden. De har satt in ett stort antal människor som sitter och jobbar med de här problemen och försöker lösa dem. Att ha cyklar eller uppkopplade cyklar är ju inga nyheter. Man behöver inte uppfinna hjulet på nytt. De borde ha löst det, men de har ännu inte lyckats med det. Det är bara att hoppas att de lyckas få till det här. Annars får vi väl häva avtalet. Men jag kan inte säga när.

Anförande nr 40

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Nej, exakt när förstår jag att det inte går att säga. Men det är en bra press att sätta. Det här måste lösas inom rimlig tid. Det kan inte gå en hel sommar. Det tickar in 3 ½–4 miljoner från de här reklamvitrinerna på ett år, om jag rätt informerad. Sedan vill man kanske inte så gärna betala det man är skyldig, apropå avtalspunkter om stillastående cyklar som inte fungerar. Det är nu uppe i 5–6 miljoner.

Det är en prekär situation. Det förstår jag. Problemet kan inte lösas här och nu, utan de måste få den här chansen. Det inser jag också. Samtidigt måste det finnas en gräns för hur länge detta kan pågå, att vi inte har några låncyklar. Det här är verkligen en sorgehistoria från första början, och så har det varit under alla dessa år, inte bara med elsparkcyklar utan också med låncyklar. Då är ändå de politiska signalerna viktiga. Var går gränsen? Hur länge kan vi acceptera den här oredan?

Anförande nr 41

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är klart att de politiska signalerna är viktiga. Om de inte löser det här är nästa steg att vi häver avtalet, har jag sagt i intervjuer. Men det har gått 20 dagar sedan systemet introducerades. De måste få tid på sig att försöka lösa detta. När det gäller motorfrågan har de skickat upp komponenter från Italien för att lösa det. De håller på ute i Västberga och fixar till det.

Vi får se vad som blir nästa steg. Om de inte lyckas få ordning på detta är det klart att effekten blir att avtalet hävs. De betalar ju skadestånd. Jag är glad att vi skrev avtalet så tydligt. Finns inte de fungerande cyklarna löper det på böter – hela tiden, varenda dag. Det är ju detta läge de är i nu. Det är faktiskt ännu mer än 700 000 kronor. Det är väl nu i princip 900 000 kronor i veckan som de åker på eftersom det är så få cyklar ute. Det finns alltså ett incitament där. Vi kan inte dra tillbaka reklamen. Däremot kan vi häva avtalet sedan.

Fråga nr 6. Låncykelsystemet i Stockholm

Anförande nr 42

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Vi fortsätter på samma tema. Det är väldigt beklagligt att det har blivit så här. Vi har väntat på låncykelsystemet i tre år utan låncyklar i Stockholm. Den här upphandlingen, eller idén om ett utbyggt system, har varit på gång sedan 2017. Det är mer än den här mandatperioden. Först fick upphandlingen göras om flera gånger efter överklaganden. När sedan leveransen ska ske blir det ett totalt haveri. Ingenting verkar funka. Det är väldigt sorgligt. Min fråga till Daniel Helldén är om han kan dra lärdomar av processen, som har gått fel hela vägen.

Anförande nr 43

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Egentligen inte när det gäller de problem som finns nu. De kunde ha drabbat vilket bolag som helst som vunnit upphandlingen. I upphandlingen finns det ett antal krav. Man ska ha kunskap om sina system och ha drivit dem på andra platser. Men just exakt det system som vi har finns ingen annanstans. Vi har ett mer utvecklat system. Då får man tåla att det kan bli en del inkörningsproblem. Men jag kan inte se att man kunde ha gjort på något annat sätt. Detta kunde teoretiskt ha hänt vilket bolag som helst. Det går inte att skriva in i avtalen att de ska leverera funktionsdugliga cyklar. Det säger sig självt på något sätt.

Sedan kan man diskutera hela upphandlingsprocessen, som har pågått i flera år, med de överklaganden som har skett. Vi kanske inte skulle ha krävt att alla handlingar skulle vara på svenska. Det gjorde till exempel att en upphandling drevs i domstol för att det var ett papper på norska. Men det är en annan typ av problem.

Jag hoppas att man lyckas få det här systemet att fungera. Det har gått tre veckor. Jag tror att vi får ha lite tålamod, även om det är extremt frustrerande att se de här skyltarna stå ute och sedan titta i appen och inte hitta några cyklar. Men systemet ska finnas i minst sju år, så lite tid måste de få på sig att lösa problemen. Sedan får vi väl i nästa steg besluta vad vi gör därefter. Erfarenheten är att offentliga upphandlingar är komplicerade. Det kan lätt bli problem. Men den här typen av problem kunde ha uppstått även om vi själva hade varit leverantörer eller skött systemet, eftersom det handlar om tekniken för cyklarna.

Anförande nr 44

M a r i a M u s t o n e n (V): Vi har haft problem med till exempel Betala P-appen, som inte har fungerat. Det är stadens egen app.

Med tanke på det här haveriet finns en risk att vi kommer att vara fast vid den här leverantören, som kanske levererar till en viss nivå, så att vi inte kan häva avtalet, men inte levererar fullt ut. Jag ser i alla fall den risken. En annan risk är att det här skadar förtroendet för hela systemet och för trafiknämndens funktionalitet. Hur ser du på de här riskerna, Daniel Helldén?

Anförande nr 45

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tror inte att den risken är så stor. Men visst är detta beklagligt. Vi drar igång ett system, och stockholmarna förväntar sig att det fungerar. Det är 15 000 som har laddat ned appen och tecknat abonnemang. De är ju frustrerade. I dag fick allihop ett mejl där bolaget förklarar problemen och beklagar dem. Jag hoppas att bolaget kompenserar alla för detta.

När hela systemet är utbyggt är det 5 100 cyklar som ska vara ute. Är det så att bolaget inte levererar fungerande cyklar får de betala 100 kronor i böter per cykel. Det blir ett par miljoner i veckan. Det blir mycket pengar som de måste lägga ut. De kan inte driva systemet om de inte får det att funka. Det är en del av det vitesföreläggande som finns inskrivet. De tjänar mycket pengar på reklamen. Men skulle det vara så att de inte uppnår vissa nivåer kan man häva avtalet. Den tjänst som vi har upphandlat ska levereras.

Anförande nr 46

M a r i a M u s t o n e n (V): Daniel Helldén har inte svarat på frågan om hur förtroendet för trafikkontoret påverkas av det här. Vi har en problematisk app redan i form av Betala P. Nu kommer det en annan appbaserad tjänst som också har en massa problem. Jag blir lite orolig. Vi i Vänsterpartiet har tyckt att det här systemet är väldigt bra. Det kommer att finnas i hela staden och är väldigt billigt att använda. Vi hoppas verkligen att problemen kan lösas så fort som möjligt. Men hur ser du på förtroendefrågan, Daniel Helldén? Det handlar om allmänhetens förtroende.

Anförande nr 47

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Självklart är det så att det kan skada förtroendet för trafikkontoret, för staden eller för kommunal verksamhet. Så är det varje gång man gör någonting som inte fungerar och det i grunden är en verksamhet som vi driver. Skulle det bli så att vi behövde upphäva systemet vore det inte bra.

Betala P hade en del barnsjukdomar. Men jag har inte hört några klagomål under det senaste halvåret, så man har väl löst den delen. Betala P är också lite annorlunda, för där har staden mycket mer aktivt varit inne i funktionerna. Det är vi inte i det här systemet. Här ska det vara ett cykelsystem som fungerar med en viss batterikapacitet under en dag. Det är på den nivån.

Jag hoppas att det löser sig. Jag vill innerligt att det ska fungera och att detta inte ska skada staden på något sätt – eller för den delen stockholmarna som behöver det här.

Fråga nr 7. Vad gör Stockholms stad för att motverka sexuella övergrepp i förskolan?

Anförande nr 48

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Under pandemin blev det tydligt att arbetssituationen på många förskolor är ansträngd och att personalen på många förskolor är underbemannad. Utöver det tycks det vara brist på vikarier, och många behöver nu rekrytera ny personal. På många förskolor innebär detta nya och oprövade vikarier som kommer och går. Kompetensförsörjningen är väl i sig en fråga som vi

säkert kommer att få anledning att återkomma till. Men just i dag skulle jag vilja prata om hur det här påverkar säkerheten för de allra minsta barnen i vår stad.

Jag förstår att rutinerna kan skilja sig åt förskolor emellan. Men jag skulle vilja fråga skolborgarrådet vad det finns för allmänna riktlinjer när det kommer till att skydda barn från sexuella övergrepp. Man kan tänka sig att barn som går på en förskola med hög personalomsättning hamnar i ett mer utsatt läge än andra barn. Vad gör staden för att motverka sexuella övergrepp inom förskolan?

Anförande nr 49

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Tack, Linnéa Vinge, för en viktig fråga! Jag vill först dementera att det skulle vara något problem med personal på våra förskolor. Så ser det inte ut. Vi har ingen brist på personal på det sättet. Däremot har vi utmaningar när det gäller att ha utbildade förskollärare. Det är något som vi kämpar med i hela Sverige. Detta hoppas jag att vi ska råda bot på med ökat tryck på att försöka få fler att bli förskollärare.

Just den här frågan rör sexuella övergrepp på förskolor. Det är en förfärlig händelse om det skulle inträffa, vilket det gör emellanåt. Det har inte skett under min tid som skolborgarråd, men det har naturligtvis inträffat sådana händelser. Dem motarbetar vi på alla sätt och vis, inte minst genom att vi följer upp varenda en i personalen och kollar brottsregistret. Det spelar ingen roll om det är en tid när vi behöver ha mycket vikarier. Vi tar inte in någon personal i de kommunala förskolorna om den inte har genomgått en sådan genomlysning. Dessutom utövar ju staden tillsyn över de fristående förskolorna. Även där är en sådan sak som vi alltid tittar på att all personal är kontrollerad mot brottsregistret. Det är naturligtvis ett sätt.

Men självklart handlar det här om ledarskap. Det är viktigt hur vi arbetar i våra förskolor. Det är dock en utmaning att vara ansvarig för förskolorna i Stockholm med tanke på att vi har så många som ungefär 975 förskolor i Stockholm. Det finns många förskolor, och det är också den mest populära verksamhet vi har i Stockholm. Vi får högsta betyg av föräldrarna vad gäller just förskolan. Det är en verksamhet som vi ska vara väldigt stolta över. Men naturligtvis måste vi hela tiden vara noga med kvaliteten, inte minst när det gäller personalen.

Anförande nr 50

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Utdrag ur belastningsregistret är ett väldigt bra verktyg. Jag är tacksam för att vi har det. Men problemet är egentligen att detta bara görs vid själva anställningen. Eftersom det inte görs regelbundna kontroller går det egentligen att bli dömd för sexualbrott mot barn och ändå jobba kvar i förskolan. Vi måste ändå vara överens om att det inte ska få gå till så.

Det här är en känslig fråga. Men när det handlar om att skydda våra barn är det något som vi politiker måste våga prata om. Det är så att manlig personal inom förskolan ökar risken för att barn ska utsättas för sexuella övergrepp. Jag undrar om det är någonting som ni har i åtanke när ni jobbar med kompetensförsörjningsfrågor rörande stadens förskolor.

Anförande nr 51

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Vi jobbar ständigt med att göra vår verksamhet ännu bättre. Vi jobbar också med de riktlinjer för hur vi ska ha en säker förskola som vi har tagit fram. De finns hos alla de kommunala förskolorna, men vi sprider dem också till de fristående förskolorna. Där är det tydligt att man måste meddela sin arbetsgivare om det skulle vara så att man blir dömd för ett brott. Som sagt utövar vi även tillsyn över våra fristående förskolor. Det ser vi naturligtvis som en väldigt viktig insats.

Vi tar det här på allra största allvar. Det finns ingenting som vi inte skulle göra för att motverka det. Det finns ingen förskolepersonal i den här staden eller över huvud taget i det här landet som inte skulle reagera på de händelserna. Tack och lov är de sällsynta, men de ska tas på allra högsta allvar om de inträffar.

Anförande nr 52

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Det behöver göras mer för att skydda våra barn mot sexuella övergrepp. Då finns det också frågor som vi politiker måste våga prata om, även om de kan vara känsliga. Har man till exempel rätt att som förälder begära att endast kvinnlig personal hjälper ens barn vid blöjbyten? Hur hanterar vi det faktum att manlig personal på förskolan ökar risken för sexuella övergrepp? Det är svåra frågor, och jag förstår att det kan få personer att känna sig misstänkliggjorda att vi diskuterar det här. Men man måste också ställa det i relation till de risker som vi utsätter våra barn för. Då måste barnens trygghet gå först. Jag undrar återigen: Är manlig personal och riskerna kring den någonting som ni har haft i åtanke när ni har jobbat med kompetensförsörjningsfrågor gällande stadens förskolor?

Anförande nr 53

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Oj, vad oväntat att du över huvud taget väcker en så märklig fråga, Linnéa Vinge! Jag tror att du är ganska ensam om uppfattningen att bara kvinnor ska arbeta i förskolan.

(L i n n é a V i n g e (SD): Det har jag inte sagt.)

Men du antydde att vi ska ha någon extra kontroll. Bara för att män kommer in i förskolan skulle de potentiellt kunna vara skyldiga till någon form av sexuella övergrepp. Jag tycker att det är en mycket olycklig anklagelse. Det blir så många manliga förskollärare och barnskötare ute i våra verksamheter som blir både chockade och otroligt ledsna över att höra detta från talarstolen i vår fina rådssal i Stockholm. Självklart ska män arbeta i förskolan.

Naturligtvis ska vi ha en säker kontroll av dem som arbetar i förskolan. Men att inte se annat än kvinnor i förskolan känns som 60-talet eller tidigare. Nej, fler män ska välkomnas som förskollärare och barnskötare i Stockholms stads skolor!

Fråga nr 8. Skolans arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck

Anförande nr 54

L i s a P a l m (FI): Ordförande! I vår grannkommun Nacka var det ett fruktansvärt fall där en flicka blev mördad, eller misstänks ha blivit mördad. Eventuellt finns ett hedersmotiv bakom. Det är fortfarande en misstanke, men det är tre familjemedlemmar som sitter häktade. Den här fruktansvärda frågan aktualiserar frågan om handlingsplanen i skolan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det var något som diskuterades vid fullmäktiges förra sammanträde. Jag skulle vilja passa på att ta upp frågan igen, eftersom den är så pass aktuell och eftersom det är så många flickor och pojkar som lever under fruktansvärda förhållanden i Stockholm. Dessutom har läroplaner reviderats för att inkludera just hedersrelaterat våld och förtryck. Min fråga är om skolborgarrådet vet vilka resultat den här handlingsplanen har gett. Har vi exempelvis fått se fler orosanmälningar?

Anförande nr 55

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Tack, Lisa Palm, för att du ger mig en chans att återkomma i denna fråga! Jag var lite dåligt påläst gällande detaljerna senast.

Jag upplever att det har skett en stor förändring under den här mandatperioden. Skolorna är mycket mer informerade om denna fråga, och samarbetet med organisationen Origo, som du känner till mycket väl, har ökat. Inte minst har vi genomfört olika kampanjer under året. Kännedomen om att vi har ett kunskapsnav i Origo har ökat.

Vi är fortfarande inte färdiga. Vi håller på med ganska många olika former av utvärdering av deras verksamhet. Men vi har ställt frågor. Vi har fått 476 svar från skolledare och elevhälsans personal. På en skala från 1 till 10 fick de uppge ungefär vad de visste om hedersfrågor, Origo och det samarbetet. Svaren gav ett genomsnitt på 6,13. Det kan man tycka är dåligt, eller också kan man tycka att det är bra. Det beror lite på hur man ser på det. Det är många som inte hade någon kunskap alls – vi börjar bygga upp den. Det tycker jag naturligtvis är viktigt, och vi ska fortsätta med det.

Det man arbetar med i och med den här handlingsplanen är framför allt att öka kunskapen hos våra lärare och våra skolledare. Det är många som har genomgått en utbildning under den här mandatperioden. Bland annat har 50 personer genomgått en ganska djupgående utbildning. Det finns ungefär 1 000 personer som har fått mer information om hedersfrågorna. Fokus ligger på att utbilda först och främst vår elevhälsa men också våra skolledare och lärare. Det som kanske har gjort störst skillnad är att vi har en samordnare som jobbar på utbildningsförvaltningen och som bara arbetar med att samordna de här frågorna.

Anförande nr 56

L i s a P a l m (FI): Vi vet ju att det finns väldigt många handlingsplaner i staden. Det som man är rädd för är att denna handlingsplan bara kommer att bli en pappersprodukt och att vi inte kommer att se vart vi är på väg eller om den har gett

några effekter. Det som känns väldigt viktigt med den här handlingsplanen är, precis som du säger, just att öka kunskapen bland lärare, även med tanke på revideringen av läroplanen. Det kanske finns en stor kompetens framför allt hos kuratorer, medan lärare kanske halkar efter lite. Mina följdfrågor blir: Kommer det att komma nya utbildningsinsatser för just lärare och skolledare? Vart är vi på väg med den här handlingsplanen? Kommer det att komma en utvärdering för att handlingsplanen inte bara ska bli en pappersprodukt?

Anförande nr 57

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Självklart ska vi följa upp det här. Jag är lika angelägen som du om att det här inte bara ska bli ord och en pappershandling. Det vore förfärligt i denna viktiga fråga. Vi har fått fler orosanmälningar kring detta, men inte tillräckligt många ännu. Det har ökat från 20 till 40, men det är fortfarande alldeles för få i denna fråga. Det är ingen hemlighet att Jan Jönsson och jag samarbetar väldigt mycket i de här frågorna och att vi har sett till att socialtjänsten jobbar mycket närmare skola och förskola. Vi gör just nu en utvärdering av barn som riskerar att föras utomlands och ingå barnäktenskap samt av det här med könsstympning. Det är en viktig utvärdering, men den är inte klar förrän efter sommaren, så jag får återkomma då.

Anförande nr 58

L i s a P a l m (FI): Båda vi tillhör partier som arbetar mycket med våldsföråklaringen. Det var därför jag blev lite förvånad när jag hörde att debatten hade gått som den gick vid förra fullmäktigesammanträdet. Det var också därför jag ville ge en chans till att återkoppla just gällande hedersrelaterat våld och förtryck, även utifrån det fruktansvärda fallet i Nacka.

Min sista fråga handlar helt enkelt om vägen framåt. Om jag inte har fel antogs den här handlingsplanen i november 2019 i utbildningsnämnden. Det var under Lotta Edholms tid som skolborgarråd. Men vilken är vägen framåt? Kommer du att kräva in mer resultat? Vad kommer du att titta vidare på? Som du säger har det gått från 20 till 40 orosanmälningar. Det är för lite. Vi måste göra mycket mer för att kunna upptäcka våldets mekanismer i skolan, stötta lärare och öka kunskapen kring kontroll och begränsningar av flickors och pojkars liv.

Anförande nr 59

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Tack, Lisa Palm, för att jag fick utveckla detta lite! Det finns naturligtvis mer underlag, men jag var lite oförberedd förra gången.

Detta är frågor som jag personligen brinner för. Det gör naturligtvis att vi kämpar väldigt mycket med de här frågorna. Självklart kommer utbildningsinsatserna kring det här att fortsätta, för det är fortfarande många som inte riktigt känner till vad det tar sig för uttryck.

Vi har också lärt oss en del under den här resan, inte minst gällande de brev som vi skickar ut angående barn som riskerar att föras utomlands. Dem skickade Jan Jönsson

ut betydligt tidigare i år just för att vi tidigare låg lite för nära sommarlovet. Vi måste få upp den här frågan tidigare på terminen hos lärare, så att de tidigt börjar se tendenser till att flickor kan riskera att föras utomlands.

Vi lär oss. Vi ger oss inte. Jag tänker jobba vidare med den här frågan.

§ 12 Cykelplan för Stockholms stad

Anförande nr 60

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Stockholm får nu en ny cykelplan. Stockholm är en stad som prioriterar gång-, cykel- och kollektivtrafik. Vi prioriterar det som har störst kapacitet, kräver minst utrymme och skapar en sundare och renare stad – en mer levande stad, helt enkelt. Vi skapar en stad där klimatutsläppen tas bort. Därför prioriterar vi cykel.

Stockholm får nu en ny cykelplan, och den ska gälla under decennier och har 2040 som målar. År 2040 ska minst 25 procent av alla resor som görs i staden göras med cykel. Det är ett ambitiöst men nödvändigt mål. Stockholm ska bli en ledande cykelstad, och det här beslutet är en viktig pusselbit i det arbetet.

För tio år sedan antog trafiknämnden den nu gällande cykelplanen; den antogs sedan i fullmäktige året efter. Detta var under Ulla Hamiltons tid. När jag 2014 tillträdde som trafikborgarråd fick jag den grannliga uppgiften att se till att planen också blev verklighet. Vi såg till att skruva upp budgeten och gå till verket. När vi gick in i den andra mandatperioden lade vi till ytterligare pengar och kan nu summera till 2 miljarder i cykelinvesteringar.

Vi kan se hur cyklingen ökar, hur staden ändrar karaktär och hur stockholmarna har blivit mer kontinentala, skulle jag säga. Och vi ser att den gamla cykelplanen har spelat ut sin roll. Vi måste spänna bågen högre, och det gör vi nu med den nya cykelplanen. Vi ändrar lite fokus. I den gamla låg huvudfokus på pendlingscykling. Nu breddar vi och ser till att även vardagscyklingen får en roll – att cykling till fritidsaktiviteterna, till skolan, till naturreservatet eller till affären också får en roll i planen. Vi har helt enkelt framför oss en cykelplan för en mognare cykelstad. Alla ska kunna cykla.

Vi har självklart kvar mycket kvar att göra av arbetet med pendlingsstråken, som var mycket i fokus i den gamla planen. Mycket mer behöver göras. Men nu ska också de mindre cykelvägarna, som går mellan stadsdelarna, få en uppgraderad standard så att den lokala cyklingen kan fungera smidigare – cykling på kvartersnivå eller i de små stadsdelarnas områden.

En av de största och bästa reformer som skett under mina år är cykling mot enkelriktat. Över 300 kopplingar öppnades, billigt, snabbt och smart. Den lokala cyklingen har fått ett enormt uppsving. Trots motstånd från statsmakterna lotsade vi igenom detta, och nu är det en naturlig del av cykelplanens verktyglåda.

Vi har sagt att om det är blandtrafik, där cykel och motorfordon blandas, ska det vara 30 kilometer i timmen. Detta är också en viktig del i verktyglådan för att vi ska ha en trafiksäker stadsmiljö. Är det blandtrafik är det 30 som gäller. I verktyglådan har vi också fört in cykelgator, cykling mot rött vid högersväng och allgrönt.

Vi har nu nya typer av fordon på våra cykelbanor: elcyklar, elsparkcyklar, lådcyklar, enhjulingar, elmopeder och allt möjligt. Detta ställer nya krav, och det tar vi höjd för. Tiderna förändras, och det behöver också cykelbanorna göra. Då behövs det en ny cykelplan.

När pionjärer som Stella Fare och Ulla Hamilton arbetade med cykelinfrastrukturen var det en annan cykelvärld. Nu tar vi på fullt allvar steget in i det 20:e århundradets transportvärld – en cykelvänlig värld. Jag är glad att stå här i dag för att jag vet att vi tillsammans har åstadkommit en revolution på cykelområdet och nu tar denna revolution vidare in i en ny tidsålder, för en ledande cykelstad och för stockholmarna.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 61

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande och fullmäktige! När det gäller cykelplanen och cykelinvesteringar över huvud taget kan man generellt se en stor enighet här i kommunfullmäktige, kanske med något labilt parti undantaget. Investeringar på miljardnivå i cykelinfrastruktur har skett i stort samförstånd under många år. De avvägningar och ibland kompromisser som måste göras mellan olika trafikslag och trafikantgrupper har ofta fungerat väl. Huvudinriktningen i planen är bra, men ambitionsnivån måste i flera fall vara högre.

Den överlag viktigaste frågan är ökad trafiksäkerhet för de oskyddade trafikanterna, även cyklister, naturligtvis. Vi måste bygga om de riskfyllda platserna. Ökad trängsel gör nu att cyklisternas nöjdhet när det gäller trafiksäkerhet är nere på bara cirka 30 procent. Mörkertalet för cykelrelaterade olyckor är oacceptabelt stort, och olyckorna kostar samhället miljardbelopp varje år i form av sjukvårdskostnader, rehab och annat. Det är faktiskt olyckligt att det finns cykelförespråkare som bagatelliserar trafiksäkerhetsfrågor och till och med argumenterar mot användande av cykelhjälm.

En omfattande informationskampanj är därför nödvändig för bättre trafiksäkerhet och ökad hänsyn i trafiken. Anpassning av hastigheter, hänsyn till olika trafikslag och särskilt de oskyddade trafikanterna, användning av cykelhjälm och, inte minst, att tala öppet om de risker som faktiskt finns blir viktiga politiska argument för fler och större investeringar i cykelinfrastruktur i både stad och region.

När vi har denna debatt om cykelplanen kan vi tyvärr se ett fortsatt kaos med både elsparkcyklar och låncyklar. Olyckor med elsparkcyklar utgör fortsatt en stor andel av alla trafikolyckor. Hur de 12 000 elsparkcyklarna ska hanteras redan nu i augusti, med nya lagregler om parkeringstvång och annat, vet ingen, trots att staden ska hålla i taktpinnen. Ingen vet heller hur utlovad upphandling av dessa cyklar ska gå till i närtid. Detta har elsparkcykelbolagen framgångsrikt lobbats för.

Låncyklarna har vi diskuterat tidigare här i kväll – det ser inte heller ut att fungera riktigt bra. Vi pratade tidigare om att eBikes redan har brutit mot ett tjugotal av avtalspunkterna, trots att man samtidigt har stora reklamintäkter. Stadens ansvar för oredan med elsparkcyklar och låncyklar kommer det säkert att finnas skäl att återkomma till.

Men en ny cykelplan behövs och är välkommen, för bättre utnyttjande av gaturummet. Större engagemang och professionalism från stadens sida är nödvändigt för att planens alla mål ska kunna genomföras i praktiken, och en utmärkt utgångspunkt är Socialdemokraternas uttalande i kommunstyrelsen. I övrigt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 62

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande och Jan Valeskog! Det gläder mig att ni också ställer er bakom cykelplanen och tycker att den är bra. Jag tror att det finns en stor, bred enighet här om att detta behövs.

Mycket av det du sa i ditt anförande var saker som inte har med cykelplanen att göra. Det beklagar jag lite grann. Men det är roligt att ni tycker om cykling.

Anförande nr 63

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Varenda fråga jag tog upp hade definitivt med cykling att göra. Jag tycker dock att man måste vara öppet kritisk till det som inte fungerar.

En annan sak som jag inte tog upp – jag passar på att göra det nu – är hur cykelinvesteringarna de facto ser ut över tid; de är väldigt ojämna. Vi har nu en topp som ska infalla 2022–2023, i bästa fall. Sedan är det enligt planen väldigt låga tal 2024, 2025 och 2026. Detta är ett annat problem, som jag tyvärr inte hann ta upp. Men vi borde försöka jobba för att få en jämnare takt, kanske 200 miljoner kronor per år, i stället för de väldiga skiftningar som har varit de senaste åren. Förra mandatperioden var en lite bättre förebild när det gäller detta.

Anförande nr 64

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Vänsterpartiet välkomnar den nya cykelplanen trots att den skulle ha kunnat bli ännu bättre och ännu mer ambitiös. Ökad cykling är bra för folkhälsan och minskar klimatutsläpp, utsläpp av hälsoskadliga ämnen och buller. Det ger oss en trevligare stad.

Region Stockholm har antagit en cykelplan där det regionala målet är en andel på 20 procent av alla resor. I och med att Stockholm är den kommun som har allra bäst förutsättningar för att nå en hög andel cykling bör vår målsättning bli högre. Vi vill också se tydliga etappmål och en strukturell uppföljning av planens effekter.

Hur når vi målsättningarna? Ja, genom att ge cykeln en större del av trafikutrymmet och genom bättre underhåll, vinterväghållning och vårstädning. Vi behöver ha trygga och breda cykelbanor i hela staden, och detta bör prioriteras i hela stadsbyggnadsprocessen, från planering till genomförande.

Trots att vi har fina strategidokument prioriteras cykeln många gånger ned i det praktiska genomförandet. Minst lika viktigt är att åtgärda den befintliga infrastrukturen för att öka trafiksäkerheten och den upplevda tryggheten hos cyklisterna. Att samma beläggningsskador blir kvar år efter år, att trafiksignaler inte anpassas för cyklister, att man behöver cykla omvägar för att det finns hinder på vägen och att ett av stadens och hela regionens viktigaste cykelstråk slutar i en slalombacke i Götgatsbacken hjälper oss inte att uppnå målen. Att det händer så lite i den befintliga infrastrukturen är både en budgetfråga och en prioriteringsfråga.

Vi är glada att barnperspektivet har lyfts i den nya planen, men vi saknar ett funktionshinderperspektiv i planen.

Vi vill också utveckla lånecykelsystemet, helst i samarbete med Region Stockholm, så att cykling och kollektivtrafik kan kombineras på ett smidigt sätt. Det har varit samma majoritet i både staden och regionen denna mandatperiod, men det har inte hänt så mycket.

Stockholm har alla möjligheter att bli en cykelstad värd namnet, men det förutsätter att prioriteringar från politikens sida och i det praktiska arbetet sker över förvaltningsgränserna. De fina principerna i planen måste förverkligas i praktiken.

Anförande nr 65

Ulla Hamilton (M): Fru ordförande! Få anade väl att det skulle vara ett moderat trafikborgarråd som genomförde den första cykelplanen i Stockholm, men så var det faktiskt. Tack, Daniel, för de vänliga orden! Det var vi som tog initiativet till cykelplanen inom ramen för framkomlighetsstrategin, där vi tyckte att det var väldigt viktigt att se till att det blev en bättre infrastruktur för cyklister i staden. Det har det också blivit.

Det har skett en otrolig utveckling i Stockholms stad när det gäller antalet cyklister. Jag cyklade precis hit från Söder, och cykelintensiteten vid Slussen är faktiskt helt enorm. Detta visar också att det uppskattas väldigt mycket och att det är dags att ta nästa steg när det gäller cykelplanen. Man kan fundera lite på varför det inte händer mer under förra mandatperioden, med tanke på vad Jan Valeskog sa här i talarstolen.

Det är fler och fler som cyklar. Om man pratar om tryggheten finns det, tycker jag, fortfarande mer att önska när det gäller hur man betar sig som cyklist i Stockholm. Jag tycker att en debatt om cykelplanen också måste handla om att cyklister måste ta hänsyn till andra cyklister. Vi vet genom undersökningar att det är många som inte vågar cykla på grund av att vissa tror att det finns motorvägar för cyklister i innerstaden.

Detta tycker jag är viktigt att påpeka. Ska vi få den vardagscyklism som Daniel Helldén pratade om är det viktigt att många fler vågar använda sig av alternativet cykel. Där spelar attityder hos andra cyklister en väldigt stor roll. Jag hoppas att vi, när vi nu tar nästa steg även när det gäller trafiksäkerhetsprogrammet, gemensamt jobbar för att se till att vi alla, oavsett vilken typ av trafikant man är – gående, cyklist, bilist eller yrkeschaufför – tar mer hänsyn till varandra i trafiken.

Jag vill också påminna om att det var vi i den dåvarande majoriteten som också gjorde testet med grönt stråk på Götgatan. Tack vare dessa olika initiativ ser vi nu också en helt annan, sammanbunden infrastruktur när det gäller cykelstråken i hela regionen. Det är inte bara i Stockholm det har hänt en massa saker, utan det har också hänt väldigt mycket i våra grannkommuner, inte att förglömma.

Med detta skulle jag vilja yrka bifall till det nya förslaget till cykelplan. Må den gamla vila i frid!

Anförande nr 66

Malin Ericson (FI): Det är bra att vi nu får en cykelplan som lägger mer fokus på lokal cykling. Detta är något som vi i Feministiskt initiativ har efterfrågat länge.

Det är också väldigt bra att barnperspektivet blir mer framträdande. Detta är särskilt viktigt. Det som gynnar barns cykling och trafiksäkerhet gynnar alla trafikanters cykling och trafiksäkerhet.

Men vi saknar fortfarande en del saker. En del grejer är kanske av lite mindre karaktär, som större tydlighet när det gäller barmarksrenhållningen och att man håller efter växtligheten så att det går att ta sig fram längs med cykelstråken även sommartid samt att det åtminstone uttrycks tankar om hur vi kan lösa problemet med att ta sig fram till de primära cykelstråken eller huvudcykelnätet på vintern, när snöröjningen på den egna gatan inte är gjord på ett sätt som är jättebra för cyklister.

Det vi verkligen tycker helt saknas – och det är faktiskt konstigt – är en jämställdhetsanalys. Det nämns statistik från RVU 2019 om hur stor andel män respektive kvinnor som cyklar, men det görs ingen vidare utveckling av de siffrorna. Cyklar män och kvinnor samma distanser? Gör de samma slags ärenden med cykel och så vidare? Och hur kan detta påverka vilken infrastruktur vi ska titta närmare på, lyfta och prioritera och vilka prioriteringar vi ska göra över huvud taget när det gäller att utveckla cyklingen? Detta är en stor brist och ett missat tillfälle.

Anförande nr 67

L e n n a r t T o n e l l (MP): Fru ordförande! Jag kan inte låta bli att gå upp och säga några ord om historien bakom allt detta. Jag var ju med i Stockholmspartiet på 90-talet, och en av våra stora frågor var att gynna cyklandet. Alla minns kanske Stella Fare. Vi kämpade för detta, och vi mötte ett enormt motstånd då, på 90-talet. Allt skyldes på oss. Till och med skilsmässor, tror jag, skyldes på att vi höll på och satsade på cykling och cykelfält.

Sedan kom en liten bok, en liten pamflett, som hette *1 000 meter cykelfält som skakade Stockholm* – en väldigt intressant bok. Svante Linusson var en av författarna. Han kom väl in i fullmäktige nu. Han skrev den boken, bland andra. Man syftade framför allt på de tusen metrarna på Fleminggatan. Det var det hemskaste man kunde göra i Stockholm, att göra cykelfält på det sättet. Det skulle skapa en massaker. Folk skulle dö av det där, helt enkelt. Och trafiken skulle stoppas upp. Det skulle bli fruktansvärt, helt enkelt.

Sedan gjordes en del forskning om detta på KTH, som visade att cykelfält faktiskt skulle minska olyckorna drastiskt, om vi hade dem. Taxichaufförerna, exempelvis, fick i uppgift att, så fort det kom en kund och satte sig, ta upp detta med cyklingen i Stockholm, för det förstörde Stockholm.

(O r d f ö r a n d e n : Förlåt, Lennart – relevansen för cykelplanen i detta?)

Det här är lite grann historien bakom detta, hur det växte fram. Det skulle vara intressant att bedriva lite forskning kring hur den här omsvängningen successivt skedde. Den hade inte skett när Stockholmspartiet åkte ut 2002 med buller och bång, bland annat på grund av att vi förordade cykling. Men sedan skedde en svängning, och det tycker jag är väldigt intressant; det skulle göras lite forskning kring detta.

Anförande nr 68

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! För en modern, växande stad är en cykelplan som den vi ska anta i kväll av stor betydelse. Med alla de resor som stockholmarna gör dagligen är det nödvändigt att kapacitetsstarka transportsätt som cykel får goda förutsättningar, inte minst för att minska trängseln men också för att det spelar stor roll för att vi ska nå ambitiösa klimatmål.

Ur mitt perspektiv känns det bra att Centerpartiet också länge har haft ett starkt engagemang för cykelinvesteringar i Stockholm, för ökad säkerhet för cyklisterna och en cykelvänligare stad. Men denna plan visar också, om man läser den, att engagemanget är brett. De målsättningar som staden har för ökat cyklande och ökat resande med cykel har ett starkt stöd, både bland stockholmarna och här i kommunfullmäktige – det visar de undersökningar som nämns i planen. Det är viktigt, och det är välkommet.

Jag vill också understryka vikten av att staden bedriver ett aktivt arbete för innovation och utveckling av regelverk och cykelinfrastruktur. Genom detta arbete, tillsammans med andra planer som staden också har, som till exempel framkomlighetsstrategin, kan vi ta vårt ansvar för Stockholms utveckling framöver.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 13 Ändring av lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Stockholms kommun

Anförande nr 69

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Då går vi in på ett annat område som berör stadens offentliga miljöer och hur vi upplever dem: ändringar av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandel. Torghandeln har gamla anor; den är lika gammal som städerna. När Stockholm grundades fanns det torghandel, och vi har det fortfarande. Genom torghandeln fick man in färsk mat och andra varor som var nödvändiga för livsmedelsförsörjningen. I dag har torghandeln inte riktigt den funktionen men fyller en viktig uppgift för att skapa en mer levande stadsmiljö och variation i utbudet av varor, till exempel livsmedel och blommor.

I princip drivs all torghandel i enskilda firmor eller små företag, och den är en viktig del av stadens verksamhet. Man kan säga att torghandeln gör att det finns liv och rörelse och små, privata aktörer som bedriver verksamhet.

Vi har de senaste åren arbetat med att försöka utveckla torghandeln. Tidigare var torghandeln fastighetsnämndens ansvar, och i dag har den flyttats över till trafikkontoret för att det handlar om samma typ av miljöer. Vi har arbetat med att se om vi kan göra mer av detta. Vi identifierade bland annat ett lite för ensidigt utbud och avsaknad av säsongvariation. Vi saknade ett utbud av lokala varor. Vi saknade också möjligheten att tillreda enklare saker på torgen och saluföra dem.

Vi har gått igenom hela verksamheten och också upptäckt att det behövs lite andra sätt att upplåta platserna på. Vi har därför kommit med det här förslaget som innebär att vi vid sidan av de årliga, permanenta torghandelsstånden inför vad vi kallar tillfälliga torghandelsplatser. Dessa kan sökas av enskilda personer eller företag. Man kan hyra platserna några dagar eller veckor eller maximalt en månad. Annars har det varit årsavtal, och det har varit besvärligt för vissa aktörer.

Är man bonde kan man söka och hyra en plats kanske en månad, som sagt, när man har färsk varor som man vill saluföra. Man kanske inte vill göra det i november, men det fungerar bra i maj. Man förbinder sig helt enkelt inte att hyra platsen för hela året. Man kan också, om man vill, komma in var tredje helg och sälja varor eller saluföra specifika varor som är kopplade till högtider – julförsäljning, till exempel.

Vi skapar en större flexibilitet vad gäller både utbud och möjlighet till lokal anpassning, och detta tror jag kan innebära en stor förändring för torghandelsverksamheten. Vi lägger ut totalt 42 sådana här platser med tillfällig torghandel, bland annat också på våra stora torg, som Hötorget och Medborgarplatsen.

För de permanenta platserna gör vi också ändringar av upplåtelseperioderna. I dag har man haft ettårskontrakt, och man har i princip bara fått förlänga dem utan att någon har kunnat påverka det. Man har alltså egentligen haft platsen permanent. Nu inför vi treårskontrakt, och därefter sker en ny prövning. Man får helt enkelt inte en automatisk förlängning.

När det gäller hur vi ska göra i nästa steg, när vi ska välja ut vilka som ska få tillstånden efter tre år, har vi tänkt att man ska titta på möjligheten att göra en

koncessionsupphandling. Detta är inte lånecykler utan något annat. Vi har gett trafikkontoret i uppdrag att utreda hur man skulle kunna göra detta, så det finns inte med i fullmäktiges beslut. Detta är något man får jobba vidare med, hur man kan göra det här.

Vi inför också rätten att tillreda viss mat – detta är nytt och innovativt. Vi gör det på de tillfälliga torghandelsplatserna. Vi vill inte ha permanent matlagning och restaurangverksamhet på årsplatserna, för då är det något annat än torghandel vi sysslar med.

Torghandeln är lite speciell eftersom vi har makten över platsen. Annars är det polisen som har makten över den offentliga platsen. De ger tillstånden, och vi yttrar oss. Men när vi pekar ut en plats för torghandel är det vi som bestämmer, inte polisen. Därför har vi nu en enorm massa platser där vi har tagit över makten från staten, och det är jag glad för – även om jag själv tänkte att jag ska bli staten snart.

Detta är ett viktigt steg för utvecklingen av staden, och jag ser fram emot att se resultaten senare. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 70

M a r i a M u s t o n e n (V): Vi i Vänsterpartiet tycker också att det här är ett bra förslag i huvudsak. Men vi har några synpunkter. Det är väldigt viktigt att det blir trivsamt, snyggt och städat på torgen, också efter stängningstid. Nu har det också kommit fram att det har förekommit bedrägerier i torghandeln i Stockholm. Därför är det väldigt viktigt att i tillståndsprövningen se till att oseriösa aktörer inte får dessa tillstånd i Stockholm. När avtalstiderna blir så långa är det också viktigt att man har en ordentlig tillsyn och ser till att avtalsvillkoren följs av torghandlarna.

Vi har inget annat förslag till beslut, utan vi tycker att förslagen är bra i huvudsak.

Anförande nr 71

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Tack, Maria, för att du tar upp den aspekten! Detta är något som vi också har identifierat. Vi har fått indikationer på att allt inte har gått rätt till på torgen och att man har lurat folk; man har i princip lurat skjortan av dem. Det har varit problem med att komma åt detta, och polisen har andra saker för sig. Trafikkontoret har, nästan med hjälp av spioner, lyckats beivra detta – visa det, polisanmäla och få fast dem.

Avtalen är redan nu skrivna på det sättet – och det förlänger vi bara – att när man kan visa att handlarna inte sköter sig eller att de begår olagliga eller olämpliga handlingar, som de gjort här, kan vi upphäva avtalen. Det har vi gjort nu. Det var på Hötorget, och ett par handlare är nu borta därifrån. Det är jag glad för att man lyckades med, för det är otroligt trist för den som går och försöker handla något på ett torg i en stad och åker dit på 14 000 kronor för lite morötter.

Anförande nr 72

M a r i a M u s t o n e n (V): Det blir dyra morötter! Det är bra att man har tagit tag i detta med en gång eftersom det riskerar att skada förtroendet för torghandeln, som är

ett trevligt inslag i staden – att man kan köpa grönsaker på Hötorget även i fortsättningen och vara trygg med att morötterna inte kostar 14 000 utan kanske, inte 14 men max 40 kronor eller så, om de är ekologiska.

§ 14 Projekt Liljeholmsbroarna – större åtgärder

Anförande nr 73

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Mandatperioden närmar sig sitt slut, och vi spurtar med ärendena så att allt blir klart. Då blir det så här.

Liljeholmsbroarna är inte så bra; de behöver åtgärdas. De håller inte så länge till; de går sönder. Den ena bron reparerades 2019, när en klaff gick sönder. Vi har en cykel- och gångbana som har pajat, och den går inte att laga. Vi har stängt av den och plockat bort ett körfält där vi låtit gång- och cykeltrafiken vara i stället. Det här är besvärligt, för Liljeholmsbron är en central och avgörande infrastruktur för staden, så det måste göras något åt detta.

Den ena bron är snart 100 år. Den byggdes 1928 och den andra 1954. Man tänker inte på det, men det är olika ålder på dem. Ni bör någon gång gå under den på Liljeholmssidan och titta. Den här bron påminner lite grann om Eiffeltornet – det är nitar och järn och annat. Det är faktiskt otroligt vackert, men det håller inte så länge till.

Problemet nu är att om vi inte gör något riskerar vi akuta avstängningar om ännu mer går sönder. Om vi blir av med Liljeholmsbron, som är en omledningsväg för Essingeleden, kan vi stå riktigt risigt till. Förbifarten som byggs kommer inte att vara klar förrän 2035, 2036 eller något sådant, så vi behöver fixa det här.

Trafikkontoret har utrett olika lösningar och siktar på att byta båda broarna. Men det kommer att ta för lång tid att göra det nu, med hela projekteringen och allting och med tanke på att vi ska göra Södertäljevägen till stadsgata. Exploateringskontoret skulle vilja att man kanske flyttade broarnas läge och så vidare. Detta är något som kommer att göras längre fram. De har tittat på två förslag: att renovera båda broarna så att de håller i 20 eller 60 år. Vi får alltså lite respit innan vi måste bestämma oss för hur de nya broarna ska se ut.

Det ärende vi har handlar om att trafikkontoret helt enkelt får 50 miljoner kronor för att fortsätta utreda; det är alltså ett utredningsbeslut.

Det är viktigt att vi gör detta, för vi skulle behöva komma igång med renoveringen någon gång under 2026 och vara klara 2028. Detta har att göra med att vi har andra delar i trafiksystemet som detta måste haka i. Först måste Slussen bli klar, och sedan kan vi gå igång med de här sakerna.

Vi säger i beslutet att vi, när detta görs, ligger kvar med det som redan har hänt, det vill säga att vi tar bort ett körfält på vägen ut, som vi ger till gång och cykel – precis i linje med den cykelplan som vi tidigare i dag har fattat beslut om. Vi kan också se i det fullskaliga experiment som vi faktiskt nu har hållit på med i ett års tid att det inte haft någon påverkan på biltrafiken alls att vi tog bort ett körfält. Tvärtom var det för mycket utrymme. Ni ska betänka att det när dessa broar byggdes också gick spårvägar på dem – spåren finns kvar under asfalten. Så det finns utrymme. Vi kan alltså prioritera gång- och cykeltrafik samtidigt som vi fixar till broarna så att de håller i 20–40 år. Sedan byter vi dem.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

§ 15 Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten

Anförande nr 74

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Vi ska prata handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten. Detta är ett ärende som kommer från trafiknämnden och har arbetats fram med hjälp av stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskydds-nämnden och stadsdelarna.

Vi måste få bort det skräp vi har på land och i vatten. Just detta ärende berör inte hela staden, vilket tydligt markeras i texten, i mina synpunkter. Det handlar om den del som trafikkontoret och stadsdelarna har rådighet över. Men vi har såklart skräp överallt. Vi tar det här beslutet, och det börjar gälla så att vi kan få ordning på delar av staden – de mer offentliga delarna och miljöerna. Sedan kommer vi att behöva ta fram en ny plan som berör fler platser: en strategi för en renare stad, som är stadsövergripande. Det gör att vi lite missar vattnet i detta eftersom trafikkontoret inte har något ansvar för vattnet. Jo, vi har faktiskt ansvar för slussningen, när jag tänker efter.

Skräpet förfular. Skadedjur kommer via skräp. Vi får otrygghet och övergivna platser. Vi får en känsla av en stad som vi inte riktigt vill vara i. Vi hoppas att vi ska vilja vara här, och vi vill att vi ska få hit turister och andra. Vi måste alltså få ordning på detta.

Men det riktigt stora problemet med nedskräpningen är de skador som sker på djurlivet, växtligheten och vattenkvaliteten. Mer än hälften av allt skräp är plast, och är det något vi måste komma åt är det mikroplasten. Den måste vi göra något åt, och då är detta viktigt. Nu kan vi förhoppningsvis få bort allt detta från våra gator, torg och parker.

Trafiknämnden och stadsdelarna kommer att göra sitt bästa. Sedan får vi en plan för hela staden, och då får vi en ren, fin stad. Bifall till kommunstyrelsens förslag för ett rent Stockholm!

Anförande nr 75

Borgarrådet L u h r (MP): Jag hänger på lite där. Man kan tro att det är lätt att arbeta mot nedskräpning – att information och bättre och fler papperskorgar är lösningen på all nedskräpning och den nedskräpning vi ser och att det bara handlar om ekonomiska satsningar. Så är det inte riktigt även om de åtgärderna kommer en väldigt bra bit på vägen.

Några saker som vi behöver jobba vidare med är att till exempel stärka samverkan mellan olika ansvariga så att saker inte hamnar mellan stolar, mellan gator, mellan kajer och annat. Vi behöver också ge ett tydligt ansvar för varje del av kedjan, som annars leder till ökade skräpmängder på våra gator och i vårt vatten.

En annan sak som vi också behöver jobba vidare med är såklart snödumpning och städning i våra vatten. Detta är frågor som har varit på tapeten ganska många gånger de senaste åren.

Jag skulle vilja lyfta två områden som jag tycker är lite extra viktiga och som hanteras bland annat i den här planen men också är något som vi behöver ta krafttag med.

Det första är det som Daniel pratade om: mikroplasten. Väldigt mycket – i planen står det att det är mer än 50 procent – av det skräp som vi hittar på våra gator är plast. Den här plasten hamnar med stor sannolikhet i våra vatten när det blåser eller regnar, och då bildas det mikroplaster eftersom plasten inte bryts ned; den skavs bara ned till mindre och mindre bitar. Mikroplast är något som man hittar över hela planeten just nu, och mängderna i vatten och sediment bara ökar.

Vi behöver alltså jobba med att plasten inte hamnar på våra gator, och jag skulle vilja rekommendera alla som sitter här inne att se sig omkring – gå längs våra vattendrag och titta på de papperskorgar som finns där. Jag har hört att Stockholm har mer än 50 olika typer av papperskorgar, och de flesta av dem är inte bra. Vi behöver papperskorgar längs våra vatten som är stängda, som varken djur eller människor kan dra plasten ur och som plast inte heller kan blåsa ur. Detta är alltså en sak som vi behöver jobba vidare med.

En annan, större fråga är såklart vad som händer med den plast som vi slänger i våra papperskorgar. Här har vi en ny handlingsplan för hållbar plastanvändning. Sortering och fortsatt arbete med den plast som hamnar i papperskorgarna är dock en annan fråga som inte riktigt hör till nedskräpningsproblematiken men som kommer att vara jätteviktig att jobba vidare med framöver.

I stort tror jag att den här handlingsplanen är ett jätteviktigt steg framåt. Den kommer att göra stor skillnad för städningen på våra gator. Därför vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 76

Borgarrådet N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Som stadsmiljöborgarråd är man glad när vi kan ta ytterligare en pusselbit, eller en handlingsplan, för att förbättra och skapa en renare och tryggare stadsmiljö.

Under de gångna två åren har ju många stockholmare fått upp ögonen för hur viktig stadsmiljön, med våra parker och grönområden, är men även hur viktigt det är att vi kan hålla rent i stadsrummet och i våra vatten. Denna handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten ger oss en tydlig inriktning när det gäller hur vi ska utveckla arbetet och arbeta mer samordnat över stadens stuprör. För precis som när det gäller handlingsplanen mot skadedjur – jag konstaterar att råttorna inte bryr sig om vem som äger fastigheten de gnager på – bryr sig inte heller skräpet om vems ansvar det är att hålla rent.

Nedskräpningen har många negativa effekter för staden. Stadsmiljön blir sämre, och vår stadsbild förfulas. Men den leder också till problemen med skadedjuren, som jag är engagerad i. Och den leder till att platser känns otrygga och övergivna. Skräp som uppkommer på land har också ofta en tendens att förflytta sig ned i våra vatten.

Det är nu viktigt att vi går vidare med de åtgärder som finns i handlingsplanen så att vi minskar nedskräpningen på våra gator och torg. Vi behöver arbeta samlat för att göra detta. Sedan tidigare har vi också tillsatt en städgeneral, som ska arbeta aktivt med att stötta stadsdelarna i deras arbete för att skapa bättre renhållning och underhåll

av våra parker och vår stadsmiljö. Vi vet att om vi sköter om något tenderar också andra att ta större ansvar och att ta hand om stadsmiljön, enligt broken windows-teorin.

Jag är glad att handlingsplanen mot nedskräpning nu antas av fullmäktige så att vi kan arbeta mer strategiskt och sammanhållet i dessa frågor. Men som oppositionen brukar säga räcker det inte med bara handlingsplaner för att få effekt i verkligheten. Då vill jag påminna fullmäktige om de historiska satsningar på stadsmiljö som vi gjorde i budgeten för 2022. Vi har satsat totalt 90 miljoner i drift och investeringar, och vi tillför alltså ytterligare 34 miljoner för att stärka upp renhållningsarbetet och vår parkskötsel.

Också detta är viktiga insatser som vi gör. Som Katarina sa behöver vi också se över våra papperskorgar, som är av väldigt olika sort. Vi behöver mer kapacitetsstarka papperskorgar som ser till att vi inte får in fåglar och råttor som river upp det skräp som vi en gång har lagt i våra papperskorgar. Vi borde alltså se över antalet olika utformade papperskorgar här i staden. Detta är en fråga som har engagerat mig ända sedan jag satt i trafiknämnden med Ulla Hamilton på 2010-talet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 77

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Jag instämmer givetvis i det som de föredragande borgarråden lyfter om vikten av att jobba mot nedskräpning i vår stad – för att det ser otrevligt ut och skapar en känsla av otrygghet men lika mycket för att förhindra skadedjurs- och miljöproblem i vår närmiljö. Många stockholmare upplever också att nedskräpningen i vår stad har ökat, så detta är ett problem som behöver komma högre upp på dagordningen.

Därför välkomnar vi såklart förslaget till handlingsplan och genomgången av det arbete som trafikkontoret bedriver. Dock vet ju alla som jobbar med styrning att fler dokument inte alltid leder till bättre styrning. Vi häpnade lite över att man inte väljer att ha det stadsövergripande perspektivet utan begränsar detta till just trafikkontorets och stadsdelarnas verksamhet. Jag tror att det hade varit bättre att även inkludera hur handlingsplanen förhåller sig till handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast och att ta med vattenfrågorna i handlingsplanen. Det är man också väldigt tydlig med i de remissvar som har inkommit, inte minst från miljö- och hälsoförvaltningen.

Tyvärr har man i handlingsplanen bara gjort mindre ändringar i stället för att arbeta med utgångspunkt i de remissvar som inkommit. Detta beklagar vi, men jag uppfattade det lite som att kanske även föredragande borgarråd gör det. Vi får alltså ta nya krafttag i framtiden, helt enkelt.

Anförande nr 78

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande! Ja, kära ledamöter, nu har det sagts flera gånger: Vad kul det hade varit om planen hade blivit mer genomarbetad, efter alla remissinstansers kloka yttranden. Daniel Helldén vet också att skräp som ligger på land ibland blåser ned i vattnet. Och de enda som kan samla upp skräp i vattnet är Stockholms Hamnars båtar. Det finns inget i planen om detta.

Tyvärr finns det inte heller något i planen om ett samlat grepp när det gäller dagvatten, slam, avloppsvatten och de mikroplaster som frodas däri och, som alla också har sagt, krymper och blir till små bitar som hamnar i vår miljö och innebär en fara för framtiden och för vår utveckling. Nästa gång kan ni väl titta lite på remissinstansernas svar och arbeta om planer så att de faktiskt blir handlingsplaner som ni kan vara stolta över?

I övrigt välkomnar vi såklart en plan, om det är en plan värd namnet. Vi har en särskild skrivning om detta och ser fram emot den mer genomarbetade planen på sikt, när vi kan samla alla små dokument till ett enda.

§ 16 Hyresavtal och upphandling för nya idrottshallar inom fastigheten Herbariet 2

Anförande nr 79

Borgarrådet *E r n l u n d* (C): Ordförande och fullmäktige! Behovet av nya idrottshallar i Stockholm är stort. Till 2030 behöver vi bygga 27 nya idrottshallar för att täcka det behov som finns. Med detta ärende tar vi ett viktigt steg på vägen. Det blir tre nya fullstora idrottshallar i stadsdelen Hägersten-Älvsjö, bredvid Midsommarkransens gymnasium, som erbjuder nationellt idrottsgymnasium inom flera idrotter, i ett område med många aktiva föreningar: Fryshuset Basket, Årsta Handboll och Stockholms Karateklubb, för att nämna några. Detta är bara en tiondel av alla de föreningar som är verksamma i detta område. Men det är också föreningar som verkar i slitna och inte alltid ändamålsenliga lokaler.

Byggandet av tre nya fullstora hallar för de klassiska hallidrotterna, men också tre mindre motionsrum som kan användas för till exempel dans, kampsport och pingis, blir verklighet genom att vi samarbetar med en privat aktör som bygger, äger och driftar hallarna. Detta är ett välkommet och nödvändigt tillskott till Stockholms idrottsliv.

Vi i den grönbå majoriteten tar frågan om bristen på idrottsytor på största allvar. Detta är en högt prioriterad fråga. Det är också därför vi har en historiskt hög egen investeringsbudget, samtidigt som vi släpper in fler som vill vara med och investera i idrotten i Stockholm. Detta är till gagn för alla barn och unga som idrottar men också för alla de barn och unga som nu kan börja idrotta tack vare att vi får fler anläggningar.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 80

Borgarrådet *L i n d b l o m* (V): Vi kan väl börja med att konstatera att vi ska diskutera ett avtal vars innehåll jag inte får delge dem som lyssnar. Vi ska diskutera ett avtal där jag har synpunkter på innehållet, men jag får inte säga vad jag tycker eftersom det är belagt med sekretess. Samtidigt är detta ärende av så stor principiell vikt att vi ska ta det här i kommunfullmäktige, men vi har alltså inte möjlighet att tala med medier inför ärendet eller att på något annat sätt få det granskat för att det är belagt med sekretess. Det här är givetvis djupt problematiskt.

Vad vet vi då om denna typ av avtal generellt? Jag får ju inte prata om avtalet i sak, som sagt. Jo, de tenderar att bli mycket dyrare på sikt. Det vill säga att om vi bygger och förvaltar hallen är det på lång sikt i princip alltid billigare än om vi hyr in oss hos en privat aktör. Man kan jämföra det med att leasa en bil. Det är ofta trevligt att slippa ta ett eget billån, men när du leasar brukar totalkostnaden bli mycket högre efter några år.

Det man ska komma ihåg när man diskuterar de här ärendena är att vi inte får några hallar; vi betalar som sagt hyra. Hyran är givetvis kopplad till KPI – det brukar den alltid vara även om jag inte får uttala mig om det här ärendet – vilket gör att vi också får bära aktörers räntekostnader, såklart. Vi kommer alltså inte undan några kostnader här.

Varför tjarar vi så mycket om hyreskostnaderna på sikt? Jo, det man ska ha med sig är att det inte bara handlar om att ha pengar till att bygga alla hallar. Man måste ha råd att drifta dem. När vi går in i dyra hyresavtal innebär det att varenda krona som går till överhyra till privata fastighetsägare, i stället för att vi hade byggt själva, betyder en krona mindre till skolverksamheten, äldreomsorgsverksamheten och idrotten. Hyran blir högre – den hyra som vi måste betala med våra skattepengar för att vi i stället ska hyra in oss.

Ni pratar väldigt mycket om ratingen även om ni i och för sig inte gjorde det nu. Standard & Poor's är ett företag. Man kan titta på andra företag, som kanske ställer helt andra villkor. Man kan titta på Kommuninvest och på vad det faktiskt kostar att låna på den öppna marknaden helt på egen hand.

Varför gå in i avtal som ni vet kommer att bli mycket dyrare på sikt, samtidigt som vi vet att vi har en åldrande befolkning och att vi kommer att få svårare att finansiera välfärden på sikt? Jag förstår faktiskt inte det.

Bifall vårt yrkande på återremiss! Skicka tillbaka detta ärende – vi måste åtminstone kunna ha en öppen diskussion om så här viktiga, principiella ärenden.

Anförande nr 81

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande och Clara! I den förra rundan var vi väldigt tydliga med att förklara läget med dessa hallar. Du är fortfarande svaret skyldig när det gäller hur vi ska göra dessa investeringar. Karin redovisade tydligt hur vi rekordinvesterar i idrottsfastigheter i dag. Det är 4 miljarder för de kommande fyra åren. Vi har aldrig någonsin investerat så mycket i Stockholms stad själva. Trots detta lyckas vi inte få ihop pengar i investeringsbudgeten. Vi fick inte ihop det under förra mandatperioden heller. Jag satt i majoritet då också, och jag vet hur långt ifrån det var att kunna göra det trots att viljan fanns där. Vi ville verkligen. Men det räcker inte till.

Bakgrunden är, som alla känner till, att Stockholm har växt otroligt mycket under de två senaste decennierna. Vi måste komma ikapp. På det har vi den senaste stora investeringspuckeln och det som skedde då med alla samhällsfastigheter från 60- och 70-talet. Där är investeringsbehoven enorma. Allting handlar om hur vi får ihop investeringsbudgeten.

Ja, driften blir lite högre på sikt. Så är det. Men nu har vi en puckel på investeringssidan som är någonting som vi måste hantera.

Anförande nr 82

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att Miljöpartiet, som brukar prata om det långsiktiga i politiken, inte borde ha ett så här kortsiktigt perspektiv. Det ni gör nu kan man jämföra med att köpa en tv på avbetalning. Det är jättesoft att kunna få den där tv:n när man inte har pengar på fickan, men du kommer att behöva betala väldigt mycket. Och den kostnaden kommer att öka för varje år. Precis samma sak är det med de här idrottshallarna.

Frågan är vad som händer om 20, 30 eller 40 år, när vi står där med en hyra som är betydligt högre än den vi hade betalat om vi hade byggt upp och ägt detta själva. Är

det värt att sitta fast i ett hyresavtal med en hyra som vi måste betala till en privat fastighetsägare och låta det gå ut över verksamheten? Varenda krona som vi betalar i överhyra betyder en krona mindre till verksamheten. Det går att lösa det här på andra sätt. Man kan titta på vad Kommuninvest rekommenderar, till exempel. Men det viktigaste är: Gör åtminstone en ekonomisk analys! Det här blir dyrare. Det är inte så här vi ska använda skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 83

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Clara, du avslutade med att prata om skattebetalarnas pengar. Jag tänkte att jag skulle passa på att svara på varför vi har sekretess på bilagorna. Det är inget konstigt. Vi som sitter i stadens alla nämnder och bolag är vana vid sekretessärenden. Det har vi ofta när vi till exempel har upphandlingar, vilket är nästa steg i just det här ärendet. Och det handlar just om skattebetalarnas pengar – att ha möjlighet att få in det bästa anbudet när vi går ut och ska göra upphandlingen i nästa steg. Men det handlar såklart också om att kunna förhandla så bra som möjligt för skattebetalarnas pengar i de andra ärenden som vi också har i rullning.

Det är alltså inga konstigheter att det är sekretessbelagda bilagor. Det är klart att det är konstigt att man har fullmäktigedebatt här där vi inte kan prata om bilagorna, men alla vi som sitter i stadens nämnder och bolag vet att i den här typen av ärenden måste vi sekretessbelägga för skattebetalarnas bästa.

Anförande nr 84

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Men det är väldigt sällan vi står och diskuterar nya typer av hyreskonstruktioner utan att få diskutera innehållet i dessa. Det här är någonting som vi väldigt länge har undvikit att göra i Stockholms stad. Den bärande principen, oavsett om det är moderater eller socialdemokrater som har suttit som finansborgarråd, har varit att staden i första hand ska äga de lokaler som vi själva har verksamhet i.

Nu frångår ni denna princip. Ni redovisar inte någon analys av vad det skulle innebära om vi själva hade tagit lån och hyrt in oss jämfört med den lösning ni har nu. Ni går in med en lösning som vi vet, och som alla bedömare vet, blir mycket dyrare på sikt. Ni presenterar inga analyser, och vi diskuterar utifrån sekretessbelagda handlingar. Det duger faktiskt inte, Karin.

Anförande nr 85

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Låt oss som sagt backa lite till projektet. Det här möjliggör tre stycken nya fullstora hallar, varav två helt nya. De kommer alla att uppföras med miljöklass Silver, vilket jag tycker är viktigt att vi har med oss här. Staden kommer att få gå in som huvudhyresgäst och i sin tur hyra ut till föreningarna till samma villkor som om vi hade haft ett eget ägande. Det gäller till exempel nolltaxa för föreningar som riktar sig till barn och unga. För föreningarna och för barnen i området kommer detta att vara odelat positivt; det tror jag att alla är helt inne på. Det blir fler hallar till samma villkor som i dag.

Men då återstår såklart frågan om det här är ett långsiktigt upplägg som fungerar för staden. Då tror jag att det finns en del som är väldigt viktigt att komma ihåg. Det är till exempel väldigt viktigt att veta att vi har gjort det här också under förra mandatperioden när det gällde Anna Whitlocks gymnasium, där vi lät Balder bygga och äga och sedan hyrde in oss. Det här är alltså inte på något sätt något nytt för den här majoriteten.

Jag tror att svaret på detta, när man får hela investeringen gratis men kommer att få en större driftskostnad, är att man måste se det med viss försiktighet. Det får inte dundra på och bli för storskaligt – och det är ju inte heller någonting sådant, som Karin var inne på tidigare. Vi investerar rekordmycket i samhällsfastigheter och idrottsfastigheter – 4 miljarder de kommande fyra åren enbart när det gäller idrottsfastigheter. Vi tar verkligen vårt ansvar, men vi är inte ens nära att fylla upp de investeringsbehov som finns.

Bakgrunden är att Stockholm har växt så mycket sedan millennieskiftet, och vi måste komma ikapp med samhällsfastigheterna. På det har vi hela investeringspuckeln från 60- och 70-talen, som kommer på en gång. Framför allt gäller det simhallarna, som är otroligt dyra att reinvestera i. Där tar vi ansvaret själva, och jag vet att det har uppmärksammats i Dagens Samhälle, till exempel, att Stockholms stad är en av få kommuner som verkligen tar det egna ansvaret kring detta.

Som sagt: Under förra mandatperioden investerade vi mycket. Det fanns verkligen en vilja, men vi kom inte dit. Vi lyckades inte hitta finansiering för de här hallarna. Trots att vi nu har ökat investeringstakten ännu mer måste vi också se om man kanske ska se på vissa kompletteringar till detta. Jag tycker att det är rimligt att vi tar det största ansvaret själva men att vi även måste arbeta med vissa försiktiga kompletteringar, som dessa. Det är fullt rimligt om vi ska kunna säkra idrottsfastigheter till hela Stockholm.

Anförande nr 86

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Exempelvis Kommuninvest är oerhört tydliga med att man måste pröva sådana här inhyrningar i varje enskilt fall. De tillhandahåller till och med beräkningsmodeller där man kan stoppa in egna variabler och se vad som är mest lönsamt för kommunen – att äga eller att hyra.

Min fråga till dig är: Har du sett en sådan här analys? Har du sett ett sådant här ekonomiskt underlag? När Stadsledningskontoret drar sådana här ärenden för er – är det någonting som ni diskuterar i majoriteten? Du verkar ju helhjärtat stötta förslaget, och då vill jag gärna veta om det finns sådana här analyser. Har ni räknat på vad det innebär på 5, 10, 15, 20 eller 30 års sikt? Det är ju där vi är. Det här är ett 20-årigt avtal. Men vi kommer att ha ett lika stort beroende av hallen efter den där 20-årsperioden. Vad kommer det här att kosta skattebetalarna? Och vad kommer det att betyda för lokalhyreskostnaden på sikt? Vilka blir konsekvenserna till slut när hyran har stigit så mycket att vi faktiskt måste ta pengarna från idrottsnämndens budget för föreningslivet?

Anförande nr 87

M a r t i n H a n s s o n (MP): Nu pratar Clara Lindblom om driftskostnader. Jag tror inte att någon här inne ifrågasätter att ett sådant här upplägg innebär högre driftskostnader på sikt. Så är det. Men det innebär samtidigt att vi sparar in oerhörda summor när det gäller investeringarna.

Återigen: Vi gör rekordinvesteringar själva. Vi når inte ända dit, i och med att vi står i så stora investeringspucklar. Det är inte så att vi tycker att det här är en klang-och-jubel-föreställning, utan vi ser det som försiktiga kompletteringar för att helt enkelt kunna säkerställa att vi faktiskt klarar av den enorma investeringspuckel vi står inför just nu. Det är kompletteringar, men vi tar det största ansvaret själva.

Anförande nr 88

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det här är inte ett enskilt ärende, utan vi har haft en liknande debatt tidigare. Det är ju en del av majoritetens politik att införa mer och mer av OPS-lösningar i Stockholm.

Martin Hansson, du tycker om att säga till Clara att hon är svaret skyldig. Men jag tycker verkligen att det är du och majoriteten som är svaret skyldig. Precis som du själv säger kommer det att bli dyrare på sikt. Det finns utvärderingar som visar att detta på 30 år är dubbelt så dyrt för skattebetalarna som att ta investeringen själv. Det svar som vi väntar på är på vilket sätt ni ska finansiera denna dubbelt så höga kostnad på sikt. Blir det nedskärningar i verksamheten eller skattehöjningar för framtiden?

Anförande nr 89

M a r t i n H a n s s o n (MP): Återigen: Det blir dyrare på driften, ja. Men samtidigt sparar vi in investeringskostnaden. Det här ska hela tiden stå mot varandra. Återigen: Vi befinner oss i en enorm investeringspuckel. Vi ser att vi gör våra egna rekordinvesteringar med 4 miljarder bara på idrottsfastigheter de kommande fyra åren. Men det behövs mer. Det behövs någon form av kompletteringar. Vi var inte heller främmande för detta under förra mandatperioden. Vi hade till exempel upplägget med Anna Whitlocks gymnasium och Balder, där de ägde och vi hyrde in oss. Det är inte så att det här någonting fullständigt unikt.

Återigen: Det ska ses som kompletteringar, och staden ska såklart hela tiden ta sitt huvudansvar. Det här är i stadens stora hela inte någon fullständigt ny politik. Det är inte någonting som fullständigt tar över allting annat. Vi gör rekordinvesteringar i idrottsfastigheter själva.

Anförande nr 90

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! I dag ska vi fatta beslut om hyresavtal och upphandling för de nya idrottshallarna inom fastigheten Härbärgat 2. Betoningen är på hyresavtal – ett hyresavtal som jag som vice ordförande i idrottsnämnden och ledamot i fullmäktige inte kan prata om, för det har ni valt att sekretessbelägga.

Karin Ernlund säger att detta är något som är vanligt att göra för oss. Men det här är ett 20 års avtal! Skattebetalarna kommer att få betala för det här. Jag som

förtroendevald kan inte tala om vad innehållet i hyresavtalet är. Låter det bra? Låter det demokratiskt? Låter det som bra insyn? Nej.

Under den här mandatperioden har majoriteten valt att sälja ut våra samhällsfastigheter. Det rör sig om äldreboenden, skolbyggnader och förskolebyggnader och nu idrottshallar. Motiveringen från er sida har varit att vi måste minska vår skuldbörda eller vår låneskuld, som Moderaterna brukar säga. Det argumentet håller inte. Vi säljer något vi äger och har råd att renovera för att sedan hyra in oss på 20 år. Clara Lindblom med flera har tagit upp det här. Ni säger att vi måste skära ned på kostnaderna för att vi ska kunna investera och så vidare. Men räknar ni inte med att skuldbördan och hyreskostnaderna under 20 år också kan öka och fördubblas? Då måste vi ta pengarna någon annanstans ifrån.

Dessutom skulle jag säga att den största förlusten för staden är att vi förlorar rådigheten över lokalerna. Kontrollen är helt i händerna på det privata företaget. Vi kan inte ens garantera att idrottsverksamheterna kan fortsätta när hyreskontraktet går ut, för vi äger inte fastigheterna efter detta.

Jag har en fråga till majoriteten: Skulle ni sälja ut ert eget hus, som ni äger, och sedan hyra tillbaka det i 20 år? Om svaret är nej, vilket jag tror, varför gör ni då så mot stockholmarna?

Anförande nr 91

M a r t i n H a n s s o n (MP): Hassan! Den aktuella hallen och investeringen i den låg och skvalpade i investeringsbudgeten också under förra mandatperioden. Vi kom inte dit, och vi kunde inte renovera den. Behoven i den är akuta.

Jag har inte hunnit kolla upp om ni har lagt in de två andra hallarna i era budgetreservationer och om ni har en finansiering för dem. I annat fall är ni svaret skyldig till de boende när det gäller om de får färre hallar med ert förslag.

Jag gick igenom årsredovisningarna för 2015, apropå att du sa någonting om försäljningar och att vi säljer så mycket. Det är inte sant. Vi sålde faktiskt för 811 miljoner mer i snitt per år under förra mandatperioden, när vi också satt i majoriteten, än under den här mandatperioden. Vi säljer faktiskt mindre under den här mandatperioden om man ser till helheten och inte bara till idrottsfastigheter.

Anförande nr 92

H a s s a n J a m a (V): Hej! När det gäller det sista, om vad ni säljer, räknar jag in fler fastigheter än idrottshallar. Som du kanske hörde handlar det också om skolbyggnader, förskolebyggnader och så vidare.

Martin! Jag ser att du verkligen vurmar för det här. Tyvärr får vi inte prata om själva hyresavtalet, för då skulle vi verkligen kunna ha en härlig diskussion. Jag kan inte prata om det nu, men det här är inte gynnsamt för stockholmarna. Det här med hyreskontrakt och tillgångar är som en finansiell leasing, vilket innebär att staden riskerar att få både ökad skuldbörda och högre hyreskostnader längre fram. Det är ni liksom blinda för. Ni pratar om det korta perspektivet. Men längre fram, Martin, kan det bli jättedyrt för oss! Det vet du.

Anförande nr 93

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! För det första är ni lite grann som en grammofonskiva som har hakat upp er. I det här fallet säljer vi ingenting. Det här handlar alltså inte om det som ni kallar för utförsäljning och att vi sedan ska hyra tillbaka. Det är tre helt nya fullstora idrottshallar som ska byggas. Jag ber att vi håller oss till ärendet. I det här fallet är det alltså tre helt nya hallar som ska byggas av en privat finansiär, så de där talepunkterna kan du kanske spara till nästa fullmäktige.

För det andra sekretessbelägger vi alltid den här typen av kostnads kalkyler i idrottsnämnden. På varenda idrottsnämnd hanterar vi en mängd sekretessärenden, där vi alltid lägger sekretess för att vi ska få bästa pris från marknadens aktörer. Jag har aldrig någonsin hört att Vänsterpartiet har föreslagit att vi inte ska sekretessbelägga dessa för att få högsta pris. Jag undrar om du har ändrat uppfattning även när det gäller dessa.

Anförande nr 94

H a s s a n J a m a (V): Borgarrådet Ernlund! Nu tycker jag att du höftar väldigt mycket här. Om du hade lyssnat på mig hade du hört – för jag var väldigt tydlig – vad jag syftar på. Vi har en massa sekretessärenden i alla våra bolag; jag är väl medveten om det. Men nu ska ett beslut om ett hyresavtal fattas i sista instans, vilket är här. Du och jag har sett vad det är för någonting. Och jag inte kan berätta för skattebetalarna vad innehållet i hyresavtalet är.

Jag har inget problem med att det är sekretessbelagt, men sekretessen borde lyftas så att vi kan sitta och ha en debatt om själva hyresavtalet. Det är på 20 år! Vi pratar inte om ett eller två år. Det kommer att kosta skattebetalarna, för det är en hyreskostnad under 20 år. Då måste jag som förtroendevald kunna berätta om innehållet i avtalet. Och det får jag inte nu.

Anförande nr 95

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Också jag yrkar bifall till det återremissyrkande som finns i kommunstyrelsen. Det är självklart, för ärendet behöver tittas på ytterligare.

Jag kan inte påstå att det här är försiktiga kompletteringar. Vi har ett pärlband av ärenden med OPS-upphandlingar på väg. Senast hade vi två stycken på den senaste nämnden. Då är det inte några försiktiga kompletteringar, utan vi har att förvänta oss flera ärenden med OPS-upphandling.

Eftersom jag dagligdags har jobbat i ett OPS-upphandlat hus tycker jag principiellt otroligt illa om den här typen av upphandling. Vi har sett ute i världen rent historiskt hur illa det kan gå med OPS-upphandlade fastigheter. Att låta privata investerare investera i samhällsbyggnader kan ju låta jättebra till att börja med – vi slipper själva investeringen, vi får in fräscha pengar, det bli hus och sedan hyr vi dem! Men samtidigt skriver idrottsförvaltningen i ”treåringen” att de befarar ökade kostnader när vi behöver hyra de här byggnaderna.

Jag tänker inte förlänga diskussionen, för vi kommer att diskutera det här senare. Men jag måste säga att OPS-upphandlingar är som att kissa på sig. Det är varmt och skönt till att börja med, men det blir väldigt kallt när vi ska börja betala av hyran i 20 till 25 år.

Bifall till återremissen!

Anförande nr 96

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag måste ställa en fråga. Ni håller väl ändå med om att Stockholms stad här och nu och åtminstone under det senaste decenniet har befunnit sig i en ovanligt hög investeringspuckel? Den sticker verkligen ut historiskt sett. Det beror dels på att Stockholms stad har växt så otroligt mycket sedan millennieskiftet, dels på att alla reinvesteringar i miljonprogrammets samhällsfastigheter kom på en gång. Vi måste ha med oss detta när vi gör den här typen av avvägningar.

Jag skulle kunna förstå vissa av argumenten om det vore så att vi satt i ett läge där vi inte hade ett så pressat investeringsbehov. Men det är rimligt att se till vissa kompletteringar när vi är i det läge som vi är i dag. Min fråga är alltså: Ni ser väl ändå den investeringspuckel som vi befinner oss i och som vi kanske kommer att vara i under fem till tio år till?

Anförande nr 97

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Ja, nog finns det en investeringspuckel, inte minst även på andra områden som äldreomsorgen. Men OPS är inte lösningen på det. Vi binder fast oss i hyreskostnader i privata fastigheter under så lång tid. Det är ju det som är idén med OPS: att binda sig in i långa avtal. Det är det jag menar. Den kommande generationen – vad tycker de om att vi har fattat okloka ekonomiska beslut? Det här är ett oklokt ekonomiskt beslut – tro mig, för jag tror att jag har mer erfarenhet av OPS än vad du har, Martin.

Anförande nr 98

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag kan inte tolka ditt inlägg på något annat sätt, Mirja, än att Socialdemokraterna är emot att idrottsnämnden tecknar hyresavtal med andra fastighetsägare än stadens eget fastighetskontor. Jag tycker att det är lite konstigt, för jag har aldrig sett att Socialdemokraterna vare sig i budget eller i idrottsnämnden har argumenterat eller röstat emot att vi till exempel hyr in oss i Liljeholmshallarna eller i GIH-badet. Det är alltså inte fastighetskontoret som äger vare sig GIH-badet eller Liljeholmshallarna. Vi hyr också in oss i andra delar av staden hos andra fastighetsägare än vårt eget fastighetskontor.

Jag undrar: Har Socialdemokraterna ändrat uppfattning och vill att vi också bryter hyresavtalet när det gäller Liljeholmshallarna och GIH-badet?

Anförande nr 99

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande och fullmäktige! Det är så här: Att vi hyr lokaler i dag är inte samma sak som att OPS-upphandla. Försök inte ens att få mig att tro det, Karin, för jag går helt enkelt inte på det! OPS är något helt annat, där vi binder fast oss

vid fastighetsägare som bygger, som driftar och som under hyrestiden kan bestämma sig för att sälja rubbet. Vi blir beroende på ett helt annat sätt i en OPS-upphandling.

Anförande nr 100

Borgarrådet L a r s s o n (M): Saken är den, Mirja, att den här majoriteten faktiskt är mycket mer försiktig med att förhyra samhällsfastigheter än vad Socialdemokraterna tycks vara. Vi har nämnt under debatten hur det var när Anna Whitlock byggdes. Det var inga problem att skriva kontrakt med dem så att ni skulle hyra in er där. Ganska dyrt blev det också, vill jag minnas. Ni har inte haft några problem under den här mandatperioden med att i stadsbyggnadsnämnden och från talarstolen vilja att kommunen ska ta över verksamheten, eller rättare sagt ha en kommunal skola som hyr in sig hos LO, nämligen i Norra Latin. Det är inga problem för er. I praktiken är det vi som håller emot.

Nu har vi några exempel som vi tror att vi har en del att lära av. Dem kan man yrka bifall till.

Anförande nr 101

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och Joakim! Jag säger fortfarande: Jag har följt en OPS-upphandling under många, många år. Jag har sett vad det har gjort för driften och för kostnaderna. Nu var det ett sjukhus, och det blev världens dyraste sjukhus på grund av den där OPS-upphandlingen. Det är något helt annat att binda fast sig vid en privat investerare och att göra en OPS-upphandling. Jag tycker inte att man ska blanda ihop det med att hyra gamla länsstyrelsebyggnader.

Därtill är det flera ärenden på väg till fullmäktige av samma karaktär och precis på samma sätt. Man ska bygga ishallar och idrottshallar, och alla enligt samma princip: offentlig-privat samverkan, OPS-upphandling. Det är vi emot, Joakim, och det kommer vi att vara emot.

Anförande nr 102

P e t e r Ö b e r g (L): Fru ordförande! Hägersten och Älvsjö växer så det knakar. Jag såg en siffra som sa att de skulle växa från 125 000 till 136 000 invånare på bara ett par år. Behovet av fullstora hallar är jättestort. I dag är det också oklart vad som händer med de närliggande Liljeholmshallarna när avtalen löper ut om bara ett par år. Blir det fortsatt verksamhet eller kanske bostäder?

Projektet Herbariet 2 är en förutsättning för att avveckla inhyrning i Liljeholmshallarna. Den befintliga Brännkyrkahallen är i dag inte av fullstora mått, och den kan inte nås enkelt med ombyggnad. Liljeholmshallarna har inte heller fullstora mått. Enligt förslaget till beslut får staden tre fullstora hallar i ett område där behovet är jättestort. Vi har Midsommarkransens gymnasium med idrottsinriktning, som genom förslaget får en möjlighet att utveckla sin verksamhet. Idrotten i Söderort får tillgång till en fantastisk idrottsmiljö, där idrotten kan utvecklas.

En avtalstid på 20 år kan tyckas vara lång. Samtidigt är det en stor investering som Nystad ska genomföra, och då kan det vara rimligt med långa avtal. Samtidigt avstår staden upplåning och ytterligare belastning på en redan stor skuldbörda.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 103

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Det verkar som vi i alla fall är överens om en sak: Vi har en stor brist på idrottshallar och idrottsytor. Det är inte konstigt, för när man pratar med idrottsrörelsen i Stockholm hör man att deras punkt 1, 2 och 3 och oftast även 4, 5 och 6 på listan är fler idrottsytor, fler idrottshallar, fler gräsplaner och fler isytor.

Det är också därför det är vår skyldighet att med de resurser vi har till vårt förfogande och de resurser vi vill prioritera att lägga på idrott få ut så mycket idrott vi kan för pengarna. Men trots detta tänker den grönblå majoriteten i dag göra ytterligare en dålig ekonomisk affär för stockholmarnas skattemedel. Det bolag som vi i dag förbinder oss att göra affärer med har förstått det som majoriteten antingen inte förstår – vilket man ibland anar i debatten – eller väljer att blunda för. Det handlar om att den här typen av OPS-lösning helt enkelt är bra ekonomi för aktiebolag och dålig ekonomi för skattebetalarna. Vi binder oss att betala deras högre räntekostnader och vinstmarginalen.

Tidigare prioriterade faktiskt Moderaterna i Stockholms stad att hushålla med skattemedlen så effektivt som möjligt. När Sten Nordin var finansborgarråd sa Stockholms stad – förvisso efter att Moderaterna i Region Stockholm gjorde den mycket dyrköpta erfarenheten av Nya Karolinska sjukhuset – att det inte skulle bli några OPS-lösningar i Stockholm. Ett tidigare borgerligt idrottsborgarråd utredde en sådan här lösning för en idrottshall i Bromma, där man också hade jämförelsesiffror. Man jämförde vad det kostade att göra det själv med vad det kostade att göra en OPS-lösning. Mycket riktigt kom man fram till att det blir mycket dyrare med en OPS-lösning, och det borgerliga idrottsborgarrådet sa då: Nej, ingen OPS-lösning här! Även Moderaterna i Stockholm har alltså haft en helt annan hållning till att ingå sådana här dyra avtal. Idrottsförvaltningen är tydlig även nu i det som inte är sekretessbelagt, nämligen ärendet, med att detta kommer att bli dyrare över tid.

Argumentet är att det här blir dyrare på driftsbudgeten och inte på investeringsbudgeten. Men att gömma investeringar från investeringsbudgeten in i resultatbudgeten är bara att lura stockholmarna och möjligen er själva. Det är fortfarande stockholmarna som får stå för notan. Majoriteten har inte svarat på den väldigt enkla frågan: Vem ska ta de högre kostnaderna? Ska de tas på verksamheten eller ska de tas på höjd skatt för stockholmarna? Det är den här majoriteten som är svaret skyldig.

Bifall till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets återremiss!

Anförande nr 104

M a r t i n H a n s s o n (MP): Notera då också att ärendet möjliggör att staden med hög sannolikhet kommer att avsluta den inhyrning i Liljeholmshallarna som vi har i dag. Det finns ju med i paketet.

Återigen: Vi rekordsatsar själva i staden på idrottsfastigheter med 4 miljarder på fyra år. Vi tar verkligen det här egna ansvaret, men vi kommer ändå inte hela vägen fram i och med att vi har denna investeringspuckel. Jag är så nyfiken på hur ni i Socialdemokraterna har tänkt lösa detta. Vi försökte verkligen förra mandatperioden, och jag tyckte att det gick rätt bra. Men vi var inte framme ändå. Vi var inte ens nära, utan det saknades miljarder oavsett vad.

Det här är en ärlig fråga, för jag har inte kunnat kolla upp det. De båda andra hallar som tillkommer – det blir ju tre totalt men det är två som är nya – investerade ni för dem i er reservationsbudget? Jag har verkligen inte kollat det, så du har full möjlighet att smasha till mig rejält här om det skulle vara så.

Anförande nr 105

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ja, vi är beredda att öka investeringsbudgeten till idrottsytor och i övrigt. Det beror på att vi också är beredda att bygga bostäder i den här staden. Mycket riktigt säljer vi också mer mark än den här majoriteten har förmågan att göra.

Jag noterar återigen att Martin Hansson vägrar att svara på den mycket enkla frågan om de ökade kostnaderna. Det blir kanske dubbelt så dyrt som om staden själv gör en investering. Ska pengarna tas från verksamheten, eller ska de tas genom ökade skatter? Det vägrar Martin Hansson om och om igen att svara på. Du har fått flera chanser. Du kan inte svara nu – jag är medveten om att det här är en kontrareplik – men du har som sagt fått flera chanser. Du vill inte svara, för du vet att det här är dålig hantering av skattebetalarnas pengar. Det kommer att kosta dem mycket mer på sikt. Då måste man välja: sämre verksamhet eller högre kostnad.

Anförande nr 106

Borgarrådet L a r s s o n (M): Emilia Bjuggren ställer gärna frågan, och jag ska väl försöka svara på den – också med en motfråga. Vad är det som gör att det är bättre att vi får ökade kapitalkostnader, alltså ökade räntor? Vad är det som är bra med det? Är det någonting som stockholmarna på något sätt slipper betala genom att du får ökade kostnader för det som alla väntar på, nämligen ökade räntor?

Hela vår politik handlar om att försöka hålla ned kapitalkostnaderna och se till att vi får möjlighet att få ännu fler investeringar i idrottshallar och själva kunna investera men hålla oss på den gräns som behövs för att vi inte ska falla över och få ökade räntor. Alla pratar om ökade räntor i dag, Emilia, utom Socialdemokraterna och Vänstern. Alla pratar om ökade räntor. De kommer, och de kommer att kosta stockholmarna. Därför är det så bra att man inte investerar allt själv utan också ser till att marknaden själv kan investera.

Anförande nr 107

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag måste ändå säga, Joakim Larsson, att jag vägrar tro att du inte själv förstår att de privata bolag som gör investeringarna å stadens vägnar också har kapitalkostnader och räntekostnader. Nu får vi som sagt inte diskutera det specifika avtalet, men generellt är det klart att vi får ta kostnaden för deras räntor i våra

hyresavtal. Det betyder som sagt att vi fortfarande har kapitalkostnaderna, och på det ska vinstmarginalen läggas.

Nu ställde du en fråga som jag svarade på, men du svarade fortfarande inte på den fråga som jag ställde, nämligen: Ska kostnaden tas från skattehöjningar eller från verksamheten? Ni vill inte svara på det. Det är precis som Mirja beskrev: Ni vill ha snygga beslut nu men inte ta ett dugg ansvar för framtiden och för kostnaden för stockholmarna.

Anförande nr 108

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Emilia, det är supertransparent i ärendet: Det kommer alltså att bli dyrare för idrottsnämnden, som kommer att vara den som betalar hyran. Men det kommer att bli en vinst för staden, som inte behöver bära investeringskostnaden och som inte behöver ta risken om räntor höjs.

Men det är också så att Stockholm inte är världsbäst på att bygga själva. Vi har väldigt, väldigt mycket att lära från andra. Det är också en viktig del i ärendet: att tillsammans med andra aktörer utveckla oss, lära och metodutveckla för att helt enkelt göra det billigare på sikt för staden för att vi ska kunna få fler idrottsytor. Det är liksom det som är hela grejen.

Det är supertransparent i ärendet: För idrottsnämnden blir det dyrare, och för staden blir det en vinst.

Anförande nr 109

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Nej, det är verkligen häpnadsväckande att höra er debattera – som om kapitalkostnaden försvinner och som om inte stadens låneräntor är betydligt lägre än vad alla privata bolag får låna upp till! Alla utvärderingar är glasklara. Ärendet är glasklart. Det blir dyrare för stockholmarna, och ni vägrar att svara på på vilket sätt kostnaden ska tas.

När det gäller argumentet att vi skulle lära mer genom att göra en sekretessbelagd sammanblandning med ett privat bolag har Nya Karolinska visat att det verkligen inte är sant. Tidigare idrottsborgarråd har åtminstone visat upp jämförelsekalkylerna så att alla har kunnat se och då beslutat sig för att inte använda sig av OPS-lösningar utan att göra det som ger mest idrott för skattemedlen.

Jag kan bara beklaga att ni inte fattar samma beslut i den här majoriteten.

Anförande nr 110

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Kommuninvests rapport om att äga eller hyra sina verksamhetslokaler visar hur kalkylerna ser ut mellan att äga och att hyra. De skriver: I ett 25-årsperspektiv, som vi har gjort våra kalkyler, finns det tydliga ekonomiska motiv att välja ägaralternativet.

I en uppsats från KTH-studenter, OPS – ett alternativ för byggande av idrottshallar i Stockholm stad, visar erfarenheter från Storbritannien att OPS-modeller jämfört med offentligt finansierade projekt är cirka 40–70 procent dyrare. Nu, när det gäller

Brännkyrkahallen, vill ni göra helt tvärtemot vad Kommuninvest visar och vad erfarenheterna från Storbritannien visar. Vi ska alltså sälja Brännkyrkahallen och sedan låta en privat aktör renovera och bygga nya hallar. Sedan ska staden hyra dessa anläggningar.

När vi diskuterade en försäljning av Gubbängshallen för några fullmäktigemöten sedan utlovades underlag. Man sa att när det blir skarpt läge skulle det finnas tydliga underlag. Men vi saknar fortfarande underlag när det gäller huruvida detta är en bra affär för skattebetalarna långsiktigt. Upphandlingsunderlagen och förslagen till kontrakt är dessutom sekretessbelagda, vilket gör att extern granskning i princip är omöjlig.

Vi kommer att förlora inflytande. Dyra hyresavtal kommer att belasta idrottsnämndens budget. Det här OPS-experimentet riskerar att bli en gökunge i idrottsnämndens budget som kan tränga bort annat. Skulle fastighetsnämnden rusta upp och bygga ut Brännkyrkahallen skulle hyran sjunka över tid allteftersom det avskrivs. Tyvärr vet vi att den här sidan av salen har gjort väldigt många dåliga affärer genom åren. Nu fogas ett nytt namn till raden: Brännkyrkahallen 2022.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 111

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande och Tobias! Jag måste återigen fråga hur ni får ihop investeringskalkylerna. Jag kan inte nog upprepa detta att vi rekordinvesterar i nya idrottsfastigheter i Stockholms stad i dag: 4 miljarder på fyra år! Vi tar det stora ansvaret, och vi befinner oss i en investeringspuckel som är enorm i Stockholms stad. Det är en faktor som vi måste ha med oss när vi gör de här avvägningarna. För det är avvägningar, och det är kompletteringar.

Vi tar det stora ansvaret själva, men vi har växt så mycket de senaste två decennierna att vi måste komma i kapp med investeringarna. På det har vi alla de reinvesteringar som nu behövs i miljonprogrammets samhällsfastigheter från 60- och 70-talet. De kommer nästan alla på en gång nu, alla de här investeringsbehoven. Det är hallar som riskerar att stängas om vi inte löser det här.

Varför kan inte Vänsterpartiet se att vissa kompletteringar för att klara detta kan vara nödvändiga?

Anförande nr 112

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Först och främst måste vi tala om saker som de faktiskt är. När man läser er budget ser man att det finns skrivning på skrivning om strategiskt, proaktivt och systematiskt arbete för att få privata aktörer att utveckla och driva idrottsanläggningar. Det här är inte någonting som nämns i er budget i en fotnot – att det vore kul om någon byggde någonting någonstans långt borta – utan det är likadana skrivelser sida upp och sida ned. Det här är väldigt viktigt för er.

Som du vet, Martin, för du har ju också varit oppositionspolitiker, har man inte i en oppositionsbudget resurser att utveckla exakt alla delar. Men jag kan ge några

exempel: Vi har motionerat om ett kommungemensamt fastighetsbolag med grannkommunerna för att kunna bygga. Vi har också sagt att det när vi säljer saker – för det kanske inte är en självklarhet att staden exempelvis ska äga Östermalmshallen – skulle vara alldeles ypperligt att använda pengarna till nya idrottsinvesteringar.

Anförande nr 113

M a r i a L j u s l i n (V): Mandatperioden är snart slut, och stockholmarna har fått en dyrare och kallare stad. Särskilt hårt har er politik drabbat Hägersten-Älvsjö. Fritidsklubben Hövdingagården har lagt ned sin 30-åriga verksamhet. Den trygga, varma och inkluderande plats som mötte mellanstadieungdomarna med mellis, kreativa rum och trygga vuxna är nu borta. Och den kommer aldrig igen.

I samma veva försvann en betydelsefull lokal för PRO-, SPF- och LSS-verksamhet. Västbergaskolan är såld trots rektors, lärares och elevers protester. Snart är både Älvsjöbadet och Västertorps simhall avgiftsbelagda – ett hårt slag mot de föräldrar som redan nu kämpar med att få ekonomin att gå ihop. Som ett led i er förtjusning i detta marknadsexperiment ska ni nu sälja Brännkyrka idrottshall i Midsommarkransen trots alla fakta som visar på att det blir dyrare för stockholmarna.

Återigen beläggs affären med sekretess, som så många gånger förut under den här mandatperioden med er vid rodret. Jag vet inte om ni vill dölja någonting eller så; kanske det möjligtvis är sockrade affärer till Nystad och Engelska skolan. Vi har hört här i kväll att detta bara är en försiktig liten affär och att vi bara ska pröva detta upplägg. Det är ingen fara på taket, säger ni. Men det handlar om 20 år! Och det här definierar ni som ett försiktigt upplägg!

Vi har hört argumentet att ni har sålt för mindre än vad vi gjorde under förra mandatperioden. Frågan är inte vilken summa ni har sålt för. Frågan är *vad* ni säljer, det vill säga skolor, förskolor, hyresrätter, idrottshallar och simhallar. Det är er politik. Det är beslut som påverkar oss invånare och vår tillgång till grundläggande värden.

Dessutom verkar ni inte veta vad den andra handen gör. Ni pratar om att hyra in sig i lokaler som om det vore samma sak som en OPS-lösning. Att ni inte vet skillnaden borde göra alla stockholmare oroliga. Den enda ljusglimten är att ni om några månader tackas av och staden i stället kommer att styras av partier som sätter stockholmarna i främsta fokus.

Bifall yrkandet på återremiss av S och FI!

Anförande nr 114

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag skulle bara vilja uppmana Vänsterpartiets fullmäktigeledamöter att inför nästa fullmäktigesammanträde, när vi antagligen kommer att debattera det här igen, läsa de handlingar som hör till ärendet. Vi debatterar alltså inte, och ska inte besluta om, någon försäljning. Det vi debatterar i dag och ska fatta beslut om i dag är uppförandet av tre stycken helt nya fullstora idrottshallar i anslutning till Midsommarkransens gymnasium. Det är ett jätteviktigt och helt nödvändigt tillskott till idrottsrörelsen.

En uppmaning är att läsa handlingarna inför att vi kanske måste debattera ärendet igen.

Anförande nr 115

M a r i a L j u s l i n (V): Jag vet att det här är någonting som ni har kört med ett antal gånger de senaste kommunfullmäktigemötena – att ärendena inte hör ihop. Men det här är inte saker och ting som är i vakuum i förhållande till varandra, utan de existerar ihop. De hör ihop. Ni säger: Ni gjorde så här tidigare också när det gällde försäljning av skolor och förskolor hit och dit. Det är bara en liten affär här och en liten utförsäljning här, säger ni också. Men ärendena hör ihop. Paketet hör ihop. Det här drabbar Älvsjö-Hägersten hårt. Det är invånare som bor där som drabbas. Vi vet att det blir dyrare, och vi vet att det blir mer svårtillgängligt.

Även om ni nu säger att vissa lokaler kommer att tillgängliggöras för vissa grupper blir det fortfarande dyrare för stockholmare. Det är det vi debatterar här i kväll. Därför borde åtminstone alla handlingar vara öppna så att vi alla kan se och debattera därefter.

Anförande nr 116

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande! Många kloka ståndpunkter har förts fram av S och V, och tillsammans med dem yrkar vi på återremiss av ärendet.

Anförande nr 117

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Först och främst vill jag bara säga att jag betackar mig för kommentarer som att min fullmäktigegrupp inte läser handlingar. Om man tittar på den avsiktsförklaring som togs i idrottsnämnden och fastighetsnämnden i juni 2021 eller för den delen på det inriktningsbeslut som fattades i november 2021 framgår det med all önskvärd tydlighet att detta är en del av ett större paket.

Nystad ska alltså bygga en skola åt Engelska skolan, för övrigt helt utan analys av om det finns elevunderlag för skolan på lång sikt eller av vad det kommer att innebära för Midsommarkransens nya kommunala skola, som öppnar nästa år. Dessutom ska de bygga de två fastigheterna med tre idrottshallar vardera, där vi lovar att hyra in oss. Det är det vi ska göra i dag. Dessutom ska de köpa Brännkyrkahallen, som vi också ska hyra in oss i. Det är vår gamla hall, som vi ska hyra in oss i. Det är alltså tre delar i ett paket. Jag rekommenderar alla att titta på handlingarna från juni 2021 och november 2021 om ni inte tror oss.

Låt oss prata om det här med kostnader, för jag vill tyvärr lägga lite sordin på stämningen. Ni kommer inte undan vare sig räntekostnader, kapitalkostnader, amorteringar, avskrivningar eller annat. Frågan är bara på vilken plats i budgeten och balansräkningen saker ska läggas. Om man lånefinansierar en investering kommer man att få betala den för varje år i form av avskrivningar och ränta. Om man hyr in sig kommer det också att belasta resultatet genom att man betalar hyra. Vad består en hyra till privat aktör av? Det är till exempel ofta en bashyra och sedan är det knutet till index, där KPI ofta ingår. Vad är då KPI? Bland annat finns räntekostnaderna inbakade där, vilket betyder att när ni nu försöker få det att låta som att vi på något sätt får en idrottshall gratis måste man jämföra med vad det kostar på sikt vad gäller avskrivningar och ränta och vad det kostar att hyra. Båda dessa saker kommer att betalas av skattebetalarna.

Det Kommuninvest säger är att det är direkt olämpligt – så säger deras vd – för en kommun att gå in i ett långsiktigt hyresavtal i stället för att äga själv, därför att kostnaden att hyra i princip alltid överstiger kostnaden för att lånefinansiera. Varför? Vi har hört massor med förklaringar till det. Det handlar till exempel om lånevillkor men också om att vi inte har en avkastning.

Det här handlar egentligen om att ni är oerhört rädda för att förlora Triple A-ratingen. Jag kan respektera det. Men om jag vore Standard & Poor's skulle jag faktiskt kika lite extra på Stockholms stads bokföring. Att låta bli att bokföra saker som finansiell leasing, som faktiskt också ska bokföras som skuld, är djupt problematiskt. Bokföringen ska återspegla ekonomin, och nu gömmer ni undan långa hyreskostnader på driftsbudgeten i stället för att ta upp det i balansräkningen. Det är problematiskt.

Anförande nr 118

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag tänkte egentligen inte begära replik, men sedan kom det här. Jag tror inte att någon här har sagt att det här är gratis. Det är det ingen som påstår.

Det vi hela tiden säger är att detta är en svår avvägning mellan investeringsbudget och driftsbudget. Det är en avvägning, men det är en avvägning som måste ske i Stockholm i dag i och med att vi befinner oss i den här hysteriska – och nu skruvar jag upp min retorik – investeringspuckeln vi har just nu. Stockholm har växt rekordmycket de senaste 20 åren, och senast den växte så mycket var under miljonprogrammet. Alla dessa samhällsfastigheter kommer nu sköljandes över oss som en tsunami i investeringsboomen. Var hittar vi dessa pengar? Vi vet såklart att det här slår på driften, men just nu är investeringsbehoven tuffare.

Vi försökte verkligen senast, och vi gjorde det också rätt bra. Som vi konstaterar här sålde vi också då väldigt mycket; vi sålde för 811 miljoner mer per år än vad vi gör nu. Men vi kom ändå inte i mål. Nu rekordinvesterar vi i idrottsfastigheter, men då kan det också vara klokt att göra vissa små kompletteringar.

Anförande nr 119

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag har respekt för att du är en av de få här inne som faktiskt säger att detta är lite problematiskt. Däremot är det fortfarande så, Martin, att investeringsbudget och driftsbudget hänger ihop. Det är inte två olika saker. Om man lånefinansierar en investering kommer man att behöva betala den i form av avskrivningar och ränta, till exempel. Men om man hyr kommer man också att behöva betala det, fast det är någon annans avskrivningar och ränta. Man kommer inte undan den kostnaden, Martin. Det enda man kan komma undan genom att gå in i ett långsiktigt hyresavtal är att det ser ut som att man har mindre skulder än annars. Kostnaderna kommer du inte undan!

Grejen med det här med skuld, som faktiskt är lite problematiskt, ser man om man tittar på vad Rådet för kommunal revision, RKR, säger om finansiell leasing, som ofta är fallet med de långa hyresavtalen. De säger att det också ska bokföras som skuld. Risken är att ni ökar vår skuldbörda och drar på er jättedyra hyresavtal. Det är dumt, Martin. Det är dumt!

Anförande nr 120

Borgarrådet E r n l u n d (C): Clara! Säg inte att vi säger att vi tror att det här ska bli gratis! Jag har flera gånger i debatten sagt det som också står i ärendet: Det kommer att bli dyrare för idrottsnämnden, som kommer att betala hyran till fastighetsägaren. Men det kommer att bli en vinst för staden i och med att staden inte behöver stå för investeringskostnader och inte heller bära risken för ökade räntor.

Det är också intressant att ni på vänstersidan under hela debatten här i kväll har undvikit att svara på frågan hur ni ska finansiera dessa tre nya fullstora hallar. När jag läser era oppositionsbudgetar hittar jag inte de här pengarna. Jag undrar också hur ni har tänkt att ni ska hantera en situation där vi kan stå inför väldigt ökade räntekostnader. Den frågan har ni inte heller svarat på.

Sanningen är att med era budgetar blir det inte tre nya fullstora hallar.

Anförande nr 121

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja påminna Karin Ernlund om att idrottsförvaltningen är en del av Stockholms stad. När idrottsförvaltningen får ökade kostnader innebär det att staden också får ökade kostnader. Du verkar på riktigt tro att vi kommer undan kostnader för investeringar, lån och ränteökningar. Det är ju det du säger! Det finns på band, och vi har fantastiska stenografer som ordagrant skriver ned det du säger. Jag kommer att komma ihåg det här, Karin.

Investeringar, kostnader och ränta talar du om. Men det får vi ju betala; det är bara det att det kallas för hyra. En hyra består av avskrivningar, räntekostnader och produktionskostnader för en privat aktör plus avkastningar på det. Tror du på riktigt att vår finansavdelning skulle låta er gå in i ett 20-årigt avtal som inte förhöll sig till att räntan kan gå upp? Självklart gör den det. Det kommer aldrig Nystad att gå med på. Varför skulle Nystad bjuda oss på räntekostnaderna? Självklart är avtalen knutna till KPI, och där ingår räntan. Du kommer inte undan räntan, Karin. Tyvärr får du betala den ändå.

Anförande nr 122

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande och fullmäktige! Jag tror att Clara Lindblom snart kommer upp i talarstolen igen. Själv har jag svårt att hämta mig från chocken av att höra Clara Lindblom nästan hota med att hon kommer ihåg det vi säger. Men det är ju bra.

Faktum är att det är Vänstern som jag tycker är roligast i den här debatten – förlåt, Socialdemokraterna! Det handlar mest om det här nyuppväckta intresset för skattepengar. Det tycker jag verkligen är fascinerande. Nu är det skattepengarna vi ska tänka på! Nu ska vi inte ha sådana här dyra kostnader! Vänstern har väl lärt sig efter att ha satt igång ett antal projekt i form av att hyra in sig i Anna Whitlock, till exempel. Det var dyrt. Det var på er tid ni hyrde in er där. Vänstern och Socialdemokraterna vill ju också gärna att vi hyr in oss i Norra Latin. Det är kanske dyrt. Men det är ju LO, så det kanske blir rabatt – vad vet jag.

Jag vet också att ni satte igång ett arbete som vi naturligtvis slutförde, för man ska självklart hedra avtal. Det handlade om Atrium Ljungberg, som fick bygga en skola i Slakthusområdet. Där vet jag att Vänsterpartiet ändrade sig under resans gång.

Annars är vi ganska försiktiga med att förhyra lokaler som andra bygger. Men vi ser också fördelar med att pröva det i några fall. Vi ser även att Stockholms stad har en del att lära av dessa typer av projekt. Det är inte alltid optimalt att vara både beställare och utförare. Vi ser att det finns behov av att få ned kostnaderna för ganska många projekt som handlar om just samhällsfastigheter. Vi har investeringar i enormt hög grad, och vi har stora investeringar också de kommande åren.

Återigen fascinerar jag av att Vänstern i nästan varje inlägg hänvisar till Kommuninvest. Först och främst finns det fler rapporter att läsa än Kommuninvests. Men nu vet jag att det är er favoritrapport, och då vill jag berätta för er att Kommuninvest är som något slags bank. De lånar ut pengar till kommuner som ska investera, och därför ligger det i deras intresse att säga precis så som de säger till Vänsterpartiet: Det är vi som ska låna ut pengar till er. Ni ska inte gå ut på den där hemska marknaden, utan det är vi som ska låna ut pengar! Jag tycker att det är problematiskt att Vänsterpartiet tycker att vi hela tiden ska gå på Kommuninvests analys, för den är inte hela sanningen. Var så god att komma upp i talarstolen nu, Clara Lindblom!

Anförande nr 123

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Joakim Larsson lyckades inte reta upp Clara Lindblom – det är den bittra sanningen – trots att han var ganska rolig och raljant.

Ett tips: Om du inte gillar Kommuninvests analyser kan du i stället läsa Riksgäldens. De är om möjligt ännu hårdare. Jag ska inte fråga dig igen vem det är som ska betala fördyringarna, om det är verksamhet eller skattebetalare, för jag har förstått att ni inte vill svara på det. Det är väldigt klokt.

Du raljerar som sagt lite över hyresavtal som har ingåtts och så vidare. Eftersom ni ändå nu raljerar över hur dyrt det blir och samtidigt under de här månaderna sätter något slags rekord i antalet OPS-lösningar som ska till före valet undrar jag: Vilka har du som bra exempel? Vi har ju hört många dåliga, och Nya Karolinska är kanske det sämsta av dem alla. Men vilket är det bra exemplet, Joakim Larsson?

Anförande nr 124

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att ärendet i dag kan bli otroligt spännande att följa. Vi får plus tre hallar, och vi kommer att se tre hallar som vi antagligen inte skulle ha kunnat investera i själva – åtminstone inte på samma plats som det nu är tänkt. Vi får investeringar i en hall som borde har renoverats för mycket länge sedan. Det tycker jag är positivt; det är uppsidan i det här.

Det är också så att vi slipper risktagandet i att göra hela investeringen själva. Du himlar med ögonen, Emilia, men faktum är att det är ett problem även när socialdemokrater styr att dra iväg investeringstakten och inte ta ansvar för den rating som staden har. Om ni är helt ointresserade av det kommer ni att tappa Triple A-ratingen ganska snabbt

om ni vinner valet. Och vad händer då, Emilia Bjuggren? Jo, då får vi en omedelbar räntehöjning som du ska hitta pengar till varje gång du hör av dig till skattebetalarna. Det är ni som kommer att få lösa den frågan, inte vi, om ni skulle vinna valet. Det vore inte så bra.

Anförande nr 125

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Som jag sa i mitt första inlägg rekordinvesterar vi i nya idrottsanläggningar till stockholmarna. I vår egen investeringsbudget, som vi fattade beslut om när vi beslutade om kommunfullmäktiges budget i höstas, satsar vi 4 miljarder i nya och renoverade idrottsanläggningar de kommande fyra åren.

Det kommer att ge oss tre nya hallar i Kristineberg, det kommer att ge oss en ny friidrottshall i Bällsta, det ger oss ett nytt hybridgräs på Gärdet och upprustning av Eriksdalsbadet, Vällingby sim- och idrottshall och Älvsjöbadet för att bara nämna några.

Men det finns också seriösa aktörer som också vill vara med och investera i idrotten i Stockholm, och jag vill inte ge dem kalla handen. Det kommer att ge oss tre fullstora hallar som vi ska besluta om i dag. Det kommer också att ge oss en upprustad hall, Brännkyrkahallen. Det kommer att ge oss två nya ishallar på Sättra IP. Det kommer att ge oss en ny hall i Slakthusområdet och en ny multihall i Vårberg.

Samlat är det här historiskt stora investeringar som vi gör i idrotten i Stockholm. Vi kan alltså göra mer än om vi bara skulle göra det själva. Det finns inget himmel, det finns ingenting som vi inte ser och det finns ingenting som vi försöker dölja. Ja, idrottsnämndens hyror kommer att bli högre än dem vi betalar till fastighetskontoret i dag. Men det kommer att leda till att staden i stort får lägre investeringskostnader.

Det här handlar helt enkelt om att ge mer idrott till stockholmarna. Därför vill jag återigen yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 126

H a s s a n J a m a (V): Tack för att du nämnde Brännkyrkahallen, Karin! Då är vi inte ensamma om den. Den tillhör alltså samma paket.

Jag reagerade på det sista du sa. Det blir dyrare hyror för idrottsnämnden, men det kommer att bli bättre för staden. Hur går det ihop? Om det blir mycket dyrare måste vi ju ta pengarna genom att antingen höja skatten eller öka driftkostnaderna. Det går inte ihop. Vi måste ta pengarna. Man kan inte bara säga att det blir bättre för staden. Idrottsnämnden *är* staden. Det blir konstigt, och det går inte ihop i min hjärna. Idrottsförvaltningen är ju inte utanför det här.

Anförande nr 127

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Det är precis det jag försöker säga. Idrottsnämnden är en del av staden, och idrottsnämndens budget hanterar vi när vi hanterar kommunfullmäktiges budget. I framtiden kommer fastighetskontorets

investeringsutgifter att bli lägre. Investeringsutgifterna för staden som helhet kommer att bli lägre. Men idrottsnämndens hyresutgifter kommer att bli något högre.

Det är er sida som under hela debatten har försökt anklaga oss för att tro att hallarna kommer att bli gratis. Jag försöker förklara hur kommunfullmäktiges budget fungerar. Det står klart och tydligt i ärendet, och det är ingenting som vi försöker hymla med. Det är ni som anklagar oss för att försöka hymla eller för att det är någonting som vi inte ser. Det står klart och tydligt i ärendet vad det här kommer att få för ekonomiska konsekvenser för staden.

Anförande nr 128

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag måste ta vid där idrottsborgarrådet slutade. Jämför du kostnaden för staden i sin helhet för att hyra in sig blir det dyrare än för staden i sin helhet om man lånefinansierar. Karin Ernlund, på riktigt: Det du säger om att investeringskostnaderna för staden blir lägre på det här sättet stämmer inte. Det är precis det som hela diskussionen handlar om, det vill säga att investeringskostnaderna för staden ökar lite men att idrottsnämndens kostnader kommer att öka desto mer. De kommer alltså att öka mer än vad investeringskostnaderna minskar. Det är det vi pratar om hela tiden.

När det gäller de råd som kommer från till exempel Kommuninvest raljerar borgarrådet Larsson över att 290 kommuner skulle ha gått samman för att få så bra lånevillkor som möjligt, skaffat sig oberoende utvärderare och så vidare och menar att det på något sätt skulle vara någonting märkligt. Det är ju tråkigt att du säger så, och det förklarar varför Stockholm inte är med. Men det Kommuninvest säger är att man i varje enskilt fall måste analysera de totala effekterna. Ja, investeringskostnaderna minskar. Hyran ökar desto mer. Då är det ju inte bra för staden i dess helhet. På totalen blir alternativet inhyrningar nästan alltid dyrare.

Om man nu struntar i Kommuninvest, som Joakim gör, tycker jag att vi åtminstone kan titta och lyssna på våra egna förvaltningar. De är också jättetydliga: Ja, lite mindre investeringskostnader men mycket, mycket högre hyra. Det är precis det som idrottsförvaltningen har varnat för i princip alla sina ärenden som har rört sådana här saker.

Det är som sagt Gubbängshallen, Brännkyrkahallen, Sätra och så vidare. När man går in i sådana här saker som Miljöpartiet kallar för små avtal på marginalen kommer tillräckligt många sådana på ett par års sikt att spräcka idrottsnämndens budget. Det är djupt problematiskt. På riktigt: Ni måste titta ordentligt på hur de här långa hyresavtalen är konstruerade, för självklart är de knutna till KPI. Jag vet inte hur många gånger jag ska behöva tjata om det. Ni kommer inte att komma undan räntekostnaden, för den är där.

Joakim tycker att det är jättekul att prata om Anna Whitlocks. Om det hade funnits en tomt på centrala Kungsholmen där vi i stället hade kunnat bygga Anna Whitlocks hade jag förordat det alternativet. Men på den här delen av Kungsholmen är det lite svårt att få plats med en stor kommunal skola. Där fanns alltså inte alternativet att bygga och förvalta själv. Här finns det ett sådant alternativ. Man kan väga kostnaden för att bygga och förvalta själv kontra att låta någon annan göra det. Om vi inte ska lyssna på

Kommuninvest eller Riksgälden tycker jag faktiskt att vi åtminstone kan lyssna på våra egna förvaltningar. Det blir dyrare, och ni kommer inte undan höjda räntor.

Anförande nr 129

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Det är fortfarande en grej, Clara, som ni missar. Ni har ju själva konstaterat att vi till och från lånar mer nu än under förra mandatperioden. Vi rekordlånar, och vi rekordinvesterar i nya idrottsfastigheter. Det är mycket av allt hela tiden, och vi befinner oss i en rekordhög investeringspuckel.

Det går inte ihop. Trots att vi rekordlånar och trots att vi rekordinvesterar har vi inte fått ihop det. Under förra mandatperioden, när vi styrde, rekordinvesterade och rekordlånade vi också. Och vi fick fortfarande inte ihop det. Den aktuella hallen här, till exempel, låg och skvalpade i evigheter. Det hände ingenting. Och nu kan det nästan bli akutstängningar. Det är det här vi hela tiden försöker förklara: Trots att vi rekordinvesterar och rekordlånar kommer vi inte riktigt i mål, och då är det rimligt att göra vissa kompletteringar för att säkerställa idrottshallar till alla stockholmare.

Anförande nr 130

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Låna till löpande drift – oerhört problematiskt. Låna till reinvesteringar – oerhört problematiskt. Det ska man inte göra; det är absolut inte förenligt med god kommunal hushållning. Det finns i kommunallagen och i tidigare förarbeten. Det ska vi absolut inte hålla på med.

Men att låna till investeringar i en växande stad, där vi har behov av fler skolor, fler äldreboenden och fler idrottshallar, är inte problematiskt – speciellt inte när man har en så solid och stark ställning som Stockholms stad. Det som däremot är problematiskt är att medvetet gå in i avtal som kommer att innebära väsentligt ökade kostnader på sikt, och det samtidigt som vi vet att vi som kommun kommer att få svårt att finansiera välfärden redan som det är – detta på grund av en åldrande befolkning och på grund av fler barn och fler unga, det vill säga färre personer i förvärvsarbetande ålder. Att då gå in i avtal som vi vet kommer att bli mycket, mycket dyrare när vi redan har stora utmaningar på driftssidan på sikt – det är problematiskt, Martin.

Anförande nr 131

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag har aldrig sagt att vi kommer att komma undan kostnader, Clara. Jag har aldrig sagt att det här kommer att bli gratis. Det kostar, och det kostar ganska mycket pengar, att investera i idrottsanläggningar. Men till skillnad från dig tror inte jag att staden alltid själv är världsbäst på att bygga. Jag tror inte heller att Stockholms stad alltid är bäst på att bygga billigast. Tyvärr har vi haft ganska många exempel som har visat att det ofta blir väldigt dyrt också när vi bygger själva.

Jag tänkte ändå att du skulle få passa på nu innan debatten tar slut att svara på den fråga som ni har undvikit under hela debatten. Hur ska ni finansiera att bygga de här nya tre fullstora idrottshallarna? Jag hittar inte de pengarna i er investeringsbudget.

Anförande nr 132

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Återigen, som har sagts flera gånger i debatten: Vi ska finansiera våra hallar genom till exempel ett högt bostadsbyggande men också genom att vi faktiskt ibland vågar ta lån för att fixa just idrottshallar, skolor och äldreboenden i en växande stad. Det är någonting som är sund ekonomisk politik jämfört med att gå in i avtal som man vet kommer att bli förbannat mycket dyrare på sikt.

Det jag tycker är intressant är att du flera gånger dock har sagt – vi kan titta i protokollet efteråt – att staden på något sätt skulle gå plus på det här. Nu utvecklar du det lite genom att säga att privata är mycket billigare och att de kan bygga mer effektivt. Då undrar jag: Hur vet du att just den här aktören kommer att göra det? Det här är ju inte någonting ni har konkurrensetsatt. Ni har inte haft någon annonsering där ni låter olika privata aktörer visa hur de skulle kunna bygga hallarna så att man kan jämföra. Ni har bara valt ut en aktör. Nystad får bygga detta helt utan konkurrens. Hur vet du att Nystad kommer att göra det så förbannat billigt?

§ 17 Nya riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga

Anförande nr 133

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Enigheten faller ned över församlingen igen här i rummet efter denna uppslitande debatt. Det är trevligt!

Jag brukar säga att samhället ska vara den bästa föräldern för de barn och unga som kommer i dess vård. När samhället gör ett så omfattande ingrepp som det som en placering innebär för barn och familjer har vi också en skyldighet att använda de metoder som vi vet leder till positiv förändring. De nya riktlinjerna för familjehemsvård syftar till att utsatta barn och unga tas om hand på bästa sätt och i enlighet med den senaste kunskapen.

Förändringarna återspeglar att det sker många förändringar på området just nu. Socialtjänsten ställer om till tidiga och evidensbaserade insatser, och vi vet mer om vad som fungerar i dag än vi gjorde tidigare. Dessutom har FN:s barnkonvention blivit lag, och medvetenheten om barnrättsperspektivet har stärkts inom socialtjänsten och i samhället i stort. Till exempel måste socialtjänsten i dag i större utsträckning överväga behov av vårdnadsöverflyttning vid långvariga placeringar. Många placerade barn har väsentligt sämre hälsa och tandstatus än andra barn, och tyvärr följs det inte alltid upp under placeringen. Riktlinjerna gör det nu tydligt att barnens hälsa ska undersökas och följas upp, och jag vill verkligen understryka vikten av att så också sker ute i stadsdelsnämnderna.

De nya riktlinjerna lyfter också för första gången fram skolans betydelse som skyddsfaktor. Vi vet att om vi kan se till att utsatta barn klarar skolan ökar sannolikheten betydligt för att de kommer att få en bra framtid. I Skolsam har vi hittat just ett sådant exempel på ett arbetssätt som vi vet fungerar. Riktlinjerna slår fast att Skolsam ska erbjudas alla barn med placering och skolgång i Stockholms län. Jag ser gärna att det i framtiden också går att erbjuda alla barn Skolsam oavsett var i landet man placeras. Det skulle förmodligen kräva en lagändring, men det skulle också vara intressant att undersöka om man kan göra kommunala överenskommelser med de kommuner som i dag erbjuder Skolsam.

Riktlinjerna hänvisar också till Socialstyrelsens kunskapsstöd för att förebygga normbrytande beteende och återfall i brott bland barn och unga. Där listas olika metoder som har evidens. Exempelvis rekommenderas Treatment Foster Care Oregon, TFCO, som ett alternativ till institutionsvård. TFCO visar bättre resultat och medför också klart lägre dygnskostnad än institutionsplacering. Samtidigt är kapaciteten i dag begränsad.

För att staden ska agera i enlighet med riktlinjer och evidens behöver vi utöka kapaciteten under kommande år, och vi måste ge våra barn den bästa hjälp de kan få. Jag menar att de nya riktlinjerna är ett steg på vägen, och jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 134

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! I Stockholm är cirka 2 000 barn placerade i heldygnsvård utanför hemmet varje år eftersom de inte kan bo hemma. Av dem är ungefär 600 barn placerade i familjehem, och nu ska vi fatta beslut om nya riktlinjer.

Vi anser överlag att förslagen till nya riktlinjer är bra och följer de förändringar som sker på området. De har ett förstärkt barnrättsperspektiv och betonar vikten av goda skolresultat och vikten av att familjehemsföräldrarna är goda skolföräldrar, dock utan någon precisering av vad begreppet innebär.

En större utmaning för socialtjänsten verkar dock vara att följa upp placerade barns hälsa. I dag görs detta i alldeles för låg grad, och här behövs initiativ för att förenkla samverkan med regionen så att detta blir av för alla barn. Annars, om inte vi i socialtjänsten gör det, har inte de här placerade barnen någon som ser till att vaccinationer görs enligt det allmänna programmet, att tänder kollas, att hälsoundersökningar görs och så vidare. Det är också något som stadens socialtjänstinspektörer har påpekat i ett flertal granskningar som ett stort utvecklingsområde.

Barn som själva har varit placerade under sin uppväxt har viktiga insikter som kunde ha tagits till vara mer vid utformandet av riktlinjerna. Många upplever känslan av att aldrig höra till och att vara en påse med pengar som flyttas runt av socialtjänsten mellan olika familjer. Här anser vi att deras perspektiv kunde ha tagits med i beredningen. Riktlinjerna tar till exempel inte upp det faktum att barnen i dag trots allt placeras på en marknad med många olika aktörer och vad det gör med barn. Organisationen Maskrosbarn har tagit upp detta som ett problem – att barn som placeras känner sig som en inkomst för familjehemmet, att det ständigt pågår diskussioner om ekonomin med familjehemmet, med socialtjänsten och i många fall med en privat aktör. Här anser vi att det inte ska finnas några privata aktörer. Det ska inte vara en privat marknad att vårda utsatta barn. Det håller också en majoritet av svenska folket med om.

Vidare saknar vi betoning på placerade barns rätt till syskonrelationer – de relationer som för många av oss är de längsta i livet. Det finns ingenting nu i riktlinjerna som säger att syskon ska placeras tillsammans. Vi hade gärna sett att det hade betonats mer. Det finns också forskning kring detta och vad syskon betyder för barn som placeras och syskon som splittras. Man har ingen att dela erfarenheterna med av den uppväxt som gjorde att man blev placerad.

Annars hänvisar vi till det särskilda uttalandet i kommunstyrelsen. Jag yrkar bifall.

Anförande nr 135

Madeleine Kaharscho Fridh (FI): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! För många år sedan lyssnade jag på *Barnen* i P1, ett program där barn intervjuades i olika frågor. Jag fastnade mycket för ett inslag, som handlade om Sonny, som då var familjehemsplacerad. Man fick följa honom från när han var familjehemsplacerad till 13 år senare och hur han tänkte kring det. Han sa så här när han var mindre: Jag ville inte berätta för någon, för jag visste inte vad det skulle få för konsekvenser. Alla älskar ju sina föräldrar.

Det nya programmet är bra på många sätt. Vi ser väldigt positivt på att barnrättsperspektivet är förstärkt, till exempel, att man har fokus på hälsa och så vidare. Det framgår i programmet att man ska låta barn komma till tals. Det finns en rubrik som handlar särskilt om det. Men samtidigt tycker vi att det står ganska lite om det. Det kan vara ganska svårt för barn att berätta om sina behov, sina känslor och sina funderingar – särskilt för barn som på olika sätt har farit illa.

I det sammanhanget är föräldrar och andra vuxna en nyckel för att göra svåra frågor pratbara och för att barn ska kunna berätta både inför placeringar och när man har blivit placerad vad man faktiskt behöver för att kunna uttrycka sina behov under och efter en placering. Vi menar att riktlinjerna ännu tydligare skulle kunna vara vägledande i hur man som vuxen, oavsett om man arbetar inom socialtjänsten eller om man är lärare eller en annan viktig vuxen, på olika sätt möter barn som är familjehemsplacerade.

Ett gott exempel på hur man kan jobba med att göra de här frågorna pratbara som vi vill tipsa socialborgarrådet om är Rädda Barnens material. Det handlar om att byta sitt hem. Jag tänkte lämna över det till dig senare, Jan Jönsson. Det är ett jättefint material att inspireras av, och det handlar helt enkelt om hur vi vuxna pratar om de här frågorna på ett sätt som inte stigmatiserar de barn som lever i de här väldigt svåra situationerna och med de här svåra uppväxtvillkoren. Det är ett medskick som vi vill göra till detta arbete.

§ 18 Överenskommelser om exploatering och försäljning avseende projekt Skärholmsdalen, Fokus Skärholmen

§ 19 Detaljplan för Skärholmsdalen, del av Skärholmen 2:1, invid Gillsätra, Kråkholmen m.fl. (ca 800 bostäder), Dp 2016-15385-54

Anförande nr 136

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Denna detaljplan för Skärholmsområdet är den detaljplan inom Fokus Skärholmen som har varit den besvärligaste avseende intrång i naturmark. Vi från Miljöpartiet är dock tacksamma för att man har arbetat med öppna, U-formade kvarter som sparar värdefull naturmark genom att man kan terränganpassa dem i stället för att göra slutna kvarter där man måste planspränga allting.

Det är också bra att kvarteret i nordöst, i öppningen av dalgången och entrén till naturreservatet, togs bort. Det ger en bättre ingång till det högt uppskattade naturreservatet. Planen ger cirka 800 bostäder, vårdboende, service och förskolor, vilket är välkommet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 20 Överenskommelse om exploatering med markförsäljning och tomträttsupplåtelse för bostads-, förskole- och kommersiella ändamål inom kv. Fader Bergström i Hägersten med Skanska m.fl.

§ 21 Detaljplan för Fader Bergström 3 med flera i stadsdelen Axelsberg (cirka 455 bostäder, förskolor och centrumverksamhet), Dp 2015-18144-54

Anförande nr 137

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag visar nu några bilder på skärmen. Det här är en brasklapp. Det känns ibland som att ni i övriga partier har lite svårt att inse att vi människor är en delmängd av allt levande på jorden i livets väl på den här lilla planeten. Om vi tar hand om naturen tar den hand om oss.

Jag är ledsen, men jag kan inte förmå mig att tycka att detta projekt är så himla välutformat – därav denna brasklapp. Miljöpartiet har inte fått gehör för synpunkterna att exploateringsgraden borde ha minskats, att grönmarksintrånget är alldeles för omfattande och att detta projekt borde ha omformats utformningsmässigt. Vi har ingått i olika majoriteter där projektet har drivits framåt, men vi har misslyckats med att ändra det då vi inte har haft andra partier med oss. Det är många bostäder, ja, men vi beklagar att så mycket värdefull naturmark exploateras.

Med viss sorg i hjärtat kommer dock vi i Miljöpartiet att rösta för detta förslag. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 138

S a r a S t e n u d d (V): Ordförande, åhörare, ledamöter! Jag kommer inte att prata om det här utifrån en stadsbyggnadssynpunkt utan utifrån exploatering, där vi har en reservation. Där har vi att säga att det finns mycket i ärendet som vi tycker verkar väl genomtänkt i bebyggelsen. Vi ser till exempel mycket positivt på inkluderandet av gruppboende och servicelägenheter.

Däremot vänder vi oss kraftfullt emot att det i beslutsunderlaget framställs som att projektet har en mångfald av upplåtelseformer. Det är alltså enbart 20 procent av bostäderna som är tänkta att bli hyreslägenheter. Om viljan hade funnits i exploateringsavtalen att bryta segregationen och se till att det fanns mer blandade upplåtelseformer hade man kunnat ändra detta under gång, för det finns ett sådant överskott vid försäljningen av marken och så vidare. Det finns ett väldigt plustecken. Vi tycker därför att det är mycket märkligt att man inte har höjt nivån på hyresrätterna i projektet.

Det är ett lysande exempel, för om man tittar på hur det ser ut runt omkring ser man att det är flest bostadsrätter. Om det är någonting den här staden behöver, som vi alltid tjuvar om från Vänsterpartiets sida, är det hyresrätter som även vanliga människor kan efterfråga – en annan kategori som inte har råd att låna till sin bostad, till exempel lastbilschaufförer, förskollärare och så vidare. Alla måste kunna ha råd att bo i Stockholm.

Anförande nr 139

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att gå upp i talarstolen när vi får chansen att prata om fördelningen mellan hyresrätter och bostadsrätter igen. Jag vill bara kommentera en sak, Sara. Dels har Hägersten eller Axelsberg, som området tillhör, en relativt jämn fördelning av bostadsrätter och hyresrätter. Det är inte så att det är en extrem övervikt åt det ena eller det andra hållet, vilket jag tycker det lät som på dig. Jag tror att det är 1 500 hyresrätter och 1 700 bostadsrätter. En av aktörerna här, Rikshem, äger också sin mark själv, så vi har svårt att tala om vad de ska bygga för någonting. Det påverkar såklart fördelningen inom projektet.

Jag vill också kommentera något när det gäller ekonomin: Projektet ger absolut ett överskott, och det är vi väldigt glada för. Vi har ju ett antal projekt, bland annat det som vi beslutade om utan debatt alldeles nyss, som faktiskt går med minus. Det finns alltså en anledning till att vissa projekt går med plus och vissa med minus.

Jag tycker att det är en rimlig avvägning av vilka som äger marken, ekonomin och förhållandet i Hägersten mellan hyresrätter och bostadsrätter att det blir på det här sättet.

Anförande nr 140

S a r a S t e n u d d (V): Ja, men vi är ju aldrig riktigt nöjda förrän vi får upp andelen hyresrätter ytterligare. Vi tycker att i ett sådant här projekt, som gick med så mycket plus, borde vi ha kunnat ha lite mer än 20 procent. Det är klart att vi inte kan påverka dem som redan äger sin mark, men i de projekt där det inte är så skulle vi ha kunnat begära hyresrätter i större utsträckning eller sett till att det blev så.

Hägersten är ett av de områden där det har skett väldigt mycket omvandlingar från hyresbostäder till bostadsrätter. För att kompensera det, få en bättre fördelning över hela staden och bryta segregationen anser vi att man borde ha lyft nivån här.

Anförande nr 141

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tycker ändå att det här är ett ganska bra ärende. Det ligger som vanligt en del klokskap i det som Cecilia Obermüller säger om att man tar naturmark i anspråk. Jag hade önskat att det hade gått att göra på ett något annorlunda sätt. Det har dock visat sig att det var ganska svårt och att det inte bara är staden som äger marken.

Det är en mycket skicklig planhandläggare på stadsbyggnadskontoret, Joel Berring, som har haft ansvaret för helheten. Jag tycker att helheten till slut är bra. Bland annat för att Cecilia tjtade – och det vet alla att Cecilia kan göra – fick vi också en annan hantering av ytor som annars hade varit helt hårdgjorda. Jag tycker inte att du ska förminska dig själv, Cecilia, för du har bidragit i processen till att det har blivit bättre eller, om du så vill, något mindre dåligt.

I ärendet som sådant förtjänar det också att sägas att man kommer att bygga även i Axelsbergs centrum. Den planen har vi tagit. Det är privat mark, och där kommer hyresrätter att byggas. I den västra delen av Aspudden är Familjebostäder och

Stockholmshem starkt representerade som fastighetsägare. Det är alltså väldigt mycket hyresrätter där. Gemensamt har man centrumet i Axelsberg; det är det närmaste närcentrum man har om man bor där, bortsett från Konsumbutiken nere i Örnberg.

Detta är ett bra projekt också när det gäller segregationen. Av det skälet är jag inte orolig för att det blir fler bostadsrätter. Men det återkommer Peter Backlund till, som kan detta mer i detalj.

Det vi skulle ha kunnat göra ytterligare, och som vi också prövade, är fler inslag av lameller. Vi kunde också ha slutit kvarter. Å andra sidan funkar det inte riktigt heller med de stora skivhusen som står där. Det skulle ha blivit en ganska abrupt ändring av själva byggnadsstilen i området. Å tredje sidan trappar detta av ned mot villaområdena. Sammantaget är Fader Bergström tillsammans med Axelsbergs centrum väldigt bra detaljplaner.

Jag yrkar bifall till vårt förslag i kommunstyrelsen som gäller Fader Bergström.

Anförande nr 142

Cecilia Oberrüller (MP): Det må vara en duktig handläggare som har hanterat ärendet nu på sistone, men det är ju ett ärvt ärende. Vi har hållit på med det länge. Problemet är att exploateringsgraden sattes för högt redan från början i ett litet område. Det är ett alltför begränsat område och en för hög numerär för att man över huvud taget ska kunna lösa det på ett vettigt sätt.

Men det blir som det blir. Man har väl gjort vissa förbättringar i det hela men tyvärr inte sparat hela den absolut mest värdefulla naturmarken. Tyvärr river man också fantastiska förskolor med fantastiska gårdar. Jag har aldrig sett något finare. Men det är som det är. Vi får mycket bostäder.

Som sagt: Vi bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 143

Björn Ljung (L): Jag kan bara konstatera att det har blivit bättre, och det har det blivit bland annat med hjälp av Cecilias tjat på oss andra.

Anförande nr 144

Peter Backlund (L): Ordförande och ledamöter! Fader Bergström i Axelsberg är ett projekt som är mumma för oss liberaler. 450 bostäder, förskolor och servicelägenheter, gruppboende och centrumlokaler bidrar till förnyelse och en tätare miljö – dessutom i en närförort med alldeles utmärkta kommunikationer.

Det är en väl genomarbetad detaljplan, trots att den har varit aktuell väldigt länge, som jag såg i handlingarna. Man har jobbat med den i olika majoriteter och så vidare. Det är bra att det är både hyresrätter och bostadsrätter, även om det är något färre hyresrätter i just det här förslaget. Men det finns ganska mycket hyresrätter runt om, så sammantaget är det faktiskt fullt rimligt att det är bostadsrätter i just det här området.

Jag tycker egentligen att vi ska vara rätt glada för att ekonomin för en gångs skull inte är skakig. Det finns andra projekt där det är betydligt mer risktagande. Vi tog nyss ett projekt med betydligt större risktagande – det som handlar om Skärholmen. Vi måste vara realistiska. Jag skulle nog vilja säga att vi i majoriteten har en lite mer realistisk hållning till de ekonomiska realiteterna. Någonstans måste vi ta igen det man förlorar på gungorna, och det gör vi just i det här projektet.

Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 145

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Efter 14 år som borgarråd har jag inte riktigt förstått förrän nu varför man ska ha företrädare på talarlistan och varför man ska vara först. Men nu förstår jag att annars är till slut allting sagt när man går upp. Då måste man upprepa det, och det går ju inte.

Jag tänkte så här: Jag börjar med att tala om det här med ärvt ärende, för detta är i allra högsta grad ett ärvt ärende. Jag har haft några ärenden på mitt bord som har varit ärvda. Det är ofta så processen är. Det här tillhör de ärenden som faktiskt har behövt förändras lite under resans gång. Jag tycker att vi har fått ett mycket, mycket bättre ärende, som flera har varit inne på. Jag tycker även att den arkitektur vi ser på de fastigheter som är inblandade har utvecklats positivt. Vi har levande bottenvåningar, och vi har en terrassering i huskropparna som gör att det här antagligen blir väldigt fina bostäder i många delar.

Jag vill också poängtera det som sägs om att det här är en del av ett större projekt i området. Om man räknar in alla de aktörer som vill bygga i området är det också fler hyresrätter på gång. Det är fler bostäder på gång i området. Just detta ärende är ändå det största, och det är 455 bostäder, förskolor, gruppboende, servicelägenheter och annat som är viktiga saker att fylla på med i staden.

Jag noterar att vi är enade i sak när det gäller själva stadsbyggnadsärendet, och till syvende och sist yrkar jag självklart bifall till det.

Men jag vill ändå säga till Miljöpartiet, för jag vet att ni har varit känsliga i detta ärende, att det sker kompensation. Man har flyttat en del av projektet längre västerut, man har flyttat in förskolor i bostadshus och annat för att minska avtrycken. Längre än så här kommer vi inte. Vi får många bostäder på plats, och jag tror att vi alla med gott samvete kan yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 146

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Jag har lärt mig att man före kritik alltid ska börja med någonting bra, som i ett visst scenario.

Det jag har läst i underlaget är upprustning av Arkenparken, som jag tycker är jättepositivt. Jag tror att många barn i området kommer att uppskatta det, inte minst elever som går på Hägerstenshamnens skola.

Vi ser såklart positivt på att det byggs många nya bostäder i området, men vi skulle precis som Vänsterpartiet önska att det var fler hyresrätter för att möjliggöra för personer med mindre marginaler att bo. Alla har ju inte möjlighet att låna. Det nämndes tidigare i dag att det är relativt jämn fördelning i området. Inte minst då är det extra viktigt att försöka upprätthålla denna jämna fördelning så att vi inte bidrar ännu mer till att Hägersten blir ett område med alltför många bostadsrätter och inte lika många hyresrätter. Jag bor i området, och jag tycker att det känns ganska homogent. Det är viktigt att inte bidra ännu mer till det.

Jag kan hålla med Cecilia när det gäller grönområden. Det är viktigt att inte dra ned för mycket på dem. Joakim nämnde att man i det här ärendet jobbar med grönkompensation. Men i Hägersten är det ganska många områden där man tar lite grönt här och lite grönt där. Till slut är det inte så mycket grönt kvar och inte en så himla trevlig plats att bo på. Det där är viktigt att tänka på i helheten.

§ 24 Inrätta gröna parkeringsköp och en mobilitetsfond

Anförande nr 147

Arvid Vikman (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Ibland har vi i politiken en förmåga att skapa konflikter där det kanske inte finns några eller behöver finnas några. Det kan vara dynamiskt, och roligt ibland. Men jag tror att vi måste försöka se till stadens bästa, särskilt när det gäller klimatfrågan.

I det här fallet är det ett tråkigt exempel. Vi har skrivit en motion som samtliga remissinstanser tycker är positiv. Jag tycker dessutom att det ansvariga borgarrådet verkar vara positiv. Men motionen får ändå inte gehör och släpps inte fram för att kunna bli verklighet.

Staden har nu i ett antal år arbetat målinriktat med att få till fler mobilitetslösningar och hitta fler sätt att skapa alternativ till att köra bil i staden. Vi har både gröna parkeringstal och parkeringsköp som lösningar. Efter att ha följt hur man arbetar i andra delar av landet, i det här fallet Umeå och Malmö, har vi sett bra och kloka upplägg för hur man kan göra även parkeringsköpen gröna men också inrätta en mobilitetsfond för att få ännu mer fart i utvecklingen.

Därför har vi lagt fram motionen, som ligger väl i riktning med den tidigare inslagna linjen i staden men som tar ytterligare ett kliv – ett nödvändigt och grönt kliv – framåt. Som jag sa är samtliga remissinstanser positiva till inriktningen i det här. Jag förstår att även Daniel Helldén verkar var positiv till inriktningen i motionen. Men i stället för att bifalla motionen så att vi kommer framåt blir det stopp med hänvisning till att förslagen kanske redan är möjliga att genomföra med tidigare fattade beslut. Men man går inte fram med några beslut för att faktiskt göra verklighet av det här så att vi kommer framåt.

Därför yrkar jag bifall till motionen och tänker att jag därmed ger majoriteten en ny chans att rösta för att ta detta ytterligare kliv i klimatomställningen.

Anförande nr 148

Borgarrådet Helldén (MP): Ordförande och Arvid Vikman! Jag tycker att det är roligt att du har skrivit den här motionen. Den kom 2020, så det har tagit ett tag. Vi har haft lite pandemi emellan och så vidare. Men nu finns den på plats.

Du sitter i Stockholm Parkerings bolagsstyrelse och ser det arbete som pågår där. Jag skulle vilja säga att det mesta av det som du tar upp finns, med lite andra namn, i staden redan i dag. Frågan är hur vi gör med parkeringsplatserna. Hur minskar vi parkeringsplatserna, hur minskar vi antalet bilar och hur får vi folk att gå och cykla och ta sig fram på andra sätt? Hur får vi dem att bete sig lite annorlunda än de är vana vid? Det gör vi till exempel med de gröna parkeringstal som vi har i staden och som innebär, precis som du skriver i motionen, att om man vidtar åtgärder, till exempel bilpooler, bra cykelrum, cykelgarage med lådcyklar och annat, kan man sänka parkeringstalen och därmed se till att de som flyttar in i nya fastigheter inte i samma utsträckning har bil. Man låter bli att bygga bilgarage, och man får andra typer av lösningar. Detta finns redan i staden.

Stockholm Parkering är faktiskt det bolag i landet som har flest mobilitetshubbar. Det finns ingen annan plats i landet som har det på det sättet. Vi har som du vet utlämning av varor. Det finns cykelrum, cykelpooler, bilpooler och allt möjligt samtidigt som vi bygger garage där fastighetsägarna köper in sig och fyller på med sina bilar. Våra garage börjar också numera bli nedsållade med laddplatser så att folk kan vara klimatsmarta och lösa detta på ett bra sätt.

De gröna parkeringstalen, som vi tog förra mandatperioden, är nu under utvärdering. Det är korrekt som det står i motionen: Det tar lång tid att bygga husen, så vi har inte riktigt sett effekterna av de gröna parkeringstalen. Men det finns en genomgång. Man utvärderar det hela och försöker se på vilket sätt det behöver utvecklas. Vi måste göra det arbetet hela tiden.

Du nämner att man ska lösa parkeringen inom fastigheten. Det vi egentligen skulle behöva göra, och det som är den stora åtgärden för att få ordning på de här sakerna i staden, är att avveckla boendeparkeringen för nya fastigheter. Jag vet att jag inte riktigt får säga det, men jag måste ändå ta upp det. Så kan vi verkligen se till att sänka antalet parkeringsplatser utan att vi langar ut en massa nya bilar. Då kan vi också se till att folk skaffar cykel, går och åker kollektivt. Det är den stora riktiga åtgärden. Där borde vi följa både Malmö och Göteborg, som faktiskt går före.

Anförande nr 149

A r v i d V i k m a n (S): Det svar som du ger nu är väl egentligen precis det som jag försöker peka på. Vi har en inriktning där vi är på väg framåt, och vi jobbar mycket med idéer och olika typer av sådana här lösningar. Däremot har vi en lösning här i form av de gröna parkeringsköpen, som även de skulle kunna bli mobilitetslösningar i närheten. Det måste inte vara i den egna fastigheten. Det tror jag ändå är ett bra och viktigt förslag. Det är klart att vi ska utvärdera och så vidare, men det här är ju precis den flora och det område som vi redan verkar i, och här kan vi utveckla det ännu mer.

Dessutom är det tänkt att man för den mobilitetsfond som vi föreslår ska kunna använda pengar för den samordnarfunktion som vi pratar om. Man vet att andra, till exempel stadsbyggnadskontoret och Gröna bilister, själva säger att det skulle kunna driva på snabbare när det gäller utvärderingen och samordningen av de olika insatser som vi gör. Därför tror jag att det är bra och viktigt att vi tar även detta steg formellt och fullt ut.

Anförande nr 150

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan säga att jag inte riktigt tror på mobilitetsfonder, för det blir mer av avlatsbrev. Man kan slippa någonting mot att man betalar pengar. Vi vidtar så många åtgärder i dag att man egentligen inte behöver en mobilitetsfond. Vi har pengar för att göra de här sakerna.

Den riktigt stora sak vi måste hantera är utrymmet för bilarna när vi skruvar ned parkeringstal och har gröna parkeringstal och tar in cyklar och allt annat. Folk får ställa sin bil på många platser i den här staden helt gratis eller med boendeparkering, som är på tok för billig i förhållande till vad fastighetsägarna i stället skulle betala för att bygga

parkeringsplatser i sina fastigheter. Nu skickas de ut på gatan. Det är där vi måste göra någonting.

Jag ska vara ärlig: Jag tror inte på en mobilitetsfond – inte i Stockholm. Vi har tillräckligt med resurser att göra allt där ändå. Vi ska se till att folk inte kommer undan med att parkera sin bil för billigt.

Anförande nr 151

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Tack, Arvid, för en bra motion! Att arbeta med parkeringen är ett viktigt verktyg för hållbar mobilitet. I motionen föreslår Arvid ett helhetsgrepp på detta. Det är verkligen någonting som behövs, men utvecklingsarbetet har i stort sett stått stilla den här mandatperioden.

Vi vet från den årliga uppföljningen av klimatutsläppen i Stockholm att de trafikrelaterade utsläppen inte minskade i fjol. Pandemieffekten med minskad trafik var tillfällig, och det saknas verkningsfulla styrmedel för att minska biltrafiken. I motionen föreslås ett antal verktyg som kan bidra till detta.

Stockholm Parkering gör, som Daniel var inne på, redan en hel del i samband med sitt ordinarie uppdrag, som är att förse Stockholm med parkeringsplatser för bilar. Parkeringsköp är i dag ett etablerat sätt att finansiera nya parkeringsplatser. Till exempel cykelboxarna, där man kan låsa in sin cykel och ladda batteriet, är jättepopulära.

Vi i Vänsterpartiet menar, i linje med motionen, att man skulle kunna göra mycket mer. Man skulle kunna minska antalet p-platser ytterligare i nybyggnation och i stället erbjuda andra mobilitetslösningar. På det sättet kan man minska incitamenten att ha egen bil; den behövs helt enkelt inte när mobiliteten kan lösas på andra sätt.

Motionen föreslår också en mobilitetsfond som finansieras av de gröna parkeringsköpen. Det i sin tur möjliggör en resurs som aktivt arbetar med mobilitetslösningar och en länk mellan staden och fastighetsägarna. En annan viktig poäng i motionen är uppföljning och utvärdering. Vi vet inte riktigt vilken effekt de gröna parkeringstalen, som infördes förra mandatperioden, har haft. Det vore viktigt att ha beslutsunderlag för framtida planering.

Vänsterpartiet anser att motionens förslag är bra. Därför yrkar jag bifall till vår och Socialdemokraternas gemensamma reservation i kommunstyrelsen och därmed bifall till motionen.

Anförande nr 152

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Maria! Biltrafiken har gått upp efter att pandemin släppte; det vet vi. Men den ligger fortfarande på en låg nivå. Vi hade en topp ungefär 2017, så man får gå tillbaka till före 2015 för att se nivåer som är så pass låga som de är nu. Det betyder att vi har fått ned trafiken, men om man ser utifrån pandemin och så vidare går den upp.

Däremot har vi fått problem med att utsläppen har gått upp lite mer än vad vi hade räknat med trots att vi har en enorm massa elbilar just nu. Det har att göra med att

biodrivmedlen har minskat i bensinen i det här området, för efterfrågan blev större än i resten av landet. Vi kan liksom inte dra in det här, och det är ett problem som tyvärr är strukturellt. Det är också lite olyckligt att bensinskatten har sänkts, för det är verkligen någonting som har ställt till det och som vissa partier har varit med och orsakat.

Anförande nr 153

M a r i a M u s t o n e n (V): Det har du helt rätt i – en del av utsläppen kommer från att man inte får in lika mycket biodrivmedel till Stockholm som tidigare. Tidigare tog vi en större del proportionellt än resten av landet. Men vi ser tyvärr inte denna utveckling i Stockholm; trafiken minskar inte tillräckligt mycket. Även om elbilsförsäljningen ökar tar det tid att ställa om fordonsflottan. Nu hamnar vi lite på ett sidospår här, men det är viktigt att jobba med alla verktyg som kommunen har för att minska biltrafiken. Jag tror att vi är ganska överens om den frågan.

Anförande nr 154

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande! Feministiskt initiativ yrkar bifall till den gemensamma reservationen. Vi tycker att det är ett bra förslag till motion.

Precis som Maria lyfte upp här tidigare lyfte IPCC i sin senaste rapport fram att vi står vid ett vägskäl. Inte helt oväntat lyfter de fram att det krävs förändringar på samhällsnivå och inte minst på individnivå, att vi behöver fundera på våra livsstilsval och att det såklart är våra styrmedel som påverkar hur vi gör våra val.

Vissa bra initiativ har tagits när det handlar om plast, textil och annat som är viktigt för att vi ska tänka till i vår vardag. Men vi kan inte slå oss för bröstet för att vi har gjort tillräckligt på något sätt i denna fråga. Det måste finnas mycket mer som kan göras. Jag flyttade in i ett bostadsrättsområde med radhus för några år sedan, där det fanns en parkering per radhus. Det kändes väldigt omodernt. Nu är det omgjort till tre delningstjänster med bilpool och parkering samt lite fler cykelutrymmen, som det inte riktigt var dimensionerat för. Det måste finnas möjligheter för staden att vid nybyggen uppmuntra ännu mer till att bygga på det sättet så att det inte förväntas att man ska ha en bil per bostad eller radhus, som det var i det här fallet.

Precis som Arvid nämnde har vi inte råd att inte vara överens eller inte kunna anta motioner där vi faktiskt är överens. Vi skulle kunna frångå den ordningen där vi är överens men inte går med på varandras motioner och förslag.

Anförande nr 155

Borgarrådet H e l l d é n (MP): I mitt anförande sa jag att vi inte är överens, Madeleine, därför att jag tycker att vi i staden gör i princip allt det som Arvid förklarade i sin motion. Sedan finns det några saker där som jag inte tror på som lösning, till exempel fonden.

Däremot borde man ha hanterat frågan om boendeparkering och parkeringsplatser där det fortfarande är avgiftsfritt. Där har vi problemet, och det är det som ställer till det. Även om man har ett radhusområde och kanske tar bort parkeringsplatserna där

kommer man ändå att ha lika mycket bilar ute efter en kvart om man inte har tillräckligt mycket avgifter på gatan. Det är alltså där man måste gå in.

Vi är inte överens. Det är det som är problemet.

Anförande nr 156

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Jag uppfattade att vi var överens om gröna parkeringstal. Där lät det som att staden redan gör det som man kan göra, men jag tror att man kan göra mer i det avseendet för att ännu mer uppmuntra till delningstjänster och annat som är viktigt för en modern stad. Om detta är vi i alla fall överens.

Anförande nr 157

A r v i d V i k m a n (S): Jag begärde ordet igen, för jag kände att jag var skyldig Daniel Helldén och kanske även majoriteten en ursäkt. Jag började mitt anförande med att nästan anklaga er för att lägga prestige i frågan. Jag hade tänkt erbjuda att ta bort mitt namn från motionen och att Daniel kunde ta över den, och så kunde vi gå framåt på något sätt. Men det visar sig alldeles tydligt och klart att vi faktiskt inte är överens i denna fråga. Jag tror att det är viktigt.

Vi kan titta på hanteringen. Majoriteten har ansett det besvarat, och man har inte motiverat någonstans i text och sagt att vi inte är överens om mobilitetsfonden eller sagt att den typ av resurser för samordning som vi föreslår inte behövs. Jag tror att det i så fall är ett viktigt besked som majoriteten måste ge. Vi tror inte på de lösningarna, trots att remissinstanserna kliver fram och säger att det är en lösning som skulle hjälpa oss att både samordna oss snabbare, komma framåt och utvärdera förslagen.

Jag tror att det är viktigt att tydliggöra att vi inte är överens. Ni borde tydligt säga detta, skriva det och motivera det, så att vi kan få det på bordet.

Anförande nr 158

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Nej, vi är inte överens, Arvid, men i vissa delar är vi överens på så vis att jag tycker att vi redan gör det mesta som du skriver i motionen och att vi gör det på ett bra sätt. Vi är dessutom ledande i landet inom det arbete som vi gör.

Däremot är mobilitetsfonden ett extremt enkelt sätt att lösa ett problem för många och kanske också för förvaltningar, därför att man bara kan ta in pengar och sedan pytsa ut dem någonstans utan att det är särskilt förpliktande. Det är detta som kan vara problemet. Vi behöver skarpa åtgärder på ett helt annat plan. Alla de saker som man kan göra med mobilitetsfonden klarar vi av ändå i denna stad, och det gör vi också.

Anförande nr 159

A r v i d V i k m a n (S): Jag hör var min ursäkt landar någonstans och att oenigheten verkar kvarstå. Det är fyra att-satser, och den första verkar vi vara ganska eniga om. Men de övriga tre är vi faktiskt inte helt överens om, och detta tycker jag är ett viktigt besked.

Det besked som ni gav här tidigare, Daniel, var att alla resurser som behövs för detta område finns på plats, men den typen av funktion som vi föreslår och som remissinstanserna säger är bra finns inte på plats. Detta är något som skulle kunna drivas vidare.

Ni behöver kliva fram och visa att ni vill ha ledartröjan, om ni vill det, för annars tänker vi ta den, och det alldeles snart.

§ 25 Anslut Stockholm till ICAN Cities Appeal till stöd för FN:s konvention om kärnvapenförbud

Anförande nr 160

R o d r i g o A r c e O l i v e r (V): Ordförande, ledamöter! Det är passande att denna motion kommer i dag, i en svår tid för vår världsdel, där vår europeiska granne Ukraina just nu kämpar mot ett stort invasionskrig från den hänsynslöse och maktfullkomlige Putin.

Kriget hade inte kunnat startas om man inte hade använt kärnvapen som hot för att kunna invadera Ukraina. Kärnvapenhot används av länder och arméer för att skrämja och förtrycka folk. Innehav av kärnvapen har ökat otryggheten i hela världen, inklusive vår vackra stad Stockholm. Vi anser att det ligger ett ansvar hos stadens politiker att skydda och skapa trygghet för stadens invånare. Om vi ansluter oss till Ican Cities blir vi en stad till, tillsammans med Göteborg. Genom anslutning kan vi begära att riksdagen och regeringen ställer sig bakom en ratificering av FN:s konvention om kärnvapenförbud. Vi beslutar alltså inte om Sveriges utrikespolitik, utan det överlämnar vi åt regeringen och riksdagen.

Tillsammans med Helsingfors och ett femtiotal städer i Norge, däribland Oslo, som ingår i Ican Cities Appeal, skulle vi kunna försvara rätten för Nordens folk att upprätthålla kärnvapenfria städer i Norden. I samband med Sveriges Natoanslutning 2022–2023 – vad man än må tycka om den – skulle staden i kommande förhandlingar kunna visa att vi vill upprätthålla en kärnvapenfri zon. Glöm inte att vi som politiker ansvarar för att trygga cirka 1 miljon invånare i vår stad! Svik inte stockholmarna!

Vänsterpartiet yrkar bifall till Feministiskt initiativs motion om att Stockholm ska ansluta sig till Ican Cities Appeal för stöd för FN:s konvention om kärnvapenförbud.

Anförande nr 161

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tror inte att det är någon här inne som inte kan hålla med om stora delar av det som precis har sagts när det gäller vårt motstånd mot kärnvapen och att vi är för fred och framför allt hyser en otrolig oro just nu över allt som händer i vår omvärld. Men jag tycker ändå att det är en viktig princip att beslut om utrikespolitik inte ska fattas i denna sal. Det är precis vad detta handlar om. Utrikespolitik i detta land bedrivs alltid på riksnivå, och en anledning till detta är att den ska vara blocköverskridande och hållbar under lång tid.

Det finns en massa bra argument för att skriva under Ican, men jag tycker som sagt att den grundläggande principen är det som stadsledningskontoret skriver. Vi har tidigare försökt lämna in en ansökan till exempelvis Mayors for Peace, men den drogs tillbaka av samma anledning som nu. Jag tycker inte att det är förenligt med den kommunala kompetensen. Feministiskt initiativ, som har skrivit motionen, var med och skrev ett nytt styrdokument under den förra mandatperioden där det framgick väldigt tydligt att vi inte ska bedriva utrikespolitik i denna församling. Jag kommer inte ihåg vilket år det var, men Feministiskt initiativ var i alla fall med på överenskommelsen.

Att det skulle vara en lokal trygghetsfråga är en väldigt vid tolkning. Då skulle vi kunna hävda att försvaret är en lokal trygghetsfråga. Vi kanske ska börja fatta beslut i budgeten om att ge lite pengar till försvaret också och börja bedriva försvarspolitik i denna församling? Det tycker jag inte heller att vi ska göra. När det gäller denna fråga har Ican en väldigt speciell agenda. Jag förstår att det är andra städer som har skrivit under, men jag tycker att vi i den här staden ska hålla på principen att vi inte bedriver utrikespolitik eller försvarspolitik.

Vi gör massor av saker för att öka tryggheten. Vi alla, eller väldigt många av oss i alla fall, ägnar mycket tid åt säkerhetspolitik och fredarbete och åt att bygga broar mellan länder och så vidare. Det är jättebra, men när det gäller Ican och att vi ska bedriva utrikespolitik säger jag nej. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 162

L i s a P a l m (FI): Nu handlar ju motionen om att vi som stad ska skicka en vädjan om att vi ska skriva under FN:s kärnvapenförbudsavtal och om att vi ska skicka en signal till regeringen och staten om beredskap utifall att det fruktansvärda skulle hända. Vi ser i Europa just nu hot om kärnvapenanfall, och då är det otroligt viktigt att Sverige skriver under kärnvapenförbudsavtalet.

Det som är absolut viktigast här är dock att staden behöver ha en beredskap. Sveriges Läkare Mot Kärnvapen har tagit fram en lokal rapport för Stockholms stad, som pekar på det stora behovet av att städer förbereder sig och kollar igenom vilken beredskap man har. Detta är något som Helsingfors och flera andra städer har tagit ställning för, så jag förstår inte varför Stockholm inte skulle kunna ta ställning för det.

Anförande nr 163

K r i s t i n a L u t z (M): Sverige har inte ratificerat fördraget, men vi har skrivit under och gjort väldigt mycket. Sverige har varit pådrivande på riksnivå under många år, inte bara för detta avtal utan för många andra avtal. Vi gör jättemycket.

Vi kommer att diskutera en beredskapsmotion senare, och jag ser mycket fram emot att ta den debatten, som handlar om vår interna beredskap i staden och vad vi bör göra för att göra våra medborgare tryggare. Men jag vidhåller som sagt principen att vi inte ska bedriva utrikespolitik.

Anförande nr 164

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Motionen handlar om säkerhet och trygghet för Stockholms invånare. Kärnvapen är ett hot mot alla människor på hela jorden och mot miljön. Få politiker skulle säga att de tycker om kärnvapen, såklart, men lika få skulle vilja gå i bräsch för att skrota kärnvapen.

Ican, International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, uppmanar alla städer att skriva på ett upprop för att få länder att skriva under FN:s konvention om kärnvapenförbud. På Kärleksudden på Djurgården invigdes för ett par år sedan Kvinnan i fredarbetet. Den hyllar alla de kvinnor som arbetat för fred, nedrustning och icke-våld. Sverige har varit en tydlig röst och drivit på för kärnvapenedrustning. Personer som Birgitta Dahl, Inga Thorsson och inte minst Alva Myrdal har varit tunga

förkämpar mot kärnvapen. Deras kamp är verkligen något för oss att känna stolthet inför och förvalta.

Nej till kärnvapen i Sverige drevs framför allt på av kvinnor som såg vansinnet i upprustningshetsen efter andra världskriget, och även om tiden nu är en annan är det, precis som statsministern sa i går i ett tal, så att Sverige går in i en ny era. Våld föder våld, det vet vi. Avskräckningspolitik, där länder eller försvarsallianser tycks tro att hot om våld och att visa att man kan sätta kraft bakom detta hot är det som upprätthåller fred, är fel. Vi har sett vad detta har fått för konsekvenser i Ukraina, Afghanistan och Syrien.

När FN:s resolution lanserades uttalade Natos chef Jens Stoltenberg att Sverige inte skulle skriva på om vi vill ha goda relationer med Nato. Sveriges svar var att vi gör som vi vill, men någon underskrift blev det inte. Men nu när Sverige är på väg att gå med i Nato är det ännu viktigare för oss i Stockholm att markera att vi inte vill ha kärnvapen i vår stad, att vi inte vill delta i upprustningen och att vi värnar stockholmarnas säkerhet och trygghet. Detta kan vi göra genom att markera och skriva under Icans upprop.

Häromdagen lyssnade jag på en kort intervju med Jan Eliasson där han berättade om ett minne som han bar med sig från UD, där Alva Myrdal talade och en person klagade lite över hennes idealistiska syn på nedrustning. Hon svarade då att det är ovärdigt att ge upp. Det håller jag med om.

Jag hoppas att den staty som jag pratade om i början inte bara blir ett minne blott av handlingar som har genomförts utan också blir ett arbete framåt.

Anförande nr 165

K r i s t i n a L u t z (M): Det var många vackra, fina och bra förebilder där.

Jag undrar bara en sak. Principfråga nummer ett: Är det detta som vi i denna församling ska göra? Fråga nummer två: På vilket sätt skulle det göra stockholmarna tryggare i det omvärldsläge som vi har nu att skriva under och skicka ett signalvärde? Det är mina två frågor.

Anförande nr 166

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Jag tror att det är viktigt att vi som politiker kan vara enade i en kammare som den här om var vi står när det gäller kärnvapen. Jag tror att det är viktigt att stora städer som Stockholm är tydliga. Städer har en stor betydelse i världen i dag, inte bara länder.

Den internationella strategi som du nämnde, Kristina, anger ett antal principer. Där framgår till exempel att vi kan teckna intentionsavtal med organisationer. Där framgår också att vi kan dela med oss av goda exempel och lösningar på hur vi gör och vilken ställning vi tar i olika situationer. Där nämns också att vi ska jobba i enlighet med Agenda 2030, där det står inte minst om hållbar fred. Detta är frågor som vi ser skulle kunna gå i linje med den internationella strategin. Det beror lite på hur man ser på frågan.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 167

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tänkte att jag skulle gå upp eftersom detta är en extra viktig fråga just nu. Jag vill verkligen understryka att det finns en skillnad mellan vad vi vill göra och vad vi tror att staden kan göra. Jag kommer från ett parti som har vuxit upp ur fredsrörelsen och tillhör också ett parti som har fattat ett tydligt beslut om att verka för global nedrustning och ett förbud mot alla kärnvapen. Detta är något som jag håller fast vid.

Mitt parti har nu yrkat på en snabbutredning, mot att man ska kunna placera kärnvapen i Sverige, men det är fortfarande så vi att i denna fråga har gjort en utredning av vad som bör vara möjligt och inte. Där går just att bedriva utrikespolitik från stadens sida emot både strategier och annat. Detta behöver inte motsäga att jag tycker att alla här inne bör fortsätta att motsätta sig kärnvapen och jobba för en kärnvapenfri värld. Det är bara det som vi kan göra framåt. Jag har svårt att tänka mig att det är någon här inne som tycker att det är bra att kärnvapen finns, speciellt inte i det läge som vi befinner oss i nu.

En uppmaning till er alla: Driv detta, och försök skicka upp frågan till riksnivå! Det är en viktig fråga.

Anförande nr 168

L i s a P a l m (FI): Återigen: Detta handlar inte om utrikespolitik – det hävdar vi först och främst – utan det handlar om Stockholms trygghet och Stockholms framtid.

I Göteborg har Miljöpartiet tillsammans med FI och Vänsterpartiet velat driva igenom detta. Varför vill ditt parti göra detta i Göteborg, Katarina, men inte i Stockholm?

Anförande nr 169

Borgarrådet L u h r (MP): Jag kan inte svara för Göteborg. Här har vi gjort bedömningen att det inte är förenligt. Jag tycker inte att detta är en trygghetsfråga bara för stockholmarna, utan det är faktiskt en trygghetsfråga för hela världen.

Jag tycker att det är konstigt att vi ska stå här och säga att det är vi som ska skydda oss. Det finns många delar i detta, men om man börjar använda kärnvapen är vi alla och hela planeten väldigt illa ute.

Anförande nr 170

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Kärnvapen är ett förskräckligt vapen. Det är ett oerhört dödsbringande vapen som kan utrota hela mänskligheten. Jag var för några år sedan i Hiroshima, som är en väldigt speciell plats eftersom det är en av två platser i världen där man har använt sådana vapen aktivt. Där finns ett museum, och om ni någon gång får möjlighet att besöka Japan tycker jag definitivt att ni ska resa dit. Det är ett mycket speciellt museum såtillvida att det är dödstyst när man går runt där eftersom allt man får se är så pass skrämmande.

Likväl är det så att kärnvapen i galna diktatorers händer alltid kommer att vara en fara för hela jordklotet. De kommer inte att bry sig oavsett vilka konventioner, uttalanden eller liknande som vi skriver på. Det är liksom ingenting som de bryr sig om. En bärande del i svensk säkerhetspolitik handlar om att vi anser oss vara en del av det amerikanska kärnvapenparaplyet. Så länge de galna diktatorerna har en del av dessa fruktansvärda vapen får man nog vara glad över att de känner sig rätt rädda eftersom de själva riskerar att utplånas från planeten om de skulle få för sig att börja skjuta i väg raketerna. Detta är ren realpolitik, men det har inte så mycket att göra med vad vi i kommunfullmäktige kan göra.

Vi har mycket viktigare uppgifter. Det handlar om att värna flyktingmottagandet. Det handlar om att göra sådant som vi gjort i dag, då vi har invigt Fria Ukrainas plats utanför den ryska ambassaden. Det handlar om de åtaganden som vi har sagt att vi ska göra när det gäller att bidra till återuppbyggnaden, inte minst i Kiev. Och det handlar förstas om det allra viktigaste, nämligen att vi i våra egna verksamheter – skolan, socialtjänsten, fritidsgårdsgårdsverksamheten och alla våra verksamheter – varje dag tar kampen och försvarar demokrati och mänskliga rättigheter och den frihet som vi har förmånen att få uppleva i vårt fantastiska land. Det är vår viktigaste uppgift.

Anförande nr 171

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Fru ordförande! Det är klart att vi i kommunfullmäktige har många viktiga uppgifter. Men vi brukar inte ställa dem mot varandra, och jag tycker inte att vi ska göra det i detta sammanhang heller.

Motionens andemening handlar om att ansluta sig till en intresseorganisation som står för något som vi alla i denna kammare förmodligen kan skriva under på. Syftet är att visa stockholmarna var vi står. I den strategi vi har står det klart och tydligt att ”staden kan teckna intentionsavtal med internationella organisationer och nätverk eller inom ramen för internationella initiativ staden väljer att delta i”. Detta gör vi i många andra sammanhang.

Jag tycker att det här är en viktig fråga och att vi skulle kunna välja att gå med i nätverket.

Anförande nr 172

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det är bara det att jag inte delar uppfattningen att vi ska säga att den demokratiska världen ska avsäga sig alla kärnvapen medan däremot diktatorerna ska kunna behålla dem och därmed kunna utsätta hela världen för utpressning och ofrihet. Detta är nämligen vad det kommer att leda till, om man skulle plädera för ett förbud i den demokratiska världen, som ju är hela syftet.

Så länge de galna diktatorerna har dessa fruktansvärda vapen behöver demokratierna kunna försvara sig. Tyvärr innebär detta att det behöver finnas ett kärnvapenparaply. Jag tycker inte att Sverige ska ha några egna kärnvapen, men det är bra att det finns demokratier som har det. Annars skulle vi vara rätt rökta, skulle jag säga.

Anförande nr 173

N i k e Ö r b r i n k (KD): I dessa kritiska och prövande tider ska det förtydligas, ifall det är några av våra kära stockholmare som tittar på denna debatt, att den inte handlar om huruvida man är för eller emot kärnvapen. Den handlar egentligen bara om på vilka nivåer den här typen av beslut ska tas.

Jag tyckte att det var en viktig poäng som lyftes upp här tidigare, nämligen behovet av enighet i denna kammare. På samma sätt skulle jag säga att behovet av enighet kanske väger ännu tyngre i ett land. Man ändå får säga att Sverige rustar upp och bygger ut militärt, både vår personalstyrka och Försvarsmakten. Vi hjälper även Ukraina, i det här fallet, att rusta upp och stötta deras sak. I ett sådant kritiskt och prövande läge blir det märkligt att Stockholm, Sveriges huvudstad, ska ta egna utrikespolitiska initiativ.

Jag tycker inte heller att argumentet håller, att det bara handlar om en intresseorganisation och att det är viktigt att skriva under för att visa stockholmarna var vi står. Vi kan berätta för stockholmarna var vi står i frågan och vad vi tycker allmänt om kärnvapen. Detta har om inte annat framkommit i denna debatt. Men jag anser inte att symboliska intresseorganisationer, för att visa för stockholmarna var vi står, ska väga tyngre än att Sverige ska ha en enhetlig, sammanhållen och långsiktig utrikespolitik. Därför ska de besluten inte fattas här.

Anförande nr 174

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vet inte riktigt om detta ska räknas som en sakupplysning eller ett argumenterande, men eftersom Lisa Palm lyfte upp att Miljöpartiet i Göteborg drivit denna fråga blev det väldigt tydligt nu. Det visar sig nämligen att förvaltningsrätten har rivit upp Göteborgs ansökan och sagt att Göteborg inte får ansluta sig till Ican Cities Appeal. Efter att ha läst det tycker jag att den bedömning som staden har gjort verkar ännu mer korrekt.

Anförande nr 175

L i s a P a l m (FI): Sakupplysningen tillbaka blir att man inte har provat detta vidare, och det är därför vi vill gå samman med Göteborg, så att fler städer kan testa hur man ställer sig i frågan om att ansluta sig till avtalet.

Anförande nr 176

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tyckte verkligen inte att det framgick av den replik som jag fick tidigare att Lisa Palm visste att förvaltningsrätten hade rivit upp beslutet, men då vet alla det.

§ 26 Kostnadsfri simskola för stadens 6-åringar

Anförande nr 177

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! Livräddningssällskapet menar att simkunnighet är en klassfråga. Man har visat på ett tydligt samband mellan socioekonomiska förhållanden, ursprung och simkunnighet. Ensamstående föräldrar och barn som har ursprung i Mellanöstern är överrepresenterade i drunkningsstatistiken. Man pekar bland annat på de höga priserna för simskolor som en orsak.

Vi från Vänsterpartiet efterlyser en politik för att varenda unge ska lära sig att simma – varenda tjatting, för att använda en Palmereferens. Vi föreslår därför att staden ska införa kostnadsfri simskola för alla sexåringar i staden.

När vi röda har inflytande i Göteborg inför vi gratis simskola för alla barn. När de blå styr plockar man bort det. Men erfarenheterna av gratis simskola har varit väldigt bra, framför allt när det gäller att till exempel ge barn tidig vattenvana. Ni blågröna yrkar på att motionen ska anses besvarad. Med detta brukar man mena att det antingen redan görs eller är under arbete, men om vår motion verkligen var besvarad hade ni väl mött oss på någon punkt. Jag tycker att det hade varit mer ärligt om ni i så fall hade avslagit vår motion.

I underlagen från er framhåller ni att fattiga familjer kan få reducerad avgift, men enligt stadens nuvarande regler kan en måltidspersonal som tjänar 26 000 i månaden, till exempel en ensamstående pappa, inte få reducerad avgift. Det är samma sak med en lokalvårdare, ensamstående med barn, som tjänar 25 000. Man måste alltså ned till ungefär 19 000 i inkomst för att få del av den rabatt eller avgiftsreducering som finns.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets motion, som innebär att vi inför gratis simskola.

Anförande nr 178

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Tobias, för att ni har skrivit motionen! Det är jätteviktigt att vi pratar om hur vi ska se till att alla barn i Stockholm lär sig att simma. Det är bokstavligt talat en livsviktig kunskap. Men den stora frågan är: Hur når vi de sexåringar som vi vill nå? Som remissinstanserna för motionen pekar på är det inte säkert att det absolut bästa sättet att nå de barn och unga som vi behöver nå är att införa avgiftsfri simskola för alla sexåringar i hela Stockholm.

I stället har vi i den grönbå majoriteten valt att under dessa år fokusera på det som vi vet faktiskt når alla sexåringar, och det är genom skolan. Förra året genomförde vi det som vi kallar för förberedande simskola för alla förskoleklasser i Järvaområdet. Det genomfördes också i Hässelby-Vällingbys stadsdelsområde. Det gällde alltså våra utomhusbad Järvabadet och Nälstabadet. Detta visade sig ge väldigt goda resultat. Man kunde bland annat se att barn som kanske aldrig hade varit i vatten tidigare vågade doppa huvudet. Det är precis detta som vi behöver göra, för skolor har i uppdrag att se till att alla barn lär sig simma och kan simma. Men det är väldigt svårt att lära sig att simma i skolan om man inte har vattenvanan med sig från början.

Jag tror verkligen på det som vi gör nu, att vi samarbetar i idrottsnämnden och utbildningsnämnden och att vi erbjuder alla förskoleklasser förberedande simskola. Vi utökar den satsning som vi påbörjade förra året till att nu gälla alla förskoleklasser i Stockholms ytterstadsområden. Jag ska till Skärholmen senare i veckan och se vad de hittar på där, för det är i full gång i detta nu. Jag hoppas att vi, efter att vi har byggt ut detta till alla ytterstadsområden, kan få möjlighet att bygga ut det till hela staden.

Vi gör många andra saker också. Vi behöver använda alla vattenytor vi har. En helt ny sak som vi gör denna sommar är att anställa feriearbetande ungdomar som också har möjlighet att jobba med vattenvana i våra plaskdomar. Detta behöver vi göra när vi har brist på idrottsytor.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 179

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Tack för svaret, Karin! Man måste jobba på alla fronter för att öka simkunnigheten. Det kan inte vara så att simkunnighet ska vara en klassfråga. Jag tycker absolut att de åtgärder som du räknade upp är väldigt bra, men vi ser också att 700 kronor för en lokalvårdare som, enligt vissa tabeller på Kommunals hemsida, tjänar 25 401 kronor är en ganska dryg utgift. Den lokalvårdaren har inte ens rätt till reducering. Vi tror att om man skulle göra detta gratis skulle vi ha ytterligare en åtgärd som skulle kunna göra att fler får simundervisning.

Min fråga är: Ser du också att det kan vara ett problem för en lokalvårdare att betala 700 kronor för simskola?

Anförande nr 180

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag håller helt med dig, Tobias, om att simkunnighet inte ska vara en klassfråga. Det är bland annat därför som vi har försökt jobba med att rikta avgiftssänkningar till dem som har det allra tuffast ekonomiskt. Där kan vi säkert göra ännu mer. Problemet är att bara genomföra en helt avgiftsfri simskola för alla sexåringar i hela Stockholm. Jag är rädd att detta inte kommer att nå dem som verkligen behöver det.

Under den förra mandatperioden genomförde den dåvarande vänstermajoriteten reducerade avgifter på ett antal anläggningar i ytterstaden. Då kunde man se att det kanske inte alltid var de som bodde i ytterstadsstadsdelarna som tog del av den reducerade avgiften utan att det var barn från till exempel innerstaden som åkte och utnyttjade den reducerade taxan. Jag tror att vi behöver jobba mer träffsäkert för att nå dem som vi verkligen vill nå. Där kan vi säkert göra mer.

Anförande nr 181

M a d e l e i n e K a h a r a s c h o F r i d h (FI): Jag börjar med att yrka bifall till Vänsterpartiets motion, så att jag inte missar det.

Vi tycker att det är en bra motion. Vi tror på både generella och riktade insatser för att se till att alla barn blir simkunniga. Jag vet inte om det finns fortfarande, men tidigare fick man ett gratis entrékort när man gick i förskoleklass. Det är ett jättebra sätt att

informera om att det är dags att börja simma och besöka simhallarna. Det vore inte dumt om vårdnadshavare, i samband med att man får ett sådant kort, också blir informerade om att det finns gratis simundervisning.

Jag och Feministiskt initiativ tror att det är viktigt med den typen av generella insatser samtidigt som det är viktigt med den typ av insatser som Karin Ernlund beskriver och som är riktade till särskilt utsatta områden.

Anförande nr 182

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande, fullmäktige! I går var jag i Farsta simhall, ensam vuxen med mina tre barn, och badade. Det kunde jag göra eftersom de har gått i bland annat Stockholms stads fantastiska simskoleundervisning. Jag satte upp dem exakt den dag då platserna till kurserna släpptes, för man måste vara först med att anmäla sig, innan alla platser tar slut. Det finns alltså hinder både när det gäller platstillgången och när det gäller ekonomin. Den reducering som finns nu når trots allt väldigt få, som Tobias var inne på.

Jag tror att det är jättebra att jobba med sexåringar. Det är en jättebra start. Det skulle kunna kombineras med det här förslaget, att man efter det får gå en kurs avgiftsfritt i stadens simskolor. Då skulle vi kunna få upp simkunnigheten ännu mer så att det inte blir en klassfråga i framtiden.

Jag yrkar bifall till vår motion.

§ 27 Återbruksgallerior

Anförande nr 183

M a r i a M u s t o n e n (V): Jag tackar för svaret. Jag noterar att de flesta remissinstanser är positiva till våra förslag. Vi fick inspiration till motionen från Eskilstuna kommun, som har etablerat och drivit återbruksgallerian Retuna. Idén är att man kommer till återvinningscentralen med sina begagnade varor, och sedan bedömer Retunas personal om varorna ska gå till gallerians butiker, till materialåtervinning eller, i sista hand, till energiåtervinning. Vid behov rustas varorna upp före försäljning. För kunden är det som att handla i en vanlig galleria med olika butiker som säljer till exempel kläder, sportprylar, it-utrustning eller hushållsprylar. Man kan också ta en fika, luncha eller gå på kurs eller föreläsning. Retuna har varit en succé, och den kombinerar cirkulär ekonomi och arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Verksamheten sorterar under det kommunala bolaget Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö.

Vi är såklart medvetna om att Retunas koncept inte går att kombinera rakt av till Stockholm, men mycket av det är direkt tillämbart i vårt sammanhang. Vi ser stora möjligheter och synergier med konceptet, som kan bli en vidareutveckling av de återbruksprojekt som man har på olika håll i staden.

Stockholmarna är intresserade återbruk, men vi behöver ge en extra skjuts för att göra det så lätt som möjligt att köpa begagnat. Det kan användas för att skapa nya Stockholmsjobb, som en introduktion till arbetslivet. Det kan kombineras med mode, design och konst, som kan skapa nya unika produkter och konstverk av de begagnade materialen. Det kan stimulera företagsamhet inom de kreativa näringarna på det sättet. Och det kan användas pedagogiskt från förskolan ända upp till universitetet. Möjligheterna med konceptet är väldigt många.

Vi har även inkluderat återanvändning av byggmaterial i motionen. Det är ett område där man verkligen inte alls har kommit så långt med återvinningen och där det är svårt att matcha utbud med efterfrågan. En kommunal verksamhet som är öppen för alla skulle kunna bli det momentum som behövs för att få fart på cirkulariteten inom byggområdet.

Bifall till motionen!

Anförande nr 184

Borgarrådet L u h r (MP): Tack för en kul motion! Det finns några saker som jag tycker extra mycket om att prata om. Det är biologisk mångfald, klimat och återbruk. Nu tänker jag prata lite återbruk här.

Vi har massor av nya återbrukskoncept i Stockholm. Detta är något som Stockholm Vatten och Avfall har jobbat med under snart åtta år nu, sedan vi började styra. Det som vi har på våra återvinningscentraler nu är återbruksdiskar där man kan lämna saker som någon annan kan använda och som sedan går vidare till secondhandbutiker, som har upphandlat varorna. Det som inte går till secondhandbutikerna går vidare till stadens egna återbruk antingen i Skärholmen eller i Roslagstull eller till det nya koncept vi har, där man kan boka returfynd på nätet. Vi har också pop-up-återbruk

som åker runt på stan och stannar på olika platser där man kan lämna och hämta saker. Vi har nu under de senaste veckorna testat återbruk på pråm, vilket blev en stor succé i Gamla stan, bland annat, där det är svårt att få in pop-up-återbruken. När det gäller byggmaterial letar vi just nu enligt handlingsplanen för cirkulärt byggande efter en depå på där vi kan förvara byggmaterial i större mängder som vi kan bygga vidare på.

Anledningen till att vi kanske inte tycker att det är den bästa idén att ha samma koncept som Retuna, som jag tycker är fantastiskt, är att jag tror att en del av problematiken i Stockholm är att människor har svårt att åka till en enda plats för att lämna sina uttjänta prylar. Vi vill att återbruken ska komma nära stockholmarna. Det som alltid kommer upp vid undersökningar av när stockholmarna använder sina bilar är att de vill åka till Ikea och att de vill åka och lämna sina grejer på en återvinningscentral. Om man i stället kan låta återbruken komma närmare stockholmarna behövs inte bilen till alla dessa saker, och man minskar samtidigt bilberoendet.

Återbruk är jätteviktigt. Jag slet med mig en lista när det gäller pop-up-återbruken. Under 2021 kom 57 000 stockholmare till pop-up-återbruken och lämnade saker, 62 000 saker fick nya ägare, 27 ton prylar kunde leva vidare, 7 ½ ton miljöförligt avfall togs om hand på rätt sätt och 12 ton elektronik lämnades in för återvinning. Det finns massor av vinster i att låta återbruk och återvinning komma närmare stockholmarna. Jag hoppas snart kunna presentera ännu bättre saker som finns i pipeline.

Anförande nr 185

M a l i n E r i c s o n (FI): Återbruksgallerior är en mycket bra idé och en väldigt enkel idé för att uppmuntra till att använda saker på nytt och inte producera nytt. Det är också ett sätt att värdera äldre saker även om man själv inte är så förtjust i dem och vill ha dem kvar. Vi är nog många som har stått och tittat ned i någon container på återvinningscentralen och till vår fasa sett en vacker möbel ligga där och slänga.

Vi vill därför gärna ansluta oss till motionen. Det är en fråga som vi i Feministiskt initiativ har drivit ett tag. Vi yrkar bifall till motionen och den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 186

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Fru ordförande! Jag vill såklart yrka bifall till motionen, för det är en mycket bra och inbjudande motion att enas kring för alla partier i KF. Fast det var vi som kom på den först.

Om staden ska ställa om och bli cirkulär är detta ett modernt och tydligt steg mot ett nyttigt och roligt sätt att ta till vara grejer som har ett liv och erbjuder möjligheter för en ny brukare. Det sysselsättningstillfälle som också uppenbarar sig är en arbetsmarknadsmässig insats och erbjuder en plattform för sociala och kreativa näringar i staden.

Ni är nog bara avundsjuka på att det var vi som kom på motionen, men ni får gärna bifalla den. Dessutom tycker vi att åtgärden är redo att skalas upp, och då kanske gallerierna kommer närmare varandra också, så att man inte behöver åka så långt. Det där tror jag att folk löser när de väl hittat dit och har saker att lämna.

Bifall till motionen!

Anförande nr 187

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det finns en stark fördel med att ha olika secondhandbutiker och återbruk på flera platser i staden och att de ofta ligger nära. Samtidigt är en av de stora styrkorna med en vanlig galleria att man kan åka dit och köpa allt man behöver på en gång. Ett av de starka argumenten mot att handla cirkulärt är att man aldrig vet om det man behöver faktiskt finns där och att man måste ha väldigt mycket tid att åka till många olika ställen och helt enkelt vara nyfiken. Därför tycker jag att det finns ett starkt argument för att testa även i Stockholm att ha en återbruksgalleria, just för att man kanske kan ha både stadens egna verksamheter och andra där, vilket gör att man får en så stor samling på en och samma plats att det blir attraktivt för fler att använda dem.

Jag tycker också att det var en bra motion som man ska våga vara nyfiken på. Jag yrkar bifall till den.

Anförande nr 188

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte bara säga några ord om motionen utifrån ett arbetsmarknadsperspektiv. Det ingår i motionen att kunna erbjuda till exempel Stockholmsjobb på en sådan återbruksgalleria. Jag tycker faktiskt att det vore lite synd om Stockholms stad skulle ta över, skala upp och göra mer av detta själva, för vi har faktiskt ett jättestarkt och duktigt civilsamhälle och många sociala företag som redan gör dessa saker. De saker som lämnas in till stadens återbruk går ju vidare till dessa aktörer, som redan gör detta, det vill säga cirkulerar varor men också rustar många stockholmare vidare ut i arbetslivet.

Jag vill därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag vill göra detta även på miljöborgarrådets vägnar, för hon glömde det.

Anförande nr 189

O r d f ö r a n d e n : Hon kom nog just på det – det var kanske därför hon precis begärde ordet.

Anförande nr 190

M a r i a M u s t o n e n (V): Det står i rubriken att det är återbruksgallerior som vi föreslår. Det gäller kanske inte ett enda ställe i hela Stockholm, utan ambitionen ska vara att etablera flera i olika stadsdelar så att de kommer nära stockholmarna, som Katarina Luhr var inne på.

Fördelen är, precis som Emilia sa, att allt finns på samma plats. Det är ett väldigt bra sätt att öka återbruket. Det som är lite unikt med konceptet är att uppgraderingen och upprustningen av varorna finns med. Om en möbel behöver lackas om eller om några skor behöver nya snören görs detta där, och då får man varor som nästan är som nya, så att kunden slipper göra upprustningen själv. Sedan vill jag betona att synergier är viktiga här. Man har både det sociala, återbruk och arbetsmarknadspolitiska åtgärder i samma paket.

Ett svar till Karin Ernlund är att det inte alls behöver konkurrera med civilsamhället. Civilsamhällets aktörer kan vara hyresgäster och vara med i konceptet, som en ganska bra helhetslösning. Jag vidhåller bifall till motionen.

Anförande nr 191

Borgarrådet L u h r (MP): Jag hade inte bara tänkt yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Men jag hade faktiskt glömt den sociala aspekten, även om jag nämnde väldigt mycket annat.

Vid Återbruket i Skärholmen har vi inrett med olika rum. Jag vet inte om ni har varit där, men det finns ett rum med cykelreparatör där man kan fixa sin cykel om den har gått sönder. Det finns ett rum med inlämnade verktyg där man kan laga sina prylar i stället för att slänga dem, om det skulle vara så, eller laga något annat man plockat har upp i själva återbruket. Och så finns det ett syrum. Det finns också en yta dit man kan komma med sin klubb eller syförening, och man kan ha både föreläsningar och workshoppar med alla de prylar som finns där.

Något som Karin glömde nämna är Stocket, där vi låter kommunens egna prylar cirkulera mellan olika förvaltningar och bolag. På Stocket knyter vi in arbetsmarknadsåtgärder, och de har en otroligt fin verksamhet som både har sparat kommunen mycket pengar och knutit in arbetsmarknadsåtgärder där man också cirkulerar saker och lagar och fixar för kommunens olika verksamheter.

Det finns alltså många olika typer av återbruksverksamheter. Jag kan tycka att det är väldigt roligt nu när man går på stan att se att det även på de finaste gatorna, både på Drottninggatan och på sidogator till den, öppnas olika typer av secondhandbutiker som ligger på ”prime” ställen där de kan sälja saker vidare. Jag tror att detta är något som växer. Vi ska inte kväva någon, utan vi behöver jobba vidare på att fler och fler prylar ska cirkulera. Det är egentligen bara så vi kan skapa ett riktigt hållbart samhälle – när vi slutar att ta ut nya material hela tiden och använder det vi faktiskt har.

Anförande nr 192

M a r i a M u s t o n e n (V): Vi tycker också att till exempel verksamheten och initiativen i Skärholmen är jättebra, men när det kommer till cirkuleringen av verktyg gäller det bara inom Stockholms stad. Det är inte riktat mot allmänheten på samma sätt.

Det som Katarina också var inne på, att man säljer begagnade varor på fina ställen i staden, är bra, men vi ser att en återbruksgalleria är ett sätt att öka statusen för begagnade saker. Man kan uppgradera dem så att de blir ännu finare.

Anförande nr 193

Borgarrådet L u h r (MP): När det gäller grundtanken är vi nog ganska överens om att vi tycker att återbruk är viktigt. Sedan tror jag att vi har lite olika lösningar. Jag tror verkligen och vill hålla fast vid att det är viktigt att detta kommer närmare människor och att det är enkelt att använda secondhandkläder, köpa secondhandmöbler och laga sina prylar. Jag tror att detta kommer att bli mycket mer populärt men förhoppningsvis också enklare i framtiden.